

SC EMPRI CONSULTING SRL

***Baze de date cu
clădirile arhitecturale
vechi din județul Dolj***

Studiu inițial

Cod CPV 79310000-0

Servicii de studii de piață

EMPRI CONSULTING

CUPRINS

I. Caracteristici generale ale județului Dolj	6
Cadrul istoric	6
Craiova- principalul oraș al regiunii	14
Scurt istoric al orașului.....	14
II. Cladiri și monumente istorice	26
din Judetul Dolj	26
Craiova	26
1. Casa Băniei.....	26
2. Palatul Banca Comerțului - Primaria Craiova	27
3. Palatul Administrativ din Craiova - Prefectura Jud Dolj.....	28
4. Casa Gogu Vorvoreanu – Mitropolia Olteniei	30
5. Casa Nicolae Romanescu – Casa Universitarilor.....	31
6. Casa Gheorghe Bibescu.....	32
7. Palatul Jean Mihail – Muzeul de Artă	33
8. Casa Dianu	38
9. Casa Vernescu	39
10. Casa General Simion Stoilov - Bolintineanu.....	40
11. Casa Ionel Plesia	42
12. Casa Constantin Valimarescu.....	43
13. Casa Vrabiescu	44
14. Biserica „Sfânta Treime“ și monumentul lui Barbu Stirbei	46
14.1. Monumentul lui Barbu Stirbei.....	47
15. Casa Chintescu	47
16. Casa N. I. Feraru.....	49
17. Casa Barbu Drugă – Craiova și Cetate	50
18. Casa Peressutti.....	51
19. Casa Jean Negulescu	52
20. Casa Ștefan Rusănescu.....	53
21. Palatul Ramuri.....	55
22. Școala Centrală de fete, azi Muzeul Olteniei	56
23. Colegiul „Carol I”	59

24. Colegiul Frații Buzești.....	60
25. Colegiul Elena Cuza.....	62
26. Școala Normală de Baieti - Facultatea de Mecanică	63
27. Școala Oteteleşanu	65
28. Banca Națională a României-Filiala Dolj.....	66
29. Hotel și casino „Minerva”	68
30. Palatul de Justiție - Universitatea din Craiova	69
Băilești	71
31. Casa Amza Pellea.....	71
Filiași	72
32. Biblioteca "Anton Pann"	72
Calafat	73
33. Palatul Marincu	73
34. Casa I.S. Drăgulescu - Primaria	74
Dăbuleni,	76
35. Biserica Sf Mare Mucenic Gheorghe	76
Segarcea	77
36. Domeniul Coroanei	77
Bechet	78
37. Biserica „Sf. Gheorghe”	78
Case Monument	79
38. Conacul Otetelișanu – satul Benești.....	79
39. Mănăstirea Coșuna Bucovăț.....	80
40. Cula Izvoranu - Geblescu	83
41. Casa Jianu.....	84
42. Casa Coțofeanu.....	85
43. Casa Grigore Otetelișanu.....	85
43. Casa pictorului Constantin Lecca.....	86
44. Hanul Hurezului	86
45. Casa Gheorghe Chițu.....	87
46. Casa Geblescu	88
47. Casa Brăiloiu	89
48. Casa Voicu	89
49. Casa Petre Chițu	89
50. Locuință particulară din str. 13 septembrie, nr. 11	90
51. Locuințele din strada Olteț nr. 23, 25 și 27	90

52. Hotelul Palace	91
53. Hanul „La Cocor”	92
54. Casa Vercescu	93
55. Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova	93
56. Clădirea Poștei.....	94
57. Casa de pe Calea Unirii nr. 53.....	95
58. Casa Zwillinge	96
59. Casele Glogoveanu (Primăria Veche)	96
60. Palatul Elizei Alexandrescu.....	97
61. „Casa Albă”	98
62. Teatrul Național „Teodorini”	100
63. Teatrul Național „Marin Sorescu”	100
64. Casa „Elena Farago”	101
65. Biblioteca Alexandru și Aristia Aman	103
66. Teatrul pentru copii și tineret „Colibri” (Teatrul de Păpuși).....	104
67. Parcul „Nicolae Romanescu”	105
Castelul fermecat.....	107
68. Cula Cernătești	107
69. Cula Poenaru	108
70. Conacul Coțofenilor	109
71. Conacul Cornea Brăiloiu	110
72. Mănăstirea Maglavit.....	110
73. Casa Dumitru P. Arsenie	111
74. Mănăstirea Segarcea.....	113
75. Casa memorială Henri Catargi, Scăiești.....	115
76. Muzeul satului Maglavit.....	116
78. Casa Cioroianu, Craiova.....	119
79. Casa Poenaru Craiova	120
80. Casa Mirică, Craiova.....	122
81. Casa Traian Demetrescu, Craiova	122
82. Casa Dr. Mendel, Craiova	123
83. Casa Cănciulescu, Craiova	123
84. Casa Pencioiu, Craiova.....	124
85. Casa Gabrielescu, Craiova	124
86. Monumentul funerar, Ulysse Boldescu, Craiova	125
87. Sala de sport. Fosta uzină electrică din Craiova.....	125

88. Monumentul funerar al lui Jean Mihail, Craiova	126
89. Monumentul funerar al lui N. Mihail, Craiova.....	127
90. Fabrica Florica, Craiova	127
91. Hanul Puțoreanu, Craiova	128
92. Biserica Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil, Craiova	128
93. Biserica Sf. Ilie, Craiova	129
94. Biserica Sf. Nicolae – Dorobăntia, Craiova	129
95. Biserica Sf. Apostoli, Craiova.....	130
96. Casa Schina, Craiova.....	130
97. Casa Căncea, Craiova.....	131
98. Casa Englezu, Craiova	132
99. Casa Boicescu, Craiova.....	133
100. Casa Eskenazi, Craiova	133
III. Specificul arhitectural al județului Dolj.	134
La granițele marilor imperii.....	134

I. Caracteristici generale ale județului Dolj

Cadrul istoric¹

Județul Dolj este una dintre cele mai vechi structuri administrative din țara noastră. Denumirea județului vine de la comasarea expresiei *dolii* sau *dolie*, care înseamnă *jos*, și denumirea râului care reprezintă o axă ce străbate de la nord la sud regiunea: Jiul. Prin împreunarea celor două denumiri denumirea Dolj semnifică Jiul de Jos. O toponimie asemănătoare regăsim și în cazul județului Gorj, care înseamnă Jiul de Sus. Pe malurile râului se află și municipiul Craiova, reședința de județ.

Numele „Jiu” este cu mult mai vechi decât numele județului. În prezent există mai multe încercări de deslușire a acestuia. Este un nume dat de populația antică, însă nu se mai cunosc semnificațiile acestuia. În primele atestări documentare ale județelor din Oltenia, care datează din secolul al XV-lea, în partea de sud a provinciei Oltenia se găsește *Județul de Baltă* care cuprindea câmpia din lungul Dunării, lunca plină de lacuri din sudul Calafatului, cu întreaga suprafață acoperită de Craiova, cel mai important oraș din județ. După unii istorici aceasta este cea mai veche unitate administrativă din aceste locuri. Începând cu secolul al XVI-lea apare denumirea *Jiul de Jos* în locul *Județului de Baltă*. Prima consemnare a cartografică a unităților administrative din Oltenia se datorează hărții *Stolnicului Canacuzino*, realizată în anul 1700, care permite identificarea celor cinci județe. Denumirile consemnate erau *Mehedinți*, *Vâlcea și Romanați*, la care se adăugau județele *Jiul Superior* (pentru Gorj) și *Jiul Inferior* (pentru Dolj). Acest demers este completat în anul 1723 prin realizarea unei hărți mult mai exacte, realizate de Fr. Schwantz, iar denumirile celor două județe erau aceleași. Denumirea actuală a județului este rezultatul unui lung proces de transformare. Astfel, pentru o lungă perioadă de timp denumirea acestuia a fost „Dolj Jiu” sau „Doljiu”, denumire care a fost folosită chiar până a începutul secolului XX.

În anul 1723, pe harta Schwantz sunt consemnate atât denumirile județelor cât și stemele acestora. Emblema județului Dolj era un pește, care probabil simboliza una dintre cele mai importante resurse ale județului datorată sumedeniei de bălți bogate în pește. De-a lungul timpului stema a fost modificată. În ultima perioadă stema județului însemna un scut împărțit în două: în jumătatea superioară, cu fond roșu, era figurat un leu ridicat în două labe,

¹ Badea L, Ghenovici Alexandru, *Județul Dolj*, Editura Academiei RSR, București, 1974

ținând o spadă, vechiul însemn al banatului Olteniei; în jumătatea inferioară, pe fond albastru, era reprezentat un pește ca în stema veche a județului.

Conform hărții din 1723 se pot identifica patru plăși care constituie județului. În anul 1815 județul apărea împărțit în zece plăși iar în 1872 în șapte. În anii 1882 și 1892 existau zece plăși: Amaradia, Ocolu, Jiul de Sus, Jiul de Mijloc, Jiul de Jos, Dumbrava de Sus, Dumbrava de Jos, Balta, Băilești și Cîmpu. Denumirile plășilor reflectau particularitățile geografice. Denumirile purtate de acestea sunt condiționate de două coordonate geografice specifice județului: prima este vecinătatea Dunării, care alimentează bălțile, în timp ce a doua se referă la valea Jiului, care este perpendicular pe aceasta.

În urma mai multor reforme administrative județul a ajuns 7117 km deținând 3,1% din suprafața totală a României.

Dovezile arheologice evidențiază că aceste locuri sunt populate din timpuri străvechi. De exemplu, așchiile de silex descoperite la Dobromira (com. Vârvoru de Jos) atestă că omul a trăit pe aceste locuri încă din perioada paleoliticului inferior. Alte cercetări au descoperit urmele unei localități epipaleolitice sau neolitic-aceramică. Cea mai veche cultura neolitic-ceramică din Oltenia este cultura Criș. În localitățile Verbița și Verbicioara s-au descoperit așezări ce aparțineau acestei culturi. Cultura Vinca-Turdaș este reprezentată la Verbicioara și la Rast, iar cultura Sălcuța este contemporană cu civilizația Cucuteni.

În jurul anului 1800 î.e.n. au pătruns pe teritoriul Olteniei populații de păstori care au dislocat triburile agriloe ale civilizației Sălcuța. Aceasta a dus spre apariția unei noi culturi, cunoscută sub numele de *cultura Coțofeni*. Acesteia i-a urmat cultura Verbicioara, foarte extinsă în teritoriu. După anul 800 î.e.n. s-a format cultura primei epoci a fierului (Hallstatt), ale cărei vestigii au fost identificate la Basarabi și Gogoșu. Această cultură a fost răspândită pe aproape toată suprafața Olteniei.

A doua etapă a fierului (La Tène) este reprezentată prin apariția de cetăți și așezări fortificate cu valuri de pământ și șanțuri de apărare. O astfel de linie de apărare a fost identificată lângă Craiova, unde s-a descoperit și un tezaur cu piese de harnașament, de argint și argint aurit împodobite cu elemente grecești și scitice pe fondul unei formă de artă autohtonă.

Secolele al III-lea și al II-lea î.e.n. cuprind vestigii referitoare la civilizația dacică din Oltenia. Vestigiile istorice relevă continuitatea locuirii acestui teritoriu din cele mai vechi timpuri și până astăzi. Mai mult, dovezile istorice vorbesc despre tendința evolutivă a locuitorilor, întrucât s-au descoperit atât dovezi ce semnalează simpla locuire, cât și dovezi ce indică formarea și dezvoltarea unor civilizații și culturi. Cetatea de la Bucovăț este o dovadă a continuității locuirii din comuna primitivă până în perioada dacică.

Secolul I e.n. aduce invazia romană și cucerirea Daciei. Cuceritorii au construit mai multe fortificații și drumuri militare care au favorizat și dezvoltarea comerțului. Județul Dolj

era traversat de la est la vest de un astfel de drum care începea de la Drobeta (Drobeta Turnu Severin), trecea prin Admuthium (Butoiești), Pelendava (Craiova), Castranova (jud. Dolj) și se unea cu Romula (jud. Olt) de unde pornea drumul roman ce urca pe Valea Oltului. Vestigiile romane consemnează o localitate importantă ridicată la rangul de oraș situat la Cioroiu, comuna Cioroiași. La acestea se adaugă o serie de castre romane, ce aveau o mare importanță militară: Desa, Bistreț, Bechet, Răcari, Botoșești-Paia. În această regiune se pot observa urmele fortificațiilor din trecut, un val de pământ, numit Brazda lui Novac ce dă în prezent numele unui mare cartier craiovean. În perioada lui Constantin cel Mare acest val de pământ reprezenta granița nordică a imperiului. Brazda lui Novac începea de la Hinova (județul Mehedinți), traversa teritoriul actual al județului Dolj, pe la sud de Brabova și Predești, traversa Pelendava și ajungea la nord de Romula (Reșca), de unde continua în Muntenia.²

Descoperirile istorice evidențiază o viață intensă economico-socială pe actualul teritoriu al Olteniei și județului Dolj. Astfel, consemnările istoricilor relevă câteva vestigii semnificative, ce se regăsesc astăzi în muzeele Olteniei:³

Localități unde au existat localități rurale antice: Afumați, Amărăștii de Jos, Amărăștii de Sus, Apele Vii, Arcani, Argetoaia Băilești, Balta Verde, Basarabi- fortificație romană, Baloți, în apropiere de Vânju Mare, unde s-a descoperit o fortificație de piatră, cu o stradă de-a lungul căreia s-au descoperit diverse obiecte romane, inclusiv monede.

Depozite de monede și alte vestigii au fost descoperite pe întreg cuprinsul Olteniei, iar din județul Dolj se detașează Argetoaia (monede din timpul lui Adriano Licinio), Băilești- monede de argint, monede romane, Basarabi, Behet, Belcin, unde s-au descoperit atât monede de argint, cât și bijuterii din aur și argint. La Bîrca s-au descoperit monede, dinari de argint din perioada lui Vespasian, Marc Aureliu, Commodo Decio și depozite monetare izolate pe teritoriul unei comunități rurale apropiate. La Bistreț s-au descoperit resturile unui castru roman și a unui edificiu cu absidă construit din zidărie de piatră în ruinele căruia au fost găsite diverse obiecte și monede din timpul lui Adrian-Valentinian I. Acesta este o poziție militară romană importantă care exista după părăsirea Daciei de către administrație, existând în perioada 271 e.n. La Botoșești-Paia s-a descoperit o localitate rurală pe versantul văii, resturi ceramice, cărămizi, un mozaic, vârfuri de lance etc. În localitatea Brabova s-au descoperit urmele unei vechi așezări romane, cărămizi, pietre de moară, figurine de bronz etc. la Breasta au fost descoperite urme ale unei așezări romane nedatate, la Braniște au fost unde a existat un centru rural important. La Bucovăț a existat un turn de observare construit pe colina cu același nume, cu scopul de a veghea deasupra văii pe unde se află

² Tudor Dumitru, *Oltenia romană*, 1942, p. 269

³ Tudor Dumitru, *Tabula Imperii Romani. Drobeta, Romula, Sucidava*, Editura Academiei RSR, București, 1965

Brazda lui Novac. La Castranova, era construit un important castru roman, care în Tabula Peuteringiana era situat la distanțe egale între Pelendava și Romula. Tot aici s-a descoperit și un depozit de 8000 dinari. La Cerăt au fost descoperite depozite de dinari de argint. La Cetate a fost descoperit un capac de sarcofag roman și ceramică. La Cioroiul Nou se găsea un important centru roman, cu o fortificație construită în secolul III e.n., unde au fost descoperite numeroase vestigii romane: inscripții, sculpturi, ceramică și monede. La Craiova au fost descoperite vestigii precum cărămizi, ceramică, urne funerare etc., la fel ca și la Dăbuleni. La Galicea Mare au fost descoperite inscripții și un depozit de 800 de monede din secolele II-III e.n. La Hunia au fost descoperite obiecte ceramice, monede, conducte de teracotă, arme, figurine de bronz. La Răcari s-a construit un castru roman din piatră cu aspect al unui centru urban. La Sărbătoarea exista un alt turn de observație asupra Brazdei lui Novac.

Obiecte casnice din perioada secolelor VIII-XI e.n.

Ceramică din perioada V-VII e.n.

Contabilizarea artefactelor istorice din perioada antică dovedesc existența unor comunități puternice, cu caracter predominant roman care s-au perpetuat de-a lungul timpului și care constituie principala dovadă a continuității locuirii în acest spațiu din cele mai vechi timpuri, constituind o civilizație (daco-romană) care s-a aflat la baza formării poporului român.

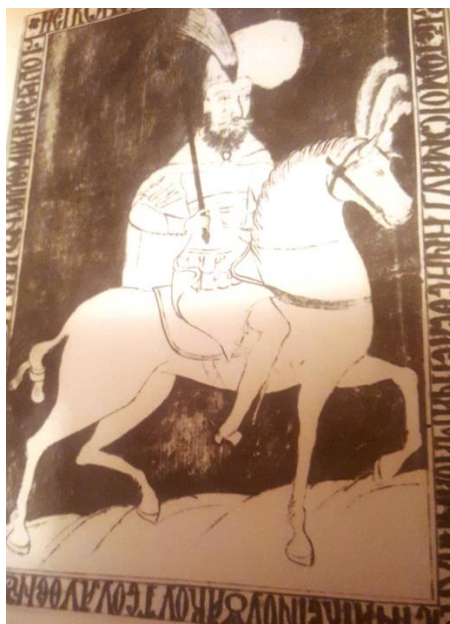

Ceramică din perioada VIII-XI

Marile invazii ale popoarelor migratoare au influențat populația nativă. Vestigiile istorice permit identificarea traseelor urmate de invadatori: astfel, la Coșoveni și Lazu au fost descoperite fibile ce aparțineau taifalilor, la Vârtop a fost descoperită o fibulă vizigotă, la Ciupereni a fost descoperit un cazan utilizat la sacrificii, de origine hunică, la Plenița a fost descoperită o fibulă germanică din secolul al VI-lea, la Vela a fost descoperit un tezaur germanic cu influențe bizantine din secolul al VII-lea, provenit de la gepizi. Tot la Vârtop s-au descoperit securi din fier, în timp ce la Popoveni (Craiova) a fost descoperită o sabie din secolele IX-X. Alături de aceste obiecte au fost găsite depozite de monede ceea ce dovedește existența unei vieți sociale organizate în spațiul delimitat de regiunea Olteniei.⁴

Secolul al X-lea a fost punctul de început al unei etape istorice de mari transformări și frământări. Obștile sătești au încetat să mai fie suficiente, iar în teritoriile locuite de valahi se formează o nobilime locală. Din secolul al XV-lea apare „bănia” ca formă de organizare administrativ teritorială. Primii conducători ai Olteniei au fost boierii Craiovești care au deținut bănia timp de mai multe decenii și din „rândul cărora s-a ridicat în 1508, Neagoe Basarab”.⁵

Banul Olteniei avea puteri deosebite în Țara Românească, fiind considerat al doilea ca putere după domnitor. Acestea beneficia de o administrație proprie, avea drepturi depline în zona administrată de el, avea o armată proprie, putea să ofere recompense și sancțiuni. Astfel, Oltenia se bucura de o poziție privilegiată și a jucat un rol important datorită autonomiei sporite.

Reprezentare mai puțin cunoscută a lui Mihai Viteazul, aflată la Oxford

⁴ A Sacerdoțeanu, *Oltenia medievală*, Oltenia- fond familial, Arhivele Naționale Istorice și Centrale, Biroul de Arhive Medievale, fonduri personale și colecții, 1943, p. 283

⁵ Badea L, Ghenovici Alexandru, *Op. Cit.*, p. 55

Prin această autonomie, boierii Craiovești au dezvoltat relații separate cu Imperiul Otoman, au întărit rolul boierimii care treptat și-a aservit mare parte din obștile libere. Însă, această aservire a contribuit la creșterea influenței pe care banii Olteniei o aveau în Țara Românească. Sporirea puterii „marii bănii” a dus la o creștere a autorității în timpul Buzeștilor și lui Mihai Viteazul, care a devenit ban al Craiovei, iar mai apoi domn al Țării Românești, reușind să unească toate principatele române într-un singur stat.

După secolul al XVII-lea regiunea s-a înscris pe un trend de dezvoltare economică și socială fără precedent. Agricultură, creșterea animalelor și pescuitul reprezentau principalele activități economice. În această perioadă s-au implementat culturi noi, precum porumbul și tutunul. În regiunea Olteniei a crescut puterea mării boierimi, apărând latifundii de mari dimensiuni. Frații Buzești dețineau în Oltenia 133 de moșii, un număr considerabil de proprietăți pentru acea perioadă. Comerțul a înregistrat o intensificare în acea perioadă, demonstrând capacitatea de dezvoltare a Țării Românești.⁶

În secolul al XVIII-lea, asistăm la o relativă înrăutățire a situației economice. Regimul fiscal impus în timpul ocupației austriece și domniile fanariote au afectat într-o manieră gravă dezvoltarea regiunii. O serie de sate s-au desființat, numeroși locuitori au fugit în alte zone unde au întemeiat comunități întregi. Deși dezvoltarea din secolul al XVII-lea a făcut ca Oltenia să fie o regiune bine populată la începutul secolului XVIII-lea, pe parcurs se va observa declinul economic și dezvoltarea unor forme diferite de rezistență față de diferitele forme de exploatare. Majoritatea satelor erau așezate de-a lungul firelor de apă sau în apropierea pădurilor. Multe detalii despre distribuția satelor din Oltenia au fost cuprinse în harta lui Fr. Schwantz realizată în anul 1723. În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea densitatea satelor din Câmpia Olteniei era mai mică decât în restul regiunii. În harta lui Specht din anul 1791 sunt cuprinse așezările existente la momentul respectiv. Relațiile economice de tip feudal au consemnat că potențialul economic al câmpiei nu era exploatat corespunzător. Predominau comunitățile de mici dimensiuni răspândite de-a lungul întregii regiuni. Nu existau prea multe comunități de mari dimensiuni.⁷

Spre deosebire de secolele anterioare, „rețeaua orașelor din Oltenia din secolul al XVIII-lea și din prima jumătate a secolului al XIX-lea poate fi reconstituită, în mare măsură, pornind de la analiza izvoarelor cartografice și narrative. Astfel, în harta lui Constantin Cantacuzino stolnicul sunt înserate opt orașe în Oltenia, în ordine alfabetică: Baia de Aramă, Brâncoveni, Caracal, Cerneți, Craiova, Ocnele Mari, Râmnicu Vâlcea și Târgu Jiu. Conscriptia virmondiană și harta lui Schwantz, două izvoare fundamentale pentru realitățile din Oltenia realizate de ocupanții austrieci ai acestei părți a Țării Românești (1718-1739), consemnează două orașe prin termenul de *urbs*, Craiova și Râmnicu Vâlcea, și șapte târguri

⁶ *Ibidem*, p. 56

⁷ *Ibidem*, p. 57

numite *oppidum*: Baia de Aramă, Brădiceni, Caracal, Cerneți, Islaz, Ocnele Mari și Târgu Jiu.”⁸

Evoluția comunităților urbane din Oltenia a fost diferită datorită condițiilor sociale și istorice. Astfel, în diferite surse au fost înregistrate numere diferite de orașe. Mai mult, decăderea unor localități precum Calafat, Strehăia, Tg. Jiu, Baia de Aramă și Brâncoveni nu au mai fost trecute în rândul orașelor de către ocupanții austrieci în perioada 1718-1739.

În secolul al XIX-lea s-a produs o evoluție a relațiilor economice, creându-se premisele trecere spre relațiile de producție capitaliste. Accentul a fost pus pe producția de cereale în detrimentul creșterii animalelor, iar regiunea a devenit atractivă pentru populație sosită de peste munte sau de peste Dunăre. Sate cu denumiri precum *Ungureni* sau *Grecești* sunt răspândite de-a lungul regiunii, dezvăluind originea fondatorilor. Numărul de așezări omenești s-a multiplicat, fapt consemnat în hărțile rusești întocmite în anii 1835 și 1853.

Secolul al XIX-lea a însemnat o perioadă de mari transformări pentru români. În anul 1859 s-a realizat Unirea Principatelor, iar în anul 1877 s-a obținut independența. În anul 1864 s-a realizat prima reformă agrară cu influențe semnificative asupra întregii țări. România se înscria pe direcția dezvoltării și modificării relațiilor de producție. Deși trăsăturile societății românești nu erau corelate cu tendințele europene, datorită unui mediu geopolitic ostil, totuși Europa occidentală, în special Franța și Germania, erau spațiile culturale spre care năzuiau cei mai mulți dintre intelectualii țării. Analizând orientările personalităților timpului constatăm că indiferent de polemicele interne, conflicte sau dezbateri, în ceea ce privește orientarea țării către occident exista o convergență a opiniilor.

Începutul secolului al XX-lea a consemnat o serie de contradicții ale societății românești: tendința de dezvoltare, vizibilă în orașe, și problemele legate de ceea ce în epocă era numit *chestiunea țărănească*. Primul război mondial a constituit un examen dificil pentru națiunea română, tânără din punct de vedere al organizării statale. Finalul războiului a încununat sacrificiile ostașilor români cu unirea tuturor românilor într-o singură țară și între aceleași granițe. Reforma agrară din 1921 a însemnat un nou pas în dezvoltarea regiunii și societății românești prin apariția clasei de mijloc în mediul rural, formată din țărani împroprietăriți cu pământ.

⁸ Croitoru Gabriel, *Orașele din Oltenia în lumina unor documente cartografice și narrative (1700-1845)*, Anuarul Institutului de Cercetări Socio-umane „C.S. Nicolăescu Plopșor”, nr. XIII/2012

Craiova- principalul oraș al regiunii

Scurt istoric al orașului⁹

Istoria a consemnat faptul că orașul a constituit un pol cu influențe asupra întregului județ și regiuni. Descoperirile arheologice se constituie într-o sinteză a vestigiilor care consființesc continuitatea așezărilor și civilizațiilor care s-au dezvoltat în aceste locuri. Primele dovezi ale locuirii acestei zone provin din perioada nolică cu o vechime de 7500 ani.

Vechea Pelendavă nu era o așezare umană izolată. În jurul ei existau ai multe localități ce datează cel puțin din perioada geto-dacică: Ișalnița, Șimnicu de Sus și de Jos, Făcăi. La Bucovăț au fost descoperite așezări fortificate n punctele „Jidovii”, „Malul Lupului” și „Cărpiniș” construite în epoca fierului (perioada Hallstatt) dar locuite și în a doua perioadă a epocii fierului. Dovadă a locuirii din timpuri străvechi este tezaurul de la Craiova care conține piese de harnașament din argint care provin probabil dintr-un mormânt princiar geto-dacic.¹⁰

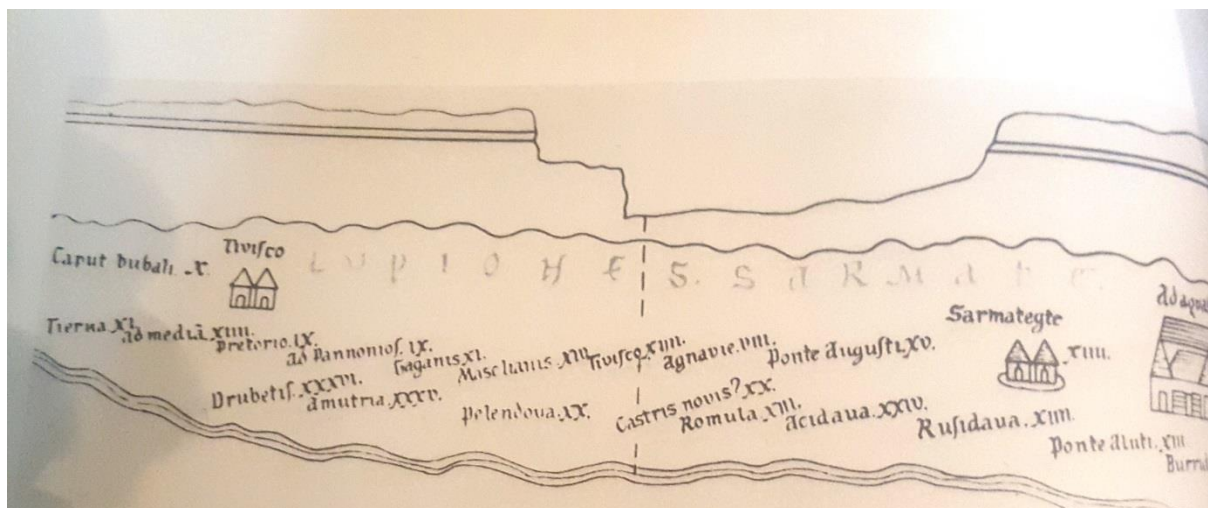
Piese din tezaurul traco-getic descoperit la Craiova

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

⁹ Firan Florea, Firescu Aexandru, *Craiova*, Editura Sport Turism, București, 1982, p. 9

¹⁰ *Ibidem*, p. 10

Cetățile de la Bucovăț, înconjurate cu șanțuri, valuri și palisade au fost parte a unui complex militar defensiv numit *Pelendava* în *Tabula Peutingeriana*. Denumirea „Pelendava” este explicată din două puncte de vedere: primul se referă la terminația „dava” care prin asociere la termenul „Pelen” ar face referire la centrul militar și economic al unui trib geto-dacic al pelenilor. A doua explicație aparține lui Vasile Pârvan care a legat denumirea așezării de situația geo-hidrografică a locurilor. Rădăcia „peled” este un cuvânt indo-european ce semnifică „umed”, „mlăștinos”, „curgător”.¹¹

Tabula Peutingeriana- prima atestare a deumirii Pelendava

Un arheolog român, Dumitru Tudor, a lansat ipoteza că Pelendava se află reprezentată pe mai multe secvențe ale *Columnei lui Traian*. După referințe topografice se poate stabili că marșul lung de peste 100 km, a pornit de la Drobeta și s-a încheiat pe malul drept al Jiului, în fața Pelendavei. Scenele C II-C IX indică momente ale acestui popas înainte de continuarea campaniei. Imaginile evocă modul în care Traian era întâmpinat de trupele așezate pe malul Jiului, cu onoruri militare, cu efectuarea de către împărat a unor acte religioase, organizarea sfatului de război, recoltarea grâului și desprățirea în două a armatei romane, pentru pătrunderea pe două drumuri, unul prin Valea Jiului, iar altul pe Valea Oltului. Scenele de pe columnă menționate de D. Tudor cuprind imaginile a două caste: unul de formă patrulateră, construit din zidărie cu blocuri rectangulare, iar celălalt de formă circulară, zidit din blocuri cioplite. Ambele cetăți sunt identificate: prima este cetatea dacică de la Cârligei-Cărpiniș, iar a doua este cea de la Jidovii-Bucovăț. Ambele cetăți dacice au fost părăsite de daci și au fost utilizate de către trupele romane în organizarea campaniei. Cetatea de la Bucovăț a fost preluată de romani devenind *statio* militară, o calitate importantă. Era apărată de un detașament ce aparținea unității „Numerius Maurorum”,

¹¹ *Ibidem*, p 11

staționată în castrul de la Răcari. În timp, diferențele dintre cuceritori și cuceriiți s-au estompat datorită simbiozei culturale și etnice dintre romani și geto-daci. Vestigiile arheologice de la Făcăi, Plaiul Vulcănești, Podari și din zona centrală a Craiovei dovedesc existența acestui proces.¹²

După retragerea aureliană zona a rămas expusă invaziilor barbare. Totuși locuire și civilizația autohtonă s-au păstrat. Au fost descoperite mnezi datând din secolul al IV-lea din timpul lui Dioclețian și Constantin cel Mare, la Mofleni a fost descoperit un tezaur de monede, cele mai multe provenind din secolul al V-lea din timpul lui Atanasius. Din secolele V-VII e.n. provin elemente ale culturii romanice descoperite la Făcăi și Cernele. Au fost descoperite fragmente de ceramică și amfore bizantine la fântâna Obedeanu. Concluziile specialiștilor în istorie relevă că orașul a fost locuit de o populație preponderent daco-romană careia i s-a asociat o populație slavă asimilată de autohtoni.¹³

Între secolele VIII-XI s-a perpetuat civilizația autohtonă, iar vestigiile istorice sunt numeroase. La Făcăi au fost descoperite bordeie, ceramică ce consfințește identitatea locală, vase bizantine și monede din vremea împăraților Teofil și Vasile al II-lea. În mormintele descoperite la Făcăi și Fântâna Obedeanu s-au găsit vase și monede bătute de Vladislav I, Radu I și Mircea cel Bătrân. În plus a fost descoperit și un cuptor de ceramică din secolul al XIV-lea.

Craiova a fost un pol al formării primelor forme statale românești. În jurul orașului s-au grupat 15-20 de așezări care au format un puternic cnezat. În anu 1444 apare o mențiune referitoare la „Județul de Baltă”, unul dintre cele 17 județe sau voievodaturi despre care amintea banul Mihai Cantacuzino. Însă alte surse îi menționează pe Basarabi drept banoveți ai Severinului, Strehaiei și Craiovei cu mult înainte de acest an. Pentru o perioadă îndelungată de timp a fost luată în calcul mențiunea documentară din data de 1 iulie 1475 prin care Laiotă Basarab îl citează ca martor pe „Neagoe ot Craiova”. Această mențiune dovedește că localitatea exista deja pe harta localităților din Țara Românească. În Biblioteca Națională din Paris se păstrează o hartă acătuită în perioada bătăliei de la Nicopole din anul 1396, prin care așezarea aceasta este menționată sub numele de Ponsiona (Pod peste Jiu). Condițiile de locuire și amplasamentul geografic la încrucișarea unor drumuri comerciale a favorizat dezvoltarea orașului și transformarea acestuia într-un centru de dominație feudală, devenind cea mai importantă Bănie a Olteniei.¹⁴

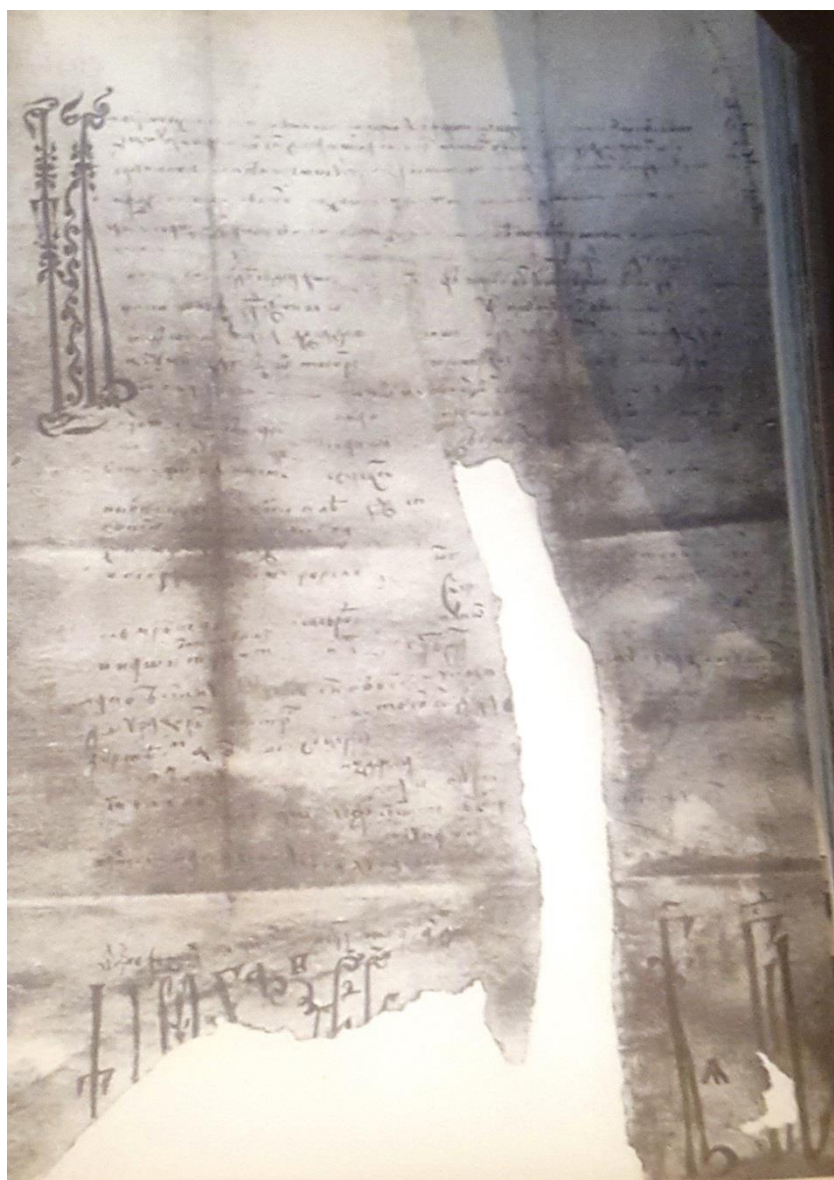
Denumirea orașului, atestată documentar într-o formă precisă și bazată pe date concrete, este explicată și prin legende care conferă orașului o aură de mister și o savoare deosebită istoriei acestuia. Astfel, o poveste despre Nedeia-Cetate este pusă de unii în

¹² *Ibidem*, p. 11

¹³ *Ibidem*, p. 12

¹⁴ *Ibidem*, p. 12

legătură cu vechea denumire populară de „nedeie” dată așezării de la Craiova: un iscusit fiu de vânător construiește un neasemuit palat de sare ajutat de două sute de meșteri fără pereche. O altă legendă povestită de poeta Lucilla Chițu, se referă la „scufundarea Craioviței” în urma împlinirii blestemului ursitoarelor care hărăziseră nefericitei copile de voievod de pe Jiu să piară în adâncurile apelor dacă își va părăsi vreodată iatacul. O altă legendă leagă orașul de cântecul Nibelungilor, identificând într-un mândru voievod de pe Jiu cinstea de a o întâmpina primul pe frumoasa Crimhilda: „Ramung- viteazul, voievod din ogorul flahilor, / Cu șapte sute de sirepi ce zboară, cum râpăie stolul potârnicilor.”¹⁵

Prima atestare documentară din 1475 a Craiovei: actul de danie a lui Laiotă Basarab în care este menționat martorul „Neagoe ot Craiova”

¹⁵ *Ibidem*, p. 13

O altă legendă se referă la Ioniță sau Iovan craiul, numit și Caloianul, care a condus cele cinci districte oltenești cu mare dreptate din orașul căruia i-a dat și numele: *Cral-lova*. O altă legendă vorbește despre planurile lui Litovoi, urmat de fiul său Bărbat și Tihomir, tatăl primului Basarab, de a dobândi independența țării *Litua*, din care făcea parte și Craiova, față de regele maghiar. O legendă asemănătoare vorbește despre strângerea tuturor craiovenilor în jurul lui Neagoe Basarab pentru a-l sprijini în impunerea către regele maghiar suzeranitatea statului românesc și pentru a-l ajuta să oprească năvălirea țarului sârb, Dușan. Despre necredința lui Marco-Crăișorul, *văr de drept* al lui Mircea cel Bătrân și nepot al lui Nicolae Alexandru Basarab se povestește într-o legendă despre lupta de la Rovine, loc mlăștinos de la marginea Craiovei întâlnindu-l în mijlocul bătăliei pe cel cu care copilărise și care îl trădase trecând de partea turcilor. Îl pedepsește pentru trădare folosind o săgeată de argint pentru a străpunge scutul de neînvins al lui Marco, pe care acesta îl moștenise de la taăl său, regele sârb Vucașin. O altă legendă vorbește despre eforturile depuse de Vladislav cel Viclean și Mahomed Cuceritorul de a-l prinde pe fiul nesupusului Drăculea, pentru a face să piară „sămânța diavolească” a lui Mircea. Acesta era bine ascuns la Bucovăț, în schitul de lemn ridicat de Mircea cel Bătrân și apărât de pârçălabul Brad.¹⁶

Cert este că întreaga perioadă medievală este caracterizată de influența boierilor Craiovești asupra orașului. Aceștia au deținut numeroase proprietăți în Oltenia, fiind cei care au ctitorit numeroase lăcașuri de cult. Au finanțat activități culturale care au dus la impunerea orașului drept un pol al culturii și cunoașterii. Astfel, din porunca boierilor Craiovești, Macarie realizează în anul 1508 prima carte tipărită din Țara Românească. În anul 1580, Ioan Sârbu al Craiovei scrie „Tetraevanghelul de la Craiova”.¹⁷

Cele mai importante ctitorii ale Craioveștilor datează din secolul al XVI-lea, precum mănăstirea Coșuna, care a fost construită de Ștefan Clucerul și fiul său Pârvu, în jurul anului 1570, iar mănăstirea Bistrița a fost ridicată la sfârșitul secolului al XV-lea, distrusă de Mihnea Vodă cel Rău în 1500 și refăcută de Craiovești în anul 1519.

Caracterul comercial al orașului începe să se contureze din ce în ce mai vizibil. Un cronicar silezian, Baltazar Walther, menționa că *Minunatul loc Craiova* este un oraș mare, populat și îmbelșugat, însă neapărat de o cetate. Plasarea pe itinerarii comerciale importante a determinat evoluția orașului. Există un drum al *ocnei*, adică un drum al sării care lega orașul de Calafat și Vidin. Un alt drum era *Drumul Bucureștilui*, precum și alte drumuri, dintre care se detașează drumul spre Sibiu. Comerțul era completat de practicarea unei agriculturi eficiente și dezvoltarea meșteșugurilor. În oraș au fost cuprinse și localitățile rurale învecinate: Bucovăț, Breasta, Ișalnița, Braniște, Făcăi, Craiovița etc. Sub conducerea boierilor Craiovești se făcea un comerț intens cu vite. Relațiile comerciale erau extinse, iar

¹⁶ *Ibidem*, pp. 13-14

¹⁷ *Ibidem*, p. 14

târgul din zonă era apreciat și de negustorii turci. Orașul era înțesat de prăvălii în care boierii (în special Craioveștii) și mănăstirile din zonă își desfășeau produsele de pe domeniile lor. În anul 1386, Vlaicu Vodă oferă un privilegiu comercial brașovenilor, care stipula că trecerea spre Oltenia este scutită de vama de la Slatina. Astfel, numeroși negustori și meșteșugari din Țara Bârsei s-au mutat în târgul de la Craiova. De exemplu, frații Ioan și Vasile Grid, membri ai familiei din care a provenit omul de cultură română Eustațiu Grid Brașoveanul, autorul primei gramatici românești în anul 1757, au deschis mai multe prăvălii. Prosperitatea economică a orașului a determinat strămutarea la Craiova a Băniei, cea de-a doua instituție politică din punct de vedere al importanței. Conducătorii tradiționali ai Băniei au fost boierii Craiovești, care aveau o putere comparabilă cu cea a domnitorilor țării. Aceștia aveau în stăpânire peste 100 de sate și desfășurau activități diplomatice în Balcani și statele italiene și germane. Forța economică de care dispuneau Craioveștii, completată și de cea militară, le-au permis să influențeze dobândirea și menținerea domniei. Contribuind la asigurarea stabilității domniei lui Vlad Călugărul (1482-1495), Craioveștii au obținut de la domnitor dreptul de transmitere ereditară a instituției Băniei, concomitent cu accederea la poziția de primi sfetnici. Radu cel Mare (1495-1508) a creat *Marea Bănie a Craiovei*, acordând drepturi sporite Craioveștilor. Această familie de mari boieri a impus și domnitori pe tronul țării: Neagoe Basarab (1512-1521), Radu de la Afumați (1522-1529), Radu Șerban (1602-1611), Matei Basarab (1632-1654), Constantin Șerban (1654-1658), Șerban Cantacuzino (1678-1688), Constantin Brâncoveanu (1688-1714).

Boierii olteni au constituit și principala forță politică și militară care l-a sprijinit pe Mihai Viteazul. Acesta a fost în prima etapă bănișor de Mehedinți, devenind apoi mare ban al Craiovei. În lupta sa pentru apărarea creștinătății și de unire a tuturor românilor, Mihai Viteazul a fost ajutat de boieri olteni, dintre care s-au remarcat: Radu Florescu, banul Udrea, banul Mihalcea, banul Calotă Buzoianul etc. Cea mai importantă familie de sprijinitori fiind cea a Buzeștilor. După moartea lui Mihai Viteazul boierii olteni au continuat să joace un rol important în viața politică a țării, iar Bănia a continuat să reprezinte o instituție politică importantă. De asemenea, viața economică a orașului a continuat pe o linie de creștere din punct de vedere comercial, urbanistic și edilitar-arhitectonic. Deși au existat perioade de declin, în mare parte datorate invaziilor bandelor otomane organizate în scop de jaf, orașul a înregistrat o dezvoltare permanentă. În secolul al XVIII-lea în oraș locuiau peste 4000 de oameni, în jurul anului 1848 orașul avea peste 20 000 de locuitori. Târgul craiovean avea o faimă ce trecea peste granițele țării. Negustori din întreaga Peninsulă Balcanică veneau la Craiova pentru a cumpăra vite, iar de la începutul secolului al XVIII-lea se organiza un bâlci anual care se întindea pe durata a patru săptămâni.¹⁸

¹⁸ *Ibidem*, p. 19

În această perioadă se multiplică numărul de hanuri destinate găzduirii negustorilor. Alături de *Hanul Hurezi* au mai fost construite construcții un han al negustorilor și unul pentru oamenii de rând. În Piața Veche, ca și la Podișor, în zona *Fântâniei cu Părul* și a *Pârâului Tabacilor* se înmulțesc numărul prăvăliilor, *măcelăriilor și zahanelor*. În anul 1811 erau 236 prăvălii, 32 cizmari, 3 cavafi, 50 de cojocari. Relațiile economice dintre boieri, negustori și mari centre economice ale Europei au fost intensificate de-a lungul timpului.

Urbanizarea orașului este corelată cu interesele economice ale orașului. Astfel, amenajarea străzilor orașului cu bârne este demarată cu prioritate pe marile artere comerciale ale orașului. Au mai fost construite două fântâni alături de cele șapte existente la anul 1780.

Pe lângă hanurile existente la sfârșitul secolului al XVIII-lea sunt clădite hanuri noi pe străzile comerciale: Hanul Nicolită Brăiloiu, Hanul Ceaușului, Hanul Ciolacului, Hanul Dumba, Hanul Hagi Dumitrache, Hanul Nicola Dumitriu, Hanul lui Nicula Guliman, Hanul Neculcea, Hanul lui Dimitrie Pană Pavlu, Hanul lui Solomon ș.a.¹⁹

În afară de utilitatea economică hanurile aveau o arhitectură care oferea atât identitate orașului, cât și o estetică deosebită. Era preferată arhitectura tradițională veche românească, ceea ce semnală continuitatea românilor și spațiul social în care negustorii de pe alte meleaguri au poposit. Astfel, constatăm că în arhitectura locală avem de-a face cu o împletire inspirată a intereselor economice cu fidelitatea tradițională.

Hanul Puțoreanu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

¹⁹ *Ibidem*, p. 20

Existența unei aristocrații semnificative și ascensiunea unor negustori care s-au îmbogățit în urma comerțului realizat a generat și apariția unor noi investitori în opere arhitecturale. Locuințele pesoanelor de vază ale orașului au devenit repere arhitecturale ale orașului. Acestea sugerează și nivelul cultural al proprietarilor, precum și apartenența la anumite curente de gândire. În Craiova au apărut reședințe somptuase ce aparțineau unor familii bogate: Bălăceanu, Bengescu, Brăiloiu, Călinescu, Câmpineanu, Coțofeanu, Gănescu, Glogoveanu, Otetelișanu, Pîrșcoveanu, Știrbei sau Vlădăianu.

Incendiile stârnite de invadatori din perioadele 1769-1774, 1795, 1806 și nu numai, au distrus aceste bijuterii arhitecturale. Forța de revenire a orașului, aidoma păsării Phoenix, ilustrează vitalitatea comunității și spiritul de învingători caracteristic locuitorilor. Astfel, invaziile și incendiile nu au oprit dezvoltarea orașului, care a continuat să se dezvolte, apărând o serie de construcții religioase și investiții în dezvoltarea sistemelor de sănătate și educație.

În data de 25 iulie 1757, domnitorul Constantin Mavrocordat a poruncit ca pe lângă mănăstirea Obedeanu să fie construite două case cu 12 paturi în care să fie tratați „săracii neputincioși și bolnavi.” După doi ani se pun bazele învățământului organizat, rânduindu-se și un dascăl pentru învățătura copiilor. Urmașii acestuia, Alexandru Ipsilanti, Constantin Ipsilanti și Ioan Vodă Caragea, au acordat subvenții semnificative care au susținut și dezvoltat școala.

În secolul al XVIII-lea în Craiova existau mai multe școli: o școală catolică înființată de austrieci în 1727, unde predă un dascăl de limba greacă și latină, o școală cu un dascăl român ce funcționa pe lângă biserica Sf. Dumitru, unde erau educați copiii săraci români și străini. În anul 1803 școala de la mănăstirea Obedeanu avea 20 de odăi desintate celor trei dascăli și 20 de ucenici. Educația era privită ca o activitate de prim rang de către aristocrații locali, care s-au și implicat în susținerea acestor edificii puse la dispoziția tuturor categoriilor sociale, inclusiv a celor săraci și lipsiți de resurse.

Asistența medicală în Craiova a avut începuturi stângace, dezvoltându-se de-a lungul timpului. Sunt menționate existența unor doctori sau măsuri de sprijin ale dezvoltării asistenței medicale. În anul 1668 se pomenește numele unui vrac pe nume Stanciu. Primul spital propriu-zis a fost înființat pe lângă mănăstirea Obedeanu, unde este numit un doctor în persoana lui Hagi Stan Gerahul. În prima jumătate a secolului al XVIII-lea existau două spitale în Craiova, iar către sfârșitul secolului numărul spițeriilor din oraș crește masiv datorită rentabilității comerțului cu leacuri. În oraș activează medici a căror valoare este recunoscută și peste limitele orașului.

Dezvoltarea multidimensională a orașului, prin creșterea economică, dezvoltarea sistemului de educație și sănătate a determinat crearea unui nucleu de oameni știutori de carte care au contribuit la dezvoltarea culturii locale. În oraș erau un număr ridicat de copiiști,

iar boierimea locală era bine educată, ceea ce dus în tip la formarea unei administrații competente a orașului.

Călătorii străini nu au ezitat să lase mențiuni despre Craiova. Astfel, în anul 1683, călătorul Franko Sivori secretarul lui Petru Cercel face referiri la persoana marelui ban. Prelatul catolic Baksič a menționat în anul 1840 că orașul avea 200 de case și 1000 de locuitori, mai multe biserici de lemn și una de piatră (biserica Băneasa), curte bănească și un scaun propriu de judecată. Din rândul numeroșilor vizitatori ai orașului s-au remarcat Nicolae Istvanffy, patriarhul Macarie al Antiohiei, călătorul turc Evlia Celevi, Anton-Maria del Chiaro, secretarul lui Constantin Brâncoveanu, generalul austriac Karl Tige, patriarul Avram al Ierusalimului, nobilul francez Alexandru de Langeron, funcționarul superior rus Ignatii Iakovenko François Recordon etc. Căpitanul austriac Radisits identifică la Craiova în anul 1921 un număr de 9000 de locuitori, un târg căutat și îmbelșugat, iar reședința caimacamului este un adevărat palat. Notabilul rus Anatoli Demidov remarcă numărul existența unor școli cu o mare frecvență. Diplomatul francez Edouard Thouvenel menționează ciclurile, pe categorii sociale, profesionale și de vârstă, de la școlile existente, diversitatea prăvăliilor și o stare bună a străzilor pavate cu bârne. Doamna de Carlovitz a considerat că orașul era „superb”, iar conform estimărilor sale acesta avea 80 000 de locuitori în anul 1846. În anul 1851 englezul J.h Skeene detaliază aspectul iluminării publice a străzilor. Francezul Appert este interesat de importanta școală a orașului. Théodore Margot are numai cuvinte de laudă despre oraș în anul 1859, numindu-l „al doilea oraș din principat”. A prezentat în termeni elogioși minunata pictură din biserica Madona Dudu, realizată de către Constantin Lecca. În oraș exista și o moară cu vapori, unică în țară, iar magazinele erau în mare parte luxoase.

Anul 1821 a însemnat o alăturare a orășenilor și micilor meșteșugari la armata de panduri a lui Tudor Vladimirescu. Deși revoluția lui Tudor a fost înfrântă, principiile care l-au condus la luptă au rămas vii în memoria orașului. Ca dovadă, în anul 1882 în Craiova vor avea loc momente deosebite la rememorarea evenimentelor din 1821 cu ocazia intrării în patrimoniul național al steagului revoluției. Delegat să aducă la București în „cinste și onoare” acest steag pe care figura acvila Țării Românești și avea un ciucure tricolor, cu roșu, galben și albastru, culori naționale utilizate și de Mihai Viteazul pe diplomele de înnobilare, Bogdan Petriceicu Hașdeu avea să evoce acest moment și mai târziu.

Revoluția de la 1848 s-a bucurat de sprijinul orășenilor și țăranimii. În fața primejdiei reprezentate de pericolul invaziei orașului de către armata otomană condusă de Fuad Efendi, o bună parte din populația orașului, aproximativ 5000 de persoane, au răspuns la chemarea administratorului Aaron Florian și ai mers purtând stindarde și cocarde tricolore pe

câmpia din *Târgul de Afară*, numit atunci *Câmpia Libertății*, unde au depus jurământ pe Constituție îmbrățișând principiile revoluției.²⁰

Următorul eveniment marcant din istoria Craiovei se referă la momentul Unirii Țării Românești și Moldovei din anul 1859. Întreaga populație a orașului a îmbrățișat cu entuziasm cauza partidei naționale, iar prin vizita din luna iunie a anului 1859 domnitorul A.I.Cuza s-a bucurat de manifestări de efuziune care l-au convins de sprijinul și susținerea craiovenilor.

Războiul de independență a constituit un moment de deșteptare a conștiinței naționale. Județul Dolj a fost locul de unde s-a tras prima lovitură de tun și prin care s-a oferit suport de artilerie pentru operațiunile militare de la sud de Dunăre. Orașul s-a implicat total în susținerea efortului de război. Au fost sprijinite detașamentele de luptători sârbi și voluntari bulgari care s-au alăturat trupelor române, au fost echipați 400 de „milițieni”, a fost găzduit Statul Major al armatei, a organizat cel mai mare depozit pentru „hrana și furajul armatei”, a construit 68 de pontoane pentru trecerea Dunării în atelierele Școlii de meserii și ale unor licee din Craiova. S-au organizat activități de strângere de fonduri și alimente pentru sprijinul armatei.²¹

Primul război mondial a însemnat o perioadă întunecată pentru istoria orașului. Pierderea luptelor de pe Valea Jiului a dus la ocuparea orașului de către trupele germane. Invadatorii au rechiziționat tot ceea ce se putea, astfel încât populația a rămas fără resurse, îndurând foametea și pericolul permanent al abuzurilor.²²

Perioada de trecere de la secolul al XIX-lea spre secolul al XX-lea au fost influențate de o tendință pregnantă de dezvoltare în ciuda perioadelor de regres. În această perioadă s-a dezvoltat industria, comerțul și investițiile edilitare. Mica industrie casnică și tradițională a fost înlocuită treptat de industrie, a crescut constant numărul de meseriași organizați în bresle, iar la sfârșitul secolului al XIX-lea producția manufacturieră și de fabrică a devenit forma industrială preponderentă. În anul 1860 existau la Craiova un număr de 1088 meseriași, 697 calfe și 485 de ucenici, adică 57,7% din numărul total al meseriașilor de pe întregul cuprins al județului.²³

Dezvoltarea economică a influențat și dezvoltarea edilitară a orașului. De-a lungul timpului din aparatul administrativ al orașului au făcut parte numeroase personalități de mare anvergură din punct de vedere moral și cultural, care și-au pus viața în slujba comunității. Printre cei mai cunoscuți edili se numără Gheorghe Chițu, Barbu Bălcescu, fratele revoluționarului Nicolae Bălcescu, Gheorghe I. Pesicu, Ulysse Boldescu, N. P. Romanescu, C.M. Ciocăzan, I.B. Georgescu. Dintre aceștia remarcăm pe Uysse Boldescu, cel care a înființat abatorul orașului și s-a implicat permanent în pavarea străzilor orașului și pe Nicolae

²⁰ *Ibidem*, p. 31

²¹ *Ibidem*, p. 35

²² *Ibidem*, p. 36

²³ *Ibidem*, p. 36

Romanescu, considerat cel mai strălucit edil al Craiovei, datorită implicării în sistematizarea oraşului, înfiinţării unor instituţii publice şi realizării parcului oraşului, cea mai importantă realizare a sa.

La data de 5 noiembrie 1896 s-a hotărât concesionarea iluminatului public către o societate germană. Iniţial din programul de iluminat public au făcut parte zonele I şi II ale oraşului, iluminate prin 700 de lămpi cu arc voltaic şi incandescente restul oraşului era iluminat cu lămpi alimentate ulei mineral. Astfel, Craiova a fost primul oraş al ţării alimentat cu curent electric pe bază de motoare cu combustie internă. În acelaşi timp, în anul 1910 a început activitatea de captare a izvoarelor de la Gioroc. Până atunci alimentarea cu apă a oraşului a fost realizată prin 131 de fântâni, dintre care 10 cu pompă, 19 cu izvoare curgătoare şi 102 puţuri cu găleată. În anul 1900 a fost finalizată şi linia ferată Craiova-Calafat.

Dezvoltarea industrială a determinat apariţia unor întreprinderi importante ce au depăşit nivelul unor simple ateliere meşteşugăreşti: în anul 1882 a apărut Tăbăcăria Bucovăţ, în anul 1884 a apărut Atelierul *Gustav Wolf*, în anul 1895 a apărut Atelierul *Adolf Wiedman*, în anul 1898 au apărut Atelierele C.F.R. După 1900 au apărut Fabrica de reparaţiuni de motoare şi maşini agricole *Richard Graepel*, Fabrica de postav *Munca* (1919), Fabrica de paste făinoase *Concordia* etc.

În anul 1940, judeţul Dolj era avea o importanţă deosebită din punct de vedere al economiei şi tendinţelor evolutive. Era un judeţ agrar semnificativ, cu o activitate comercială şi bancară într-un puternic proces de dezvoltare şi extindere şi cu industrie care dădea semne de dezvoltare. Al doilea război mondial a însemnat un regres economic şi demografic al judeţului. În anii ce au urmat s-a păstrat caracterul agrar al judeţului până în perioada de industrializare forţată a României unde judeţul a devenit un reper important din punct de vedere al industriei. Principalul oraş al judeţului, Craiova, a devenit un centru de atracţie pentru numeroşi locuitori din mediul rural. Industria şi ştiinţa au cunoscut o dezvoltare fără precedent. Însă competitivitatea dobândită în perioada comunistă nu s-a păstrat şi după revoluţia din anul 1989. Marii coloşi industriali s-au prăbuşit. Locul acestora a fost luat de întreprinderi de mai mici dimensiuni care încearcă să se adapteze la o economie de piaţă necentralizată. Dezvoltarea mediului de afaceri a fost mai lentă decât în alte regiuni ale ţării, astfel că în judeţ există probleme economice datorate întârzierii dezvoltării economice. Totuşi, judeţul se află în dezvoltare, chiar dacă aceasta este mai lentă decât în alte regiuni ale ţării.

Declinul demografic din întreaga ţară are efecte negative şi în judeţul Dolj: piramida vârstelor tinde să fie bine reprezentată în ceea ce priveşte populaţia vârstnică şi mai redusă în cazul grupelor de vârstă ale tinerilor. Acest fenomen are o dinamică diferită din punct de vedere al mediului de rezidenţă: în mediul urban rata de înlocuire are valori pozitive de

0,11%²⁴, în timp ce în mediul rural aceasta are valori negative: -15,15%. Această valoare indică faptul că populația din mediul rural îmbătrânește accelerat, cu efecte negative asupra activităților economice viitoare.

În județul Dolj principalul domeniu de activitate este constituit din agricultură, care deține 35,45% din totalul populației active civile ocupate, urmat de comerț, care deține 14,35%, industria prelucrătoare (13,38%), construcții (6,43%) și sănătate și asistență socială (5,18%). Trendul urmat de agricultură este negativ, populația ocupată în acest domeniu scăzând pe perioada anilor 2011-2015. În schimb, comerțul, construcțiile, sănătatea și asistența socială precum se află pe trenduri de creștere pe diferite niveluri. Având în vedere gradul de urbanizare ridicat, de 51,9%, apreciem că există un potențial ridicat de dezvoltare a sectoarelor de activitate economică non-agricole. Activitățile în agricultură generează venituri reduse, neavând un impact semnificativ asupra calității vieții, însă dezvoltarea mediului urban și a activităților economice non-agricole vor putea influența pozitiv dezvoltarea județului.

²⁴ Baza de date *Tempo-Online*, <http://statistici.INSSE.ro/shop/>- prelucrare date

II. Cladiri și monumente istorice din Judetul Dolj

Craiova

1. Casa Băniei

Casa Băniei este cea mai veche construcție civilă a Craiovei, ridicată pe dealul de lângă „cele șapte izvoare”. Anumiți istorici consideră că acestea sunt mai vechi decât data ridicării probabile a ddostelor care ale boierilor Craiovești din secolul al XV-lea. Se consideră că Biserica Sf. Dumitru, aflată în apropierea Caselor Bănești ar fi fost ridicată în jurul anului 1000 e.n., așa cum dovedesc amforidioanele încadrate în vechea fundație. Atât biserica cât și casele ar fi fost zidite „pe loc domnesc” în aceeași perioadă.²⁵

Conforma aceleiași surse bibliografice aflăm că aspectul de azi se datorează lui Constantin Brâncoveanu. Alexandru Ipsilanti le considera într-un hrisov „podoaba acestui oraș” și a poruncit refacerea clădirilor.

La sfârșitul secolului XV, orașul-târg Craiova care aparținea moșiei boierilor Craiovești, crește exponențial devenind centrul „Marii Băniei de Craiova” a doua putere instituțională și politică a țării, lucru atestat de scrierile lui Baltazar Walter care spune la 1599 că era „reședința Banului, adică primul dregător al domniei”²⁶.

Inițial Casele bănești au fost construite de Barbu Craiovescu, primul fiu al lui „Neagoe de la Craiova”, întemeitorul familiei Craioveștilor. Au fost refăcute de către Matei Basarab (1632-1654) care a patronat o școală artistică, fără de care "explozia" brâncovenească nu ar fi fost posibilă.

Casa Băniei este reconstruită în 1699 în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714), descendent și el al Craioveștilor, în stil brâncovenesc, asemănător palatelor Mogoșoaia și Potlogi și mănăstirii Hurez.

Este construită pe trei nivele, cu pivnițe boltite din cărămidă, acoperite de calote sferice pe arce și bolți semicilindrice. Parterul și etajul au încăperi largi, cu cerdac specific stilului brâncovenesc, sub formă de foișor la sud și loggie deasupra intrării la nord. Din construcția originală se păstrează doar pivnițele cu bolți de cărămidă și doi stâlpi ai pridvorului²⁷.

²⁵ Firan Florea, Firescu Alexanru, *Op. cit.*, p. 70

²⁶ *** *Cronica lui Mihai Viteazul, în Istoria Țării Românești (1290-1690). Letopisețul Cantacuzinesc*, București, Editura Academiei R. P. Române, 1960, pp.54-55.

²⁷ Magda Buce Răduț – *Trecutul în Craiova de astăzi*, editura Aius, Craiova, 2017, pag. 18

La data de 17 august 1751 inginerul austriac I.C. Weiss, maior în armata austriacă, a alcătuit un proiect de fortificare a clădirilor (în cadrul unui proiect mai extins care includea cetatea de la Țânțăreni și casa-lazaret de la Calafat).²⁸

Alte lucrări au fost efectuate în 1776, 1811, 1889, 1933, 1966. În perioada 2006-2010, s-au efectuat noi lucrări de consolidare și restaurare, precum și o reamenajare a expoziției de bază a secției muzeale. În 1811 familia Otetelișanu, care primește casele de la episcopul Râmnicului Nectarie, adaugă pridvorul din spate, apoi în 1933 și 1966 s-a edificat Paraclisul, iar pridvorul cu coloane și arcade semicirculare de pe fațadă, a fost închis pe lateral. Ușile și ferestrele boltite de la parter au fost înlocuite cu deschideri dreptunghiulare²⁹. În 1933, când renovarea a urmat un proiect al arhitectului Iancu Atanasescu, s-a amenajat Grădina Băniei și a fost relocată Crucea de Piatră, ce fusese montată în 1826 la o fântână dinspre Târgul de Afară, în estul orașului.

2. Palatul Banca Comerțului - Primaria Craiova

Banca Comerțului a fost înființată în anul 1897 sub formă de Societate Cooperativă de Credit, de către Constantin Neamțu, fiind cunoscută sub numele de „Banca Costică Neamțu” sau „Cloșca de aur” a negustorilor. În anul 1906 arhitectul Ion Mincu a proiectat Palatul „Banca Comerțului”, fiind una dintre clădirile emblematică care a înzestrat arhitectura românească modernă cu viziunea originală a stilului Neoromânesc. Concepția îndrăzneță, face parte din eforturile de afirmare a unei arhitecturi moderne și în același timp inspirate din tradițiile românești, la începutul secolului XX. Soluția estetică a plasticii fațadelor propusă de Ion Mincu îmbină caracterele specifice casei țărănești cu pridvor, stâlpi și arcuri cu elemente decorative ale ceramicii policrome smălțuite, făcând astfel legătura cu soluțiile arhitecturii religioase medievale românești. Plastica arhitecturală exterioară este în stil eclectic, cu elemente de stil neoromânes³⁰. Exteriorul este fragmentat în module arhitecturale

²⁸ Firan Florea, Firescu Alexanru, *Op. cit.*, p. 70

²⁹ *Ibidem*, pag.16

³⁰ Adriana Botez-Crainic – *Arta românească modernă și contemporană*, editura Sigma, București, 2000, pag.18

funcționale, cu arcade și bolți. Acoperișul supraînălțat la colțuri cu turnuri semisferice, are ornamente cu stâlpi și lucarne ogivale, după model romantic.

Moartea timpurie a arhitectului survenită la 6 decembrie 1912, a întrerupt lucrările la construcția băncii, care vor fi finalizate în anul 1916 de către Constantin Lotzu, elev al inițiatorului proiectului. A fost angajat celebrul constructor italian Giovanni Battista Peressutti, care a fost implicat în realizarea unor edificii reprezentative pentru Craiova. S-au întrebuițat la materiale rezistente – beton armat și zidărie de cărămidă legată cu ciment, pentru realizarea elementelor de structură, mozaic venețian. Elementele de tâmplărie, lamperile și mobilierul au fost executate la Viena. Construită în formă de patrulete, pe trei niveluri, probabil simetrică în proiectul inițial, la care s-a adăugat o un volum în partea dreaptă a intrării de către Constantin Lotzu. La subsolul clădirii se aflau trezoreria Băncii, depozite, arhiva, locuința intendentului, uzina electrică proprie, atelierul mecanic și instalația de încălzire centrală. Parterul și etajul sunt de utilitate publică, orientate la interior spre un hol cu două nivele și luminator în plafon. Pornind din de la parter, spre vest se găsește scara de acces spre etaj, iar spre est scara de acces la subsol. Interioarele au pereți cu lambriuri policrome, stucaturi, pardoseli cu marmură și mozaicuri venețiene, uși și ferestre cu vitralii, grilaje de fier forjat³¹. Din anul 1989 fosta Bancă a Comerțului a devenit sediul Primăriei și Consiliului Local al Municipiului Craiova.

3. Palatul Administrativ din Craiova - Prefectura Jud Dolj

Este construit între anii 1907-1913 după planurile arhitecturale ale lui Petre Antonescu, cel care a formulat o concepție bazată pe rigorile clasice tradiționale și pe asimilarea principiilor susținute de profesorul său, Ion Mincu. Deschis curentelor moderne, Petre Antonescu a formulat sinteze în care s-au regăsit cele mai multe tendințe ale arhitecturii contemporane lui.

Situat în centrul orașului, terenul pe care se ridică clădirea asigură edificiului o poziție dominantă sub aspectul integrării lui monumentale în profilul general al orașului.

³¹ Magda Buce Răduț – *Op.cit.*, pag. 128

Constructorul desemnat să efectueze lucrările a fost cunoscutul Giovanni Batista Peressutti, unul dintre constructorii celebri ai timpului prieten al arhitectului din perioada studiilor efectuate la Padova. Palatul a fost construit pe un plan simetric, axat pe verticala turnului central al intrării principale, ca o amintire – potrivit aprecierilor lui Petre Antonescu – a vechilor clădiri ce formau, în mijlocul cetății Banilor, un ansamblu monumental dominat de turnurile de la Casa Băniei, catedrala Sf. Dumitru, Madona Dudu, etc. Arhitectura palatului este inspirată de vechile clădiri monumentale ale țării. Are dimensiuni monumentale, fiind construit din piatră, cărămidă și beton armat, în stil neoromânesc, dispus în forma literei „E”. Fațadele principale și cele opuse lor, orientate spre sud și nord, sunt destul de retrase. În axa acestor două principale laturi ale construcției se află și intrările principale, iar la mijlocul fațadelor laterale se află intrările secundare³². În centrul compoziției se afla scara mare de onoare, cu acces spre salile de recepție, de consiliu și birouri. Prin dispunerea intrărilor, indicând și sensul circulației în interiorul clădirii, s-a dedus pentru planul scării o dispoziție în formă de cruce, ceea ce conferă monumentalitate acestui sector important al edificiului. Construcția este executată din caramida cu planșee de beton armat. Soclul clădirii este placat cu piatră, material folosit și pentru ancadramente, coloane, frize etc. Învelitoarea acoperisului s-a executat din țigla-solz, smaltuită, de culoare verde³³. Din punct de vedere estetic, decorația fațadelor se remarcă prin numeroasele elemente originale, dar care reinterpretează elementele specifice vechii arhitecturi românești: acoperișul cu învelitoare din țiglă smălțuită de culoare verde cu elemente decorative din tablă de zinc și lucarnele, corpul central fiind decroșat și supraînălțat.

Importanța arhitecturală a clădirii este dată de introducerea liniei clasicizante a sobrietății și a volumelor masive, ale stilului neoromânesc, cu elemente ale stilului brâncovenesc, în arhitectura din Craiova.

³² Petre Antonescu – *Clădiri, construcții, proiecte și studii*, Editura Tehnică, București, 1963, pag. 46

³³ *Ibidem*, pag. 47

4. Casa Gogu Vorvoreanu – Mitropolia Olteniei

Palatul „Vorvoreanu” a fost ridicat între anii 1905-1910, după planurile cunoscutului arhitect Dimitrie Maimarolu, cel care a proiectat edificii celebre precum Palatul Patriahiei, Cercul Militar Național sau Biserica Armenească din București.

Reprezentant de seamă al *Eclectismului*³⁴ arhitectul a conceput o clădire în care stilul Renașterii și neobarocului francez coabitează și-i conferă un farmec aparte, palatul fiind influențat de stilul renascentist târziu din Franța, caracterizat prin acoperisuri mansardate, multitudinea de ornamentări și stucaturi. Armonia formelor, combină delicatețea și rafinamentul unui interior bogat ornamentat, cu sveltețea formelor și decorațiunilor exterioare. Elementele neoclasice îmbinate într-un context de morfologie barocă și *Rococo*, caracteristice arhitecturii românești de la începutul secolului XX, se pot observa încă de la intrarea în palat unde blazonul proprietarului Gogu Vorvoreanu, este încrustat în portalul masiv din lemnul de stejar .

Două sculpturi din bronz, reprezentări ale Pământului și Apei, semnate de cunoscutul artist francez Lequein, alături de plafoanele încrustate în stuc aurit sau pictat, de candelabrele din cristal de Murano și Boemia, vasele japoneze sau mobilierul marca „Empire” și „Seccesion”, demonstrează puternica influență a viziunii eclectice aparținând Școlii franceze, la care s-a adăugat viziunea personală a autorului. Plafoanele sunt executate de pictorul de origine poloneză Francisc Tribalski, stabilit în Craiova înainte de 1890, la invitația familiei regale³⁵.

Este locul în care se desfășoară acțiunea romanului lui Petru Dumitriu „Cronică de familie”, multe personaje fiind ușor de recunoscut ca membrii ai familiei Vorvoreanu, boieri celebri în epocă și foarte bogați, cu proprietăți în toată țara, printre altele și casa în care va locui Nichita Stănescu în Ploiești mulți ani mai târziu.

Clădirea a devenit sediul Mitropoliei Olteniei în anul 1964, când Mitropolitul Firmilian și savantul C.S. Nicolăescu-Plopșor au făcut un schimb de imobile, Mitropolia cedând Muzeului Olteniei Casa Băniei în schimbul Palatului Vorvoreanu³⁶. Zece ani mai târziu în curtea palatului a fost strămutată din Tălpășești, jud. Gorj, o biserică de lemn veche datând din 1780și care poate fi văzută prin porțile originale, înalte atent lucrat în fier forjat.

³⁴ Adriana Botez-Crainic – *Op. cit.*, pag. 14

³⁵ <http://www.mitropoliaolteniei.ro/?p=2940>

³⁶ <http://www.gds.ro/Local/2007-12-08/Palatul+Vorvoreanu/>

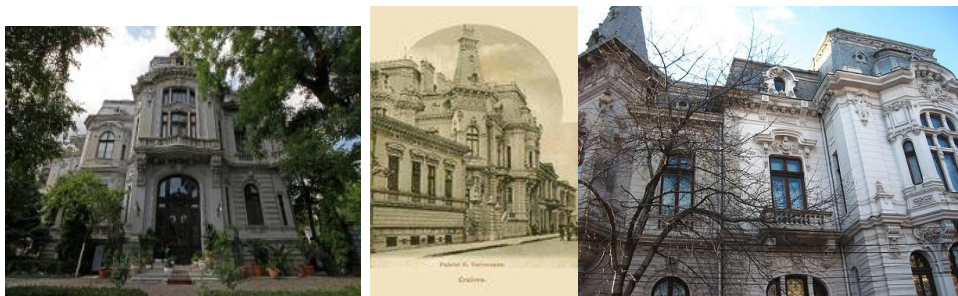

Foto: Cristian Floriganță

5. Casa Nicolae Romanescu – Casa Universitarilor

Casa Romanescu (denumirea inițială), locuință a familiei Romanescu, a fost construită în mai multe etape. Construcția a fost începută de către Ioniță Șt. Romanescu, bunicul viitorului primar al orașului, Nicolae Romanescu, pentru cei doi fi ai săi: Petrache și Costache. Amintit în documente la 1784 și 1794, Ioniță Romanescu a fost unul dintre căpitani pandurilor în armata lui Tudor Vladimirescu și a căzut în bătălia de la Drăgășani, 7 iulie 1821. Fiul său pitarul Petrache I. Romanescu a fost lider al revoluționarilor craioveni, colaborator apropiat al lui Gheorghe Magheru, exilat moare în 1856 la Brașov. Celălalt frate Costache a fost secretar al guvernului provizoriu din 1848³⁷.

Casa Romanescu a fost devinitivată de către cel mai important reprezentant a acestei familii de patrioți, Nicolae P. Romanescu. A apelat la serviciile arhitectului Ion D. Berindei inițiatorul unui eclecticism sofisticat și exuberant, în care a creionat o atmosfera strălucitoare a spațiului românesc. Ca toate proiectele ce poartă semnătura sa, Casa Romanescu este impresionantă și plină de savoare, realizată într-o manieră elegantă specifică stilului Beaux-Arts. Ea a fost extinsă și decorată în 1903, în stil neoclasic, cu influențe ale barocului francez și austriac. Îmbină așadar elemente de eclecticism de factură clasică franceză, romantism, rococo, cu tendințe neoromânești și cu elemente moderne de concepție 1900, atât în compoziția de ansamblu, cât și în rezolvarea decorației, bogat reprezentată, impresionând prin armonie și eleganță³⁸. Lucrarea a fost realizată în antepriza lui C. Reschovsky.

Aspectul somptuos al clădirii se impune de la intrare, unde gangul cu arcadă prezintă influențe ale stilului gotic. Impresionează poarta masivă din lemn de stejar în partea dreapta, usa de stejar ce se deschide în holul de onoare al parterului din care pleacă scara monumentală. Clădirea este impunătoare cu subsol, parter, etaj 1 și mansardă cu camere

³⁷ Luchian C. Deaconu – *Craiova 1898-1916. Saltul la urbanismul modern*, Editura Sitech, Craiova, 2001, pag. 15

³⁸ Sidonia Teodorescu – *Mari arhitecți bucureșteni. Ion D. Berindey*, Editura Vremea, București, 2014

pentru personalul de serviciu. Holurile și camerele au lambriuri, oglinzi încastrate, pereții decorați cu stucaturi aurite sau policrome³⁹. Grădina și curtea interioară a casei au fost amenajate în 1892 de peisagistul Knaechtel unul dintre colaboratorii casei regale, după modelul parcurilor vieneze .

Din anul 1974 se numește Casa Universitarilor, iar intrarea în posesia Universității din Craiova s-a produs în 1985.

Foto: Cristian Floriganță

6. Casa Gheorghe Bibescu

Casa „Gheorghe Bibescu“, cunoscută drept „Vila florilor” sau „Terasa din Grădina Bibescu”, a fost ridicată pe locul unei foste reședințe a familiei Bibescu utilizate de domnitorul Grigore Ghica pentru găzduirea unor oaspeți de onoare⁴⁰.

În perioada în care Gheorghe Bibescu a fost domn al Țării Românești (1842-1848), fratele acestuia lăncu Bibescu, numit *cârmător al Craiovei și inspector al întregii Valahii Mici*⁴¹, cumpără terenuri de la vecinii săi, între care îl regăsim și pe serdarul Chintescu, apoi construiește o reședință rafinată din punct de vedere arhitectonic, înconjurată de sere și pavilioane de relaxare.⁴² La începutul anilor 1850 lăncu Bibescu pierde la masa de joc o sumă uriasă, lucru care duce inevitabil la ruina domeniului din Craiova. Pe tronul Țării Românești se afla cel de-al doilea frate, Barbu Știrbey (1849-1853 și 1854-1856) care în încercarea de a salva onoarea familiei, aprobă contractarea de către municipalitatea din Craiova a unui împrumut de 12 000 de galbeni împărătești, cu ajutorul căruia este cumpărată, la 29 martie 1853, moșia de 259 de pogoane „precum și zidurile de locuință, pavilioanele, florăriile și alte dependențe ce se află în grădină cu toate movilele și dichisurile

³⁹ Magda Buce Răduț – *Op.cit.*, pag. 112

⁴⁰ <http://vladimirrosulescu-istorie.blogspot.ro/2012/05/craiova-parcul-bibescu-azi-nicolae.html>

⁴¹ *Vestitorul românesc*, București, nr.73, 287-288

⁴² A.N.R., Fondul Ministerul de Interne – Divizia comunală, dosar 17/1853, fila 5

lor”⁴³. Pentru că suma era greu de rambursat Primăria nu a angajat lucrări de refacere decât în 1858, când „palatul Bibescu” a fost reparat pentru vizita ambasadorilor Franței și Marii Britanii, L. Beclard și Erik Bulwer, susținători ai Unirii Principatelor. A fost ulterior reședință de protocol, găzduind vizita domnitorului Alexandru Ioan Cuza între 26-28 iunie 1859, a doamnei Elena Cuza în 1863 sau a primului ministru Mihail Kogălniceanu în 1864. După urcarea pe tron a lui Carol I, „palatul Bibescu” a fost abandonat, fiindcă amintea de perioada lui Cuza. În 1867 era folosit ca deposit pentru comerțul en gros cu tutun⁴⁴.

Adevărata strălucire avea să o cunoască datorită viziunii primarului Nicolae Romanescu. Arhitectul peisagist Edouard Redond ajutat de Emil Pinard a elaborat un proiect unic în Europa vremii de amenajare a parcului și implicit „palatului Bibescu” în stil romantic.

Foto: Cristian Floriganță

7. Palatul Jean Mihail – Muzeul de Artă

Palatul Jean Mihail este o adevărată bijuterie arhitecturală, exemplu de arhitectură eclectică europeană și academism francez⁴⁵.

A fost construit ca locuință particulară a lui Constantin (Dinu) Mihail, latifundiar și om politic, fiu al marelui arendaș și moșier aromân Nicolachi Mihail, venit în Oltenia din Macedonia la începutul secolului al XIX-lea. Planurile construcției au fost realizate de către arhitectul Curtii Regale Paul Gottreau, care a practicat în general stilul academist beaux-arts, folosind adesea elemente neoclasice. Placa de marmură de la intrarea în holul principal

⁴³ G. Mil. Demetrescu – *Actul de cumpărare a parcului Bibescu din anul 1853* în *Arhivele Olteniei* an I, decembrie 1922, nr.4, pag.322

⁴⁴ <http://vladimirrosulescu-istorie.blogspot.ro/2012/05/craiova-parcul-bibescu-azi-nicolae.html>

⁴⁵ <http://www.monumenteoltenia.ro/palatul-jean-mihail-craiova/>

poartă inscripția: „Această clădire s-a ridicat la anii 1900-1907 de către Constantin N. Michail și s-a inaugurat la anul 1909 de fii săi Nicolae și Ion”.

Construit în stilul academismului francez, cu elemente aparținătoare barocului târziu, palatul beneficiază de o foarte elegantă soluție plastică și constructivă utilizată de către arhitect la realizarea fațadei. Plastica exterioară este de factură eclectică, cu ornamente neobaroce iar sistemul de acoperiș fragmentat este preluat de modelul castelurilor Renașterii franceze.

Ținuta monumentală și dimensiunile grandioase ale întregului ansamblu amintesc spectacolul european spre care se îndreptau viziunea și orgoliile românilor la începutul secolului XX⁴⁶. Supravegherea construcției a fost încredințată arhitectului italian Constantino Cichi, materialele folosite la amenajarea sa fiind de o calitate excepțională (scara de onoare din marmura de Carrara și coloane în stil ionic, candelabru din sticlă de Murano, oglinzi venețiene, pereți tapisați cu mătase de Lyon, stucatură aurită, plafoane și cartușe pictate, luminatoare cu vitralii, plafoane din lemn sculptat, lambriuri și parchet de calitate superioară, mobilier stil, etc)⁴⁷.

Palatul Mihail este construit pe trei nivele⁴⁸, cu 36 de încăperi. Demisolul cuprindea încăperile anexe și ale personalului, parterul cu saloane deschise spre holul de primire, iar la etaj accesul se face pe o scară din marmură de Carrara, cu balustradă și ornamente din fier, întreaga feronerie fiind realizată la Viena în stilul Art Nouveau⁴⁹. Din anul 1954 a devenit Muzeul de Artă al Craiovei.

Conform sitului Muzeului de Artă am culesc câteva date despre istoricul acestei clădiri emblematice pentru Craiova:⁵⁰

În anul 1936, Jean Mihail, ultimul descendent al familiei moare, lăsând prin testament întreaga sa avere statului român. Și era vorba de o avere impresionantă, având în vedere că, în perioada crizei economice din 1929-1933 el a girat cu ea o parte din împrumuturile contractate de statul român la bănci din străinătate. Gestul său reflectă un înalt simț civic și un patriotism de cea mai nobile factură, astfel încât edificiul a rămas în conștiința publică sub numele de Palatul Jean Mihail.⁵¹

Palatul a fost deschis pentru prima oară publicului între 24 și 31 octombrie 1943, cu prilejul "Săptămânii Olteniei", eveniment aflat sub patronajul Fundației Culturale Regale și cu

⁴⁶ Adriana Botez-Crainic – *Op. cit.*, pag. 13

⁴⁷ <http://www.monumenteoltenia.ro/palatul-jean-mihail-craiova/>

⁴⁸ Magda Buce Răduț – *Op.cit.*, pag. 154

⁴⁹ *Ibidem*, pag. 153

⁵⁰ <http://muzeuldeartacraiova.ro/index.php/vizitati/despre-noi>

⁵¹ <http://muzeuldeartacraiova.ro/index.php/vizitati/despre-noi>

prilejul căruia au fost expuse pentru prima dată la Craiova, câteva dintre operele lui Constantin Brâncuși (Cap de băiat, Cap de fată și Sărutul).⁵²

A fost mutată aici o parte din Pinacoteca "Alexandru și Aristia Aman, cuprinzând pe lângă bibliotecă, piese de mobilier și tablouri de școală olandeză, flamandă, italiană și franceză din perioada sec. XVII-XIX, pictură și grafică de Theodor Aman, artă decorativă românească și străină. Patrimoniul acesteia se îmbunătățise în perioada interbelică prin achiziții făcute de primăria orașului și prin donațiile făcute de marile familii boierești din Craiova: Mihail, Romanescu, Cornetti, Glogoveanu, ș.a. Achizițiile au continuat în perioada postbelică și au fost efectuate transferuri de la Muzeul Național de Artă și din fondurile centrale ale statului. În prezent, patrimoniul Muzeului este constituit din peste 8000 de lucrări de artă europeană și românească. Sunt cuprinse cele mai ilustre nume ale picturii și sculpturii românești: Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Nicolae Tonitza, Ștefan Luchian, Gheorghe Petrașcu, Theodor Pallady, Eustațiu Stoenescu, Ion Țuculescu, Gheorghe Anghel, Dimitrie Paciurea. Cele mai valoroase dintre piesele deținute de muzeu sunt șase dintre lucrările titanului artei moderne universale, Constantin Brâncuși: Vitellius, Cap de fată, Cap de băiat, Fragment de tors, Domnișoara Pogany și Sărutul.⁵³

Foto: Cristian Floriganță

⁵² <http://muzeuldeartacraiova.ro/index.php/vizitati/despre-noi>

⁵³ <http://muzeuldeartacraiova.ro/index.php/vizitati/despre-noi>

Foto: Cristian Floriganță

Foto: Cristian Floriganță

Palatul Jean Mihail în anul 1911

Sursa: <http://muzeuldeartacraiova.ro/index.php/vizitati/despre-noi>

Palatul Jean Mihail după cutremului din 4 martie 1977

Sursa: <http://muzeuldeartacraiova.ro/index.php/vizitati/despre-noi>

Palatul Jean Mihail în anul 1950

Sursa: <http://muzeuldeartacraiova.ro/index.php/vizitati/despre-noi>

8. Casa Dianu

Construit la începutul secolului XX, probabil în 1906, drept locuință particulară a familiei Dumitru și Sofia Dianu, reprezintă un reper arhitectural și stilistic al Craiovei⁵⁴. Amplasată în zona centrală și istorică, pe un teren de 1297 mp, este declarată clădire de patrimoniu și inclusă în Lista monumentelor istorice/2010, la poziția 102, fiind în prezent neutilizată și în proces de degradare în absența unor lucrări de reabilitare. Imobilul are un regim de înălțime pe trei niveluri (demisol, parter, mansardă) cu trei căi de acces. Structura de rezistență a fost realizată din zidărie portantă de cărămidă presată, subsolul are ferestre amplasate deasupra cotei trotuarului de protecție. Intrarea principală prezintă un șir de trepte exterioare, acoperite de o marchiză, și unul de trepte interioare care dau într-un vestibul ce asigură accesul și la demisolul clădirii. Scara principală din piatră naturală – plăci întregi de marmură – de la subsol la parter. Scara secundară care merge pe toate nivelele, este realizată din piatră încastrată în zidurile de cărămidă portantă la subsol și din lemn pe structură metalică de la parter până la un nivel intermediar, inclus în zona de pod amenajat și unde erau amplasate camere de serviciu. Pardoselile sunt din parchet masiv pe structură de lemn în zona parterului și plăci din mozaic de marmură cu desen în vestibulul de la intrarea principală și holul principal de la subsol. Șarpanta este din lemn de stejar și rășinoase,

⁵⁴<http://aman.ro/casa-dianu/>

structura fiind obișnuită, fără detalii deosebite, dar compoziția generală este cea care imprimă caracterul volumetric al acoperișului, cu cupole și cornișe bogat ornamentate.

La interior, casa impresionează prin tavane pictate, stucaturi elegante, candelabre grațioase și sobe decorate, acoperite de faianță colorată. Ușile de lemn sculptat cu geamuri gravate în atelierele din București ale lui August Zwölfer, principalul autor al vitraliilor de la castelul Peleş, care a înființat prima fabrică de oglinzi din România, trei astfel de piese originale fiind încă păstrate în casa Dianu⁵⁵. După naționalizare în 1955, ca o farsă istorică, aici a funcționat până în 2008 Școala de Artă și Meserii "Cornetti", legătura între cele două familii fiind puternică, Elena Cornetti i-a lăsat moștenire prin testament suma de 10.000 lei finei sale Simoneta Dianu⁵⁶.

În prezent se fac eforturi pentru reabilitarea clădirii și organizarea în interiorul său a unui Muzeu al Cărții și Exilului Românesc.

Foto: Cristian Floriganță

9. Casa Vernescu

Casa Vernescu este un monument istoric de arhitectură de la începutul secolului XX, situat în apropierea centrului municipiului Craiova, pe strada Mitropolitul Firmilian, la nr. 20⁵⁷. În această zonă casele erau mari, elegante, cu multe ornamente și destinație rezidențială deosebind zona de celelalte părți ale orașului, ea învecinându-se de altfel cu un alt monument de arhitectură Casa Pencioiu. Către centrul vechi, construcțiile erau în stil românesc iar în zona comercială locuiau negustorii și meșteșugarii cu locuințele adaptate vânzării și manufacturării produselor⁵⁸.

Proprietate a dr. Dumitru Vernescu, una din figurile reprezentative ale lumii medicale din România în prima parte a secolului al XX-lea, casa are un regim de înălțime cu trei niveluri (demisol, parter și mansardă) și o curte interioară ce înconjoară casa, închisă cu un gard de ciment și fier (spre stradă). La exterior se remarcă ornamentația din cărămidă

⁵⁵ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-dianu-str-24-ianuarie-craiova/>

⁵⁶ Radu Augustin, Victor Pârlac, Simina Radu-Bucurenci - *Școala de Artă „Cornetti”*, Editura Ars Docendi a Universității din București, București, 2001, pag. 23

⁵⁷ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-vernescu-craiova/>

⁵⁸ Magda Buce Răduț – *Op.cit.*, pag. 108

aparentă, decorațiunile din jurul ferestrelor și al cornișelor, tencuielile decorative cu literele D și V intricate, acoperișul de tablă cu ferestre și luminatoare și coșuri din cărămidă sau balconul de pe fațada vestică. Tocăria ușilor și a ferestrelor este de lemn. Fațadele vizibile (vestică, estică și sudică) sunt degradate, tencuiala lipsind pe suprafețe mari⁵⁹.

Doctorul Dumitru Vernescu avea vocație de ctitor, odată numit medic primar la spitalul mixt „Teodor I. Preda” din Craiova, care funcționa într-o clădire veche, fără cameră de consultație, cu saloane mici și insalubre, a reușit să atragă atenția primarului Nicolae Romanescu, care propune și obține în Consiliul Comunal construirea unui spital nou. După formarea comisiei pentru alegerea terenului și cumpărarea a 30 000 mp areușit în anul 1905 cu ajutorul lui Take Ionescu obținerea unui împrumut considerabil de la Casa de Depuneri, punând piatra de temelie a spitalului proiectat de D. Maimorolu în 1906⁶⁰. În anul 1909 a procurat mobilierul, instalația sălii de operații, instalația și ustensilele farmaciei, garantând personal ratele. Noul spital a fost inaugurat în 1910 cu patru saloane mari, șase rezerve, o sală de operații bine utilată, laborator, farmacie, baie, bucătărie, pavilion consultații⁶¹.

Foto: Cristian Floriganță

10. Casa General Simion Stoilov - Bolintineanu

Casa Stoilov-Bolintineanu este un monument istoric de arhitectură de interes local, situat în centrul municipiului Craiova, pe Calea Unirii, nr. 5 (capătul dinspre Valea Vlăiciei), vis-a-vis de Casa Constantin Vălimărescu⁶².

A fost locuință particulară a generalului Simion Stoilov, al cărui bust operă a sculptorului Frederic Storck, este deasemenea monument istoric înfățișându-l eroul din războiul de independență în uniformă de gală, purtând cu mândrie ordinele și medaliile care

⁵⁹ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-vernescu-craiova/>

⁶⁰ Arh, Dj., Prim. Craiova, dos. 14/1909, f. 17-23

⁶¹ Raluca Liani Banu – *Figuri din trecutul Buzăului* – dr. Dumitru N. Vernescu (1866-1937), în *Opinia*, Buzău, 30 mai 2017

⁶² <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-stoilov-bolintineanu/>

i-au fost acordate pentru actele de vitejie de pe câmpul de luptă⁶³. Bustul și locuința se află în punctual intersecției mentalităților artistice europene și românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea, începutul și prima jumătate a secolului al XX-lea, perioadă în care pot fi urmărite traseele evoluției gândirii plastice și arhitecturale românești de la academism și neoclasicism la formele moderne de manifestare a gândirii europene, a mentalităților publicului și criticii de arta din țara noastră⁶⁴.

Casa care face parte din șirul locuințelor familiilor craiovene bogate de pe Calea Unirii, are un regim de înălțime cu trei niveluri (subsol, parter și mansardă). La exterior se remarcă intrarea principală (de pe str. Săvinești), acoperită de marchiză, precum și decorațiunile și ancadramentele ferestrelor de pe fațada dinspre Calea Unirii⁶⁵.

Arhitectura este o concepție clasică orășenească, prin proporția fațadelor, prin simplitate, prin simetria planului și fațadelor.

În acest imobil și-a petrecut copilăria matematicianul Simion Stoilov.. După studiile făcute la Liceul Carol I din Craiova, Simion urmează Facultatea de Științe de la Sorbona, unde obține în 1916 titlul de doctor în științe matematice. Este creatorul școlii românești de analiză complexă și al teoriei topologice a funcțiilor analitice. El a dat, printr-o teoremă ce-i poartă numele, o caracterizare topologică completă a noțiunii de funcție analitică⁶⁶.

Casa Stoilov-Bolintineanu a fost transformată, după 1989, în sediu de bancă. Aici au avut sediul filiala craioveană a Băncii Turco-Române și, ulterior, Banca Italo-Romena.

Foto: Cristian Floriganță

⁶³ Mirela Marinescu – *Tezaurul lucrărilor de artă ale Craiovei* în *Gazeta de Sud*, Craiova, 16 noiembrie 2013

⁶⁴ Adriana Botez-Crainic – *Op.cit.*, pag.44

⁶⁵ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-stoilov-bolintineanu>

⁶⁶ <http://fjphotoagency.ddt.ro/index.php/statui-Craiova-din-cimitire/Stoilov-Simion-general-1841-1901>

11. Casa Ionel Pleșia

Casa Ionel (Iancu) Pleșia este un monument de arhitectură de sfârșit de secol XIX din municipiul Craiova, situat în centrul istoric al orașului, str. Mihail Kogălniceanu , nr.21, lângă fostul Magazin Victoria.

Este una dintre fostele proprietăți ale cunoscutei familii Pleșea⁶⁷, locuințele lor din str. Kogălniceanu, str. Frații Buzești sau Calea unirii fiind printre cele mai frumoase din vechiul oraș.

Casa Pleșia a fost ridicată de fiul lui Gheorghe Pleșa, liberalul latifundiar Ionel Pleșia, ulterior finanțator al echipei de fotbal FC Craiova, data construcției și numele arhitectului fiind controversate. Anumite surse consideră că a fost construită între anii 1890-1892 fiind opera arhitectului francez Albert Galleron, cel care a mai proiectat în România Ateneul Roman și Palatul Băncii Naționale a României din București, Casa Constantin Vălimărescu din Craiova, Palatul Dimitrie Ghika din Comănești și numeroase case boierești din București și din provincie⁶⁸. Din alte surse casele Ion G. Pleșea ar fi fost construite în 1905 după planurile arhitectului Iohan Goetz⁶⁹, în timp ce altele indică anii de construcție 1908-1911⁷⁰.

În casa politicianului și omului de afaceri craiovean se puneau la cale alianțe politice și se dădeau petreceri fastuoase, ale aristocrației vremii.

Construită în stil eclectic, neoclasic, cu ornamente neobaroce în interior, clădirea își păstrează forma inițială, deși o parte din ornamentele exterioare au fost distruse, iar fațada, cu un portic încadrat de două coloane în stil corintic, este mutilată de montarea unei coloane de tablă pentru aerisire⁷¹.

Casa Pleșia are un regim de înălțime pe 4 niveluri (subsol, parter, etaj și mansardă), cu un număr mare de încăperi și holuri, Vitraliile ferestrelor, realizate în spiritul școlii românești, au motive geometrice și florale, ușile de la intrare au geamuri din cristal, iar scara interioară și feronerie sunt în stil baroc⁷².

În prezent, Casa Pleșia se află în proprietatea Statului Român prin Ministerul Culturii și în administrarea Bibliotecii Naționale a României, prin filiala Omnia din Craiova.

⁶⁷ Mihai Sorin Rădulescu – *Familia Pleșia* în *Ziarul financiar*, 20 august 2003

⁶⁸ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-ionel-plezia-azi-biblioteca-omnia-filiala-bibliotecii-nationale/>

⁶⁹ Luchian C. Deaconu – *Craiova 1898-1916. Saltul la urbanismul modern*, Editura Sitech, Craiova, 2001, pag. 196

⁷⁰ Magda Buce Răduț – *Op.cit.*, pag. 147

⁷¹ *Ibidem*

⁷² <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-ionel-plezia-azi-biblioteca-omnia-filiala-bibliotecii-nationale/>

Foto: Cristian Floriganță

12. Casa Constantin Valimărescu

Casa Constantin Vălimărescu este un monument istoric de arhitectură de interes local, situat în centrul municipiului Craiova, pe Calea Unirii, nr. 4 (capătul dinspre Valea Vlăiciei). În condițiile evadării de sub un orientalism resimțit ca paralizant și apariția României moderne, admirația românilor pentru cultura franceză, ce anterior se manifestase doar de la distanță, poate fi materializată, astfel că, în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cel mai important factor al influenței occidentale devine arhitectura. Drept urmare Constantin Vălimărescu apelează la celebrul arhitect francez Albert Galleron, care a mai proiectat în România Ateneul Roman și Palatul Băncii Naționale a României din București, Palatul Dimitrie Ghika din Comănești și numeroase case boierești din București și din provincie, pentru construirea unei luxoase reședințe private.

Estetica Art Nouveau, specifică lucrărilor lui Galleron cu inconfundabilul ei air de Paris, imprimă construcției o tentă hedonistă și vag decadentă⁷³.

Albert Galleron a construit la fel ca în cazul vilelor din București, de factură eclectică, cu desfășurări monumentale, reluând teme predilecte în decoratie sau volum, dar reproporționându-se astfel încât ele să devină valabile și la cladirile publice și la cele particulare⁷⁴.

Casa Constantin Vălimărescu impresionează prin arhitectura impunătoare, cu decorații bogate atât la interior, cât și la exterior. Interiorul încântă prin plafoanele tip școală franceză sec. al XVIII-lea, de care atârnă candelabre elegante; pereții cu stucaturi; uși sculptate cu geamuri gravate; sobe de faianță; mozaicuri; o scară interioară în spirală. La

⁷³ Mihaela Criticos, Ana-Maria Zahariade – *Modelul francez în arhitectura românească în Dilema veche*, nr.157, 9 februarie, 2007

⁷⁴ Cristina Gabriela Popescu – *Albert Galleron- arhitectul Ateneului* în *Ziarul financiar*, București, 28 ianuarie, 2006

exterior se remarcă fațadele bogat ornate cu stucaturi, balcoanele și terasele; desenele pictate ale foișorului de lemn de la mansardă; ceasul solar⁷⁵.

Clădirea are patru niveluri (subsol, parter, etaj și mansardă), o intrare monumentală și o grădină spațioasă în front, aflată în vecinătatea Bisericii Catolice.

A fost construită între anii 1880 – 1884 sub atenta supraveghere a doi renumiți antreprenori ai vremii, Dimitrie Nedelcu și Domenico Costa.

În Casa Vălimărescu funcționează astăzi sediul băncii Unicredit Țiriac Bank.

Foto: Cristian Floriganță

13. Casa Vrăbiescu

Casa Vrăbiescu este un monument istoric de arhitectură de la mijlocul secolului XIX, situat în apropierea centrului municipiului Craiova. Casa se află pe Calea Unirii, la nr. 100, și se învecinează cu alt monument local de arhitectură, Casa Calețeanu.

Casa Vrăbiescu a fost, cel mai probabil, construită de tatăl lui Iulian Vrăbiescu, Constantin Vrăbiescu⁷⁶.

Tânărul arhitect doljean Duiliu Marcu a fost solicitat să transforme fațada unei locuințe vechi, într-una mai puțin banală. El a recurs la o arhitectură de inspirație clasică, atât în ceea ce privește compoziția fațadelor, cât și elementele de detaliu, făcând apel la un antablament decorat cu ove și denticule, încadrând fiecare fereastră cu un ancadrament profilat⁷⁷.

Casa Vrăbiescu are un regim de înălțime cu trei niveluri (subsol, parter și etaj). Pe latura de nord se învecinează cu Casa Calețeanu, fațada estică este pe Calea Unirii (la stradă), iar cea vestică dă în Str. Gheorghe Doja. Intrarea principală în edificiu se face printr-un gang acoperit, închis cu porți de tablă, ce dă în curtea interioară⁷⁸.

Motivul porții mari de intrare în curte a fost utilizat pentru a se crea o axă principală de compoziție. Deschiderea dreprunghiulară a porții a fost transformată într-o arcadă, iar

⁷⁵ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-constantin-valimarescu/>

⁷⁶ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-vrabiescu-craiova/>

⁷⁷ Duiliu Marcu – *Arhitectură*, Editura Tehnică, București, 1960, pag. 29

⁷⁸ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-vrabiescu-craiova>

deasupra ei, prin modificarea a două ferestre, s-au așezat un bovindou de metal și sticlă, prilej pentru arhitect de a desena câteva elemente de fier forjat. Motivele decorative în fier forjat ale bovindoului au fost reluate la toate balcoanele introduse în cele două fațade vizibile. Deoarece aceste noi balcoane la unele ferestre erau așezate pe parapete pline, s-au așezat în compoziția fiecărui balcon și elemente de fier nichelat, care dădeau o notă decorativă nouă elementelor de fier forjat⁷⁹.

După 1989 casa a fost recuperată de moștenitorii fostului proprietar și vândută unei societăți comerciale din Craiova, care și-a propus să facă un hotel. Fără să aibă documentația necesară a făcut o extindere precum și niște intervenții la clădirea dinspre strada Unirii.

Direcția Județeană de Cultură și Culte a oprit lucrările, pentru că era vorba de un monument istoric, dar astăzi atât clădirea de patrimoniu cât și scheletul ce o parazitează pe latura de vest sunt abandonate și supuse unui accentuat proces de degradare⁸⁰.

Foto: Cristian Floriganță

⁷⁹ Duiliu Marcu – *Op.cit.*, pag. 29

⁸⁰ Mirela Marinescu – *Bijuteriile arhitecturale ale Craiovei se transformă în ruine* în *Gazeta de Sud*, Craiova, 12 februarie, 2014

Casa Vrăbiescu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

14. Biserica „Sfânta Treime“ si monumentul lui Barbu Știrbei

Situată în centrul Craiovei, Biserica, „Sfânta Treime“ se impune în peisajul zonal din Piața Prefecturii printr-un antagonism perfect dintre arhitectura bisericii și stilul „art nouveau” al parcului din care face parte. Biserica a fost ctitorită de stolniceasa Dumitrana Știrbey, soția marelui stolnic Constantin Știrbey, fost caimacam al Craiovei în 1741 și mama vornicului Barbu Știrbei, părintele adoptiv al viitorului domn⁸¹. Construcția începută în 1765 a fost terminată în 1768, remarcându-se prin stilul brâncovenesc, forma de cruce, turla zveltă de deasupra naosului și pridvorul cu colonade⁸². Grav avariata de cutremurul din 11 ianuarie 1838 în urma căruia numai în Țara Românească s-au prăbușit 217 biserici, cele mai multe în Râmnicu Vâlcea și Craiova⁸³ a fost refăcută din temelie în anul 1840, de către viitorul domn Barbu Dimitrie Știrbei care a așezat o pisanie nouă, înfrumusețând-o cu tîmplă de lemn, zugrăvind-o din nou și dăruind-o cu noi odoare și podoabe⁸⁴.

Între 1890-1906 fiil lui Barbu Știrbei Vodă, principii Alexandru și Dimitrie Știrbei, renovează după planurile arhitectului și restauratorului francez André Lecomte du Noüy, care în maniera sa controversată, dărâmă vechea biserică și o reface în întregime și adăugând

⁸¹ *Marea carte a Craiovei*, Editura Sitech, Craiova, 2007, pag. 512

⁸² <http://www.monumenteoltenia.ro/ansamblul-bisericii-sfanta-treime-craiova/>

⁸³ Cristian Lascu – *Cutremurul cel mare* în *National Geographic Romania*, august 2005

⁸⁴ *Marea carte a Craiovei*, pag.512

turnul de intrare. S-a realizat pictura interioară, s-a așezat o catapeteasmă de stejar, sculptată și aurită, și a fost adus mobilier din Franța⁸⁵.

Deși unele surse menționează că vechea arhitectură a bisericii fost respectată, astfel încât aceasta și-a păstrat aerul brâncovenesc⁸⁶ de la început, Nicolae Iorga, susține că biserica era “o refacere în stil moldovenesc după reparația din 1840”⁸⁷

14.1. Monumentul lui Barbu Stirbei

Amplasat în grădina bisericii Sf. Treime, este primul monument public ridicat la Craiova. Operă a sculptorului francez Jean-Jules-Antoine Lecomte du Nouÿ (fratele celebrului arhitect André Lecomte du Noüy), monumentul a fost turnat în bronz în atelierele lui Ferdinand Barbedienne din Paris.

Foto: Cristian Floriganță

15. Casa Chintescu

Casa Chintescu este situată pe str. Unirii și a fost construită în anii 1890, ca locuință a magistratului Jean Chintescu, proprietar al conacului-monument istoric de la Cotofeni, județul Dolj, căsătorit cu Aretia Drugă, fiica celebrului Barbu Drugă, proprietar la rândul său al unei reședințe monument istoric din Craiova.

Jean Chintescu este descendent al familiei de mari proprietari funciari care prin reprezentantul său armăsul Nicolae Chintescu renovează în 1860 biserica Sfântul Nicolae din mahalaua craioveană Ungureni, lângă cimitirul cu același nume⁸⁸.

De asemenea în orașul vechi mai exista și hanul Chintescu, ridicat la sfârșitul secolului al XVIII-lea, refăcut în 1839⁸⁹, unul dintre locurile favorite ale craiovenilor.

⁸⁵ <http://www.monumenteoltenia.ro/ansamblul-bisericii-sfanta-treime-craiova/>

⁸⁶ Adrian Nicoale Petcu – *Biserica „Sfânta Treime” din Craiova la începutul secolului trecut* în *Lumina*, Craiova, 10 decembrie 2013

⁸⁷ Nicolae Iorga – *Orașele oltene și mai ales Craiova pe pragul vremurilor nouă*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1925, pag. 19

⁸⁸ Mihai Sorin Rădulescu - *De neamul Chintestilor* în *Ziarul financiar*, București, 17 septembrie, 2003

⁸⁹ *Album omagial: Craiova 500*, Craiova, 1975

Ridicați din categoria boierilor de neam, Chintestii au fost mari proprietari funciari de-a lungul ultimelor două secole. Ramura mai numeroasă provine din marele proprietar Constantin Chintescu, căsătorit cu Ecaterina Prejbeanu, descendentă a vechilor boieri Coțofeni, de la care moșteneau și frumosul conac aflat în localitatea cu același nume⁹⁰.

Construită în stil neoromânesc, Casa Chintescu adăpostește bolți din cărămidă, sobe de epocă, încăperile decorate cu stucaturi, frize, scafe care o transformă într-o veritabilă bijuterie arhitectonică. În această casă a copilărit inginerul George Chintescu care a fost, de-a lungul a trei decenii, specialist la Institutul de Cercetări Alimentare din București, autor a nouă cărți de referință în domeniu.

Până la retrocedare în această casă și-a avut sediul Direcția Județeană Poșta Română, care se pare a reușit să asigure o întreținere minimală, după retrocedare aceste imobil de patrimoniu a intrat într-un proces de degradare vizibilă.

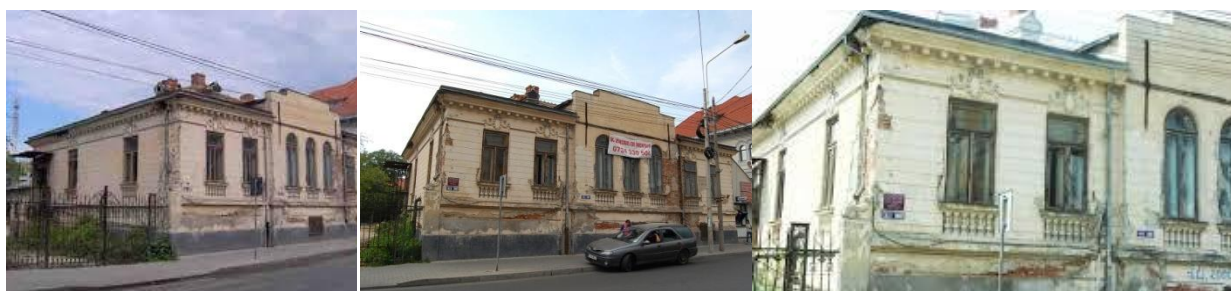

Foto: Cristian Floriganță

Hanul Chintescu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei

⁹⁰ Mihai Sorin Rădulescu - *Loc. cit.*

16. Casa N. I. Feraru

Casa Feraru din Craiova este un monument istoric de arhitectură aflat în apropierea zonei centrale a orașului, pe Calea Unirii, la numărul 68, lângă Casa Schina și vis-a-vis de Casa Grigorescu⁹¹. Casa, care a aparținut moșierului N. I. Feraru, proprietar al moșiei Verbița – Dolj, găzduiește în prezent Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor”. Imobilul este construit între anii 1912-1914, la 26 mai 1912 proprietarul N. I. Feraru cere „autorizațiune” primăriei pentru a construi „o casa pe proprietatea mea din strada Unirii nr. 140”⁹². Autorul proiectului este arhitectul Alfred Vincenz, fiu al profesorului de origine poloneză Edmond Vincenz de la Școala Comercială „Gheorghe Chițu”.

Clădirea, construită în stilul academismului francez, are o suprafață de circa 720m² și este structurată pe patru nivele subsol, parter, etaj, mansardă⁹³.

Acoperișul este mansardat, cu ornamentații și stucaturi interioare, bogat decorate iar pictura murală, precum și mobilierul și tapiseriile au fost executate de Francisc Trybalski. Casa Feraru a fost dotată cu sobe în stil renascentist, cu instalații sanitare realizate de Johann Laub și instalații de lumină realizate de inginerul Florea Iliescu⁹⁴.

La exterior se remarcă cele două balcoane și ornamentația bogată, în special în partea superioară și la nivelul acoperișului cu luminatoare decorative. Clădirea a fost prevăzută de Alfred Vincenz cu subsol, parter, etaj, mansardă, două balcoane, hol intrare și hol interior cu scară în formă de spirală, luminat prin ferestre cu vitralii de epocă⁹⁵.

În decursul vremii imobilul a schimbat de mai multe ori proprietarul. Vândută în 1919 avocatului craiovean D. Fortunescu, a fost din nou vândută de fiul acestuia, Nicolae D. Fortunescu, Ministerului Agriculturii și Domeniilor, în noiembrie 1942, de unde a trecut la Ministerului Învățământului în anul 1943, în schimbul construirii unui laborator de bacteriologie veterinară al Institutului de Seruri și Vaccinuri Pasteur. Ulterior, clădirea a trecut în patrimoniul altor instituții și din anul 1983 este sediu al filialei Academiei Române din Craiova⁹⁶.

⁹¹ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-feraru-craiova/>

⁹² Arh. Naț. Ale României, fond Prim. Craiova - serviciul tehnic

⁹³ Mirela Marinescu – *Personalități din trecut: inginerul care a îmbogățit arhitectura Craiovei*, în *Gazeta de Sud*, Craiova, 24 ianuarie 2015

⁹⁴ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-feraru-craiova/>

⁹⁵ <http://icsu.ro/istoric/>

⁹⁶ *Ibidem*

Foto: Cristian Floriganță

17. Casa Barbu Drugă – Craiova și Cetate

Casa se află în centrul Craiovei pe strada Bujorului, nr 12 supranumită și „Casa Bujorului” a aparținut celui mai important afacerist din domeniul panificației în România interbelică Barbu Drugă.

Construită în stil Art Déco, de către firma italianului Giovanni Battista Peressutti, Peressutti & Dalla Barba, care a creat o adevărată școală de lucrări în construcții civile cu meșteri italieni de un înalt profesionalism, formând și mulți zidari sau dulgheri din rândul meseriașilor români, ea completează lista puținelor vestigii păstrate din vechea arhitectură urbană craioveană, diversă, original, elevată. - care a aparținut familiei Drugă.

Ea înfrumusețează spațiul urban cu eleganta siluetă a acoperișului și cu unda arcuită a profilelor ancadramentelor și balconului împodobit cu grupuri statuare, dar fațada este astăzi desfigurată de prezența termopanelor. Feroneria Art Déco, percepută la exterior ca factor practic și estetic determinant în aerarea masivității zidăriei, îmbracă cu grație deschiderile ferestrelor și ușilor. În același scop al creării efectelor de luminozitate și de aerare a spațiilor a fost folosită și sticla decorativă. La interior casa a avut mobilier stil al XVI-lea și multă argintărie spaniolă⁹⁷, precum și opere de artă, majoritatea copii, cea mai reprezentativă fiind sculptura târzie în marmură de Carrara după Antonio Canova „Cele trei grații” dar și altele precum "Venus după baie", "Venus cu delfin", "Leul și șarpele" - bronz de artă, "Cupidon", "Mercur", "Bust al lui Platon", "Copil plângând", "Femeie nud", cinci vase de Sevre și trei picturi originale Rigolot „Amurgul” sau „Crepusculul”, de secol XIX, de origine franceză, picturile „Un portret de tânăr” și „Copac cu troiță” cu autori anonimi⁹⁸.

„Castelul” din satul Cetate, județul Dolj, este și el o construcție reprezentativă pentru stilul Art Déco și a fost ridicat de Ștefan Barbu Drugă în primă fază la 1875, dar etapa care-l

⁹⁷ Aldezir Marin – *Lupta pentru bunurile din Casa Barbu Drugă nu s-a încheiat* în *Gazeta de Sud*, Craiova, 10 august, 2015

⁹⁸ http://adevarul.ro/locale/craiova/craiova-muzeul-arta-pierdut-21-opere-1_50bd3ed37c42d5a663c8fc2a/index.html

caracterizează este cea de început de secol XX, realizată prin intermediul aceluiași Giovanni Battista Peressutti.

Imaginea generală amintește de o vilă italiană, influența arhitecturală fiind evident, prin forma dreptunghiulară, intrările principale proporționate în volumul central, ce le transformă în căi de acces monumentale, de tip portic. Clădirea este amplasată în mijlocul unui parc cu care relaționează printr-o serie de terase descoperite la toate nivelurile. Interioarele sunt simple, pe două niveluri, unul subteran și altul de terase, relaționând cu ajutorul unei scări interioare. La parter sunt saloanele, iar la etaj dormitoarele în legătură cu terasele deschise⁹⁹.

Foto: Cristian Floriganță

18. Casa Peressutti

Casa Perssutti este situată pe actuala stradă Romain Rolland la nr. 7 și a fost realizată împreună cu vecina ei, caracterizată printr-un bogat ornament exterior din lemn, de inginerul Giovanni Battista Peressutti.

Numită Villa Lucilla în onoarea fiicei antreprenorului italian, care a locuit-o, tot aici petrecându-și se pare ultimii ani din viață și Giovanni Battista Peressutti¹⁰⁰, casa nu a fost ridicată de tată ca zestre pentru fiica sa, așa cum apare în unele surse¹⁰¹.

Lucilla Peressutti, proprietara s-a căsătorit în anul 1946 cu Ion Gheorghiu-Ionescu, descendent al unei familii bogate care i-a făcut cadou, potrivit legendelor locale, un BMW cu șase cilindri și trei carburatoare, mașină cu care se va întrece în 1939 cu principele Nicolae pe dealul Feleacului

În anul 1925 casa a fost construită de firma de construcții Dalla Barba & Peressutti pentru soții Elisabeta și Gheorghe Popescu pentru suma de 1.000.000 de lei, ce urmau să fie plătiți în rate lunare progressive, neplata unei rate determinând creșterea

⁹⁹ <http://www.monumenteuitate.org/ro/monument/655/Cetate-Barbu-Druga>

¹⁰⁰ Mirela Marinescu – *Casele din centrul vechi al Craiovei- istorisiri din negura vremii* în *Gazeta de Sud*, Craiova, 3 octombrie, 2015

¹⁰¹ *Ibidem*

dobânzii cu 20%, până la achitare¹⁰². Construită în stil urban art nouveau, clădirea are trei nivele, parter, etaj și mansard, fiind acoperită cu tablă în bucăți rombice. Parterul avea cinci camere, decorate artistic, etajul șase camera și un coridor la fel de bogat ornamentate, iar mansarda trei camere. Întreg imobilul avea instalație de curent electric și sobe de teracotă în stil renascentist.

Deoarece proprietarii nu și-au respectat angajamentele financiare în anul 1929, Tribunalul adjudeca imobilul firmei Dalla Barba & Peressutti pentru suma de 1.400.000 lei. Cu toate acestea chestiunile administrative nu erau pe deplin elucidate, deoarece în 1929, un anume Alexandru Bazeli, proprietarul terenului din spatele caselor soților Popescu și probabil și al celei vecine unde conform instalate pe zid „s-a născut Filip Lazăr, compozitor, pianist, professor”, cerea din nou scoaterea la vânzare cu licitație a respectivului imobil¹⁰³.

Nu știm cum s-a terminat întreaga poveste, dar victoria familiei Peressutti este ușor de bănuțit din moment ce casa a rămas în proprietatea lor chiar și după naționalizare, lucru cu adevărat remarcabil și care s-a datorat fără doar și poate în mare măsură faptului că Giovanni Battista Peressutti a fost consul al Italiei.

Foto: Cristian Floriganță

19. Casa Jean Negulescu

Casa Jean Negulescu nu are în sine o valoare arhitectonică deosebită, fiind complet desfigurată și transformată într-o „mașină de locuit” potrivit celebrei expresii a lui Le Corbusier, de ultimele renovări.

Casă de negustori înstăriți din prima jumătate a secolului XX, ea are însă o valoare simbolică pentru ceea ce înseamnă cultura română, deoarece aici s-a născut la 26 februarie 1900 și a copilărit singurul român care dispune de o stea pe Walk of Fame la Hollywood, fiind și primul român nominalizat pentru Oscar.

Fiu al unei familii unui învățător, a urmat cursurile gimnaziale și liceale la Liceul „Carol I” din Craiova. Cercetaș voluntar în rândurile Crucii Roșii în timpul primului război

¹⁰² <https://craiovadeieri.wordpress.com/2017/12/07/vila-lucilla/>

¹⁰³ *Ibidem*

mondial, a schițat un portret al lui George Enescu și s-a hotărât să devină pictor atunci când maestrul a cumpărat tabloul cu un pret ridicat. Deși începuse să ia lecții de pictură la București, tatăl său l-a trimis la Paris să studieze economia și artele. Pentru o vreme a frecventat cursurile „Academiei Julian“, neglijând total științele economice.. La Paris cunoaște pe Picasso și Modigliani, se împrietenește cu Brâncuși și Tristan Tzara (“monsieur Dada”)¹⁰⁴.

În anul 2000, Jean Negulescu a devenit Cetățean de Onoare al Craiovei, post mortem (murise în 1993, la Marbella, Spania). Nu peste mult timp, cinematograful Central din Craiova a fost „botezat“ cu numele său, o placă pe casa unde s-a născut marele cineast fiind așezată în cadrul unei ceremonii emoționante¹⁰⁵.

Situat pe strada ...I.L. Caragiale imobilul, deși fusese propus să devină casă memorială, a fost vândut în anii '90 de Regia Fondului Locativ în baza Legii 112 din 1995. Noii proprietari deloc convingși de faptul că plăcuța memorială, care exista pe clădire, amintind că aici s-a născut Jean Negulescu ar spori în vreun fel valoarea locuinței, au demontat-o.

Cinematograful "Jean Negulescu" din Craiova nu mai există astăzi, pentru că proprietarul și-a recuperat clădirea și nu a dorit ca acolo să mai fie cinema, dar de numele marelui regizor amintește o plăcuță amplasată de fațada clădirii.

Foto: Cristian Floriganță

20. Casa Ștefan Rusănescu

Casa Rusănescu din Craiova este un monument istoric de arhitectură de final de secol XIX , construit aproximativ între anii 1870-1900, situat la intersecția dintre Bd. Știrbei Vodă și Calea Unirii având o latură chiar pe strada Unirii, odinioară calea de promenadă a Craiovei.

¹⁰⁴ https://ro.wikipedia.org/wiki/Jean_Negulescu

¹⁰⁵ <https://www1.agerpres.ro/cultura/2014/09/13/destinatie-romania-craioveanul-jean-negulescu-unul-dintre-regizorii-de-succes-ai-hollywood-ului-postbelic-10-55-20>

Cunoscută în prezent drept Casa Căsătoriilor ea a aparținut boierului craiovean Ștefan D. Rusănescu și găzduiește mai multe secții ale Serviciului Public Comunitar de Evidență a Persoanelor din Craiova (Stare Civilă, Autoritate Tutelară)¹⁰⁶. Ștefan Rusănescu, proprietarul casei din Craiova ce îi poartă numele, a deținut în 1873 funcția de primar și pare să fi fost socrul lui Vasile Geblescu, cel care a construit Hotelul „Geblescu”, o clădire emblematică a Craiovei de pe strada Unirii, cunoscut acum ca Hotel New York¹⁰⁷. Aici au avut loc în 1915-1916 “întâlnirile lui Take Ionescu, Vasile Lucaciu, Octavian Goga, Nicolae Titulescu, care au coordonat acțiunile unioniste din Oltenia”.¹⁰⁸

Din punct de vedere arhitectural clădirea aparține stilului eclectic practicat la sfârșitul secolului al XIX-lea, indentificându-se mai multe elemente – îndeosebi la interioare – ale stilului baroc târziu sau vienez și Art Deco¹⁰⁹. Concepută în spiritual îmbinării eclecticice a elementelor neoclasiche, Rococo și Baroc, primește inserția detaliilor ornamentale în împodobirea cu sculptură, fier forjat, vitraliu și pictură, conform concepției Art Deco.

Impresionează la interior prin panouri decorative pe pereți și tavane, vopsite în ulei pe zid și ulei pe lemn la tâmplării, stucaturi în foiță aurită, dar și prin scara principală monumentală, executată din marmură, cu o balustradă deosebită din fier forjat. Deasupra sa se află un luminator, care a avut un vitraliu decorativ valoros, distrus la cutremurul din 1977 și înlocuit cu sticlă simplă¹¹⁰.

La exterior se remarcă paramentul bogat ornamentat în jurul intrărilor, al ferestrelor și al cornișelor, cu tencuieli decorative din mortar de ciment, balconul închis de deasupra intrării principale și acoperișul de tablă cu luminatoare¹¹¹.

Primăria Craiova intenționează să pună în valoare a elementele de identitate locală prin restaurarea și conservarea Casei Rusănescu și transformarea acesteia în Muzeul Craiovei - Muzeul Personalităților Craiovene.

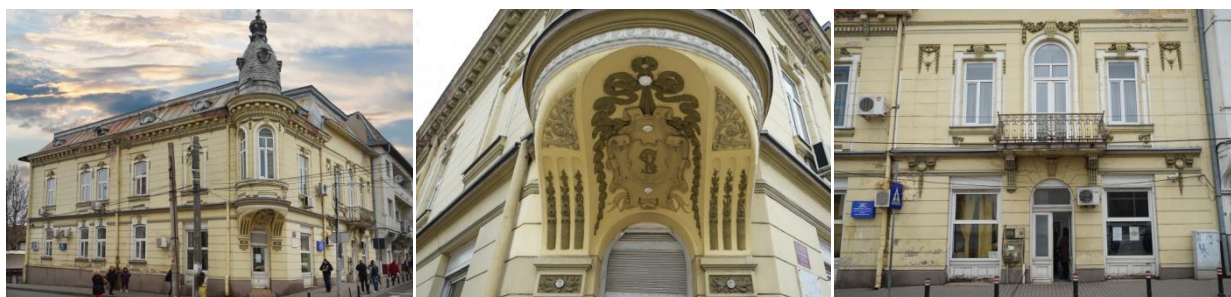

Foto: Cristian Floriganță

¹⁰⁶ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-rusanescu-craiova/>

¹⁰⁷ Laura Moțîrlîche – *Casa Rusănescu pregătită să devină Muzeul Craiovei* în Cuvântu Libertății, Craiova, 8 decembrie, 2017

¹⁰⁸ Ion Pătroi, Vladimir Osiac, Virgil Joița – *Istoria ilustrată a Craiovei*, Editura AIUS, Craiova, 1997

¹⁰⁹ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-rusanescu-craiova/>

¹¹⁰ Laura Moțîrlîche – *Loc.cit.*

¹¹¹ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-rusanescu-craiova/>

21. Palatul Ramuri

Palatul Ramuri se află în centrul Craiovei pe str. Popa Șapcă, nr. 4, între Palatul Jean Mihail, azi Muzeul de Artă, Colegiul Carol I, biserica Sfânta Treime ctitorie a familiei princiere Știrbey și Palatul Prefecturii județului Dolj proiectat de Petre Antonescu. Este socotită una dintre cele mai frumoase clădiri istorice din centrul municipiului Craiova.

Palatul care a găzduit Editura și Tipografia Ramuri, a fost ridicat începând cu anul 1920 după planurile arhitectului Constantin Iotzu de către constructorii italieni Dalla Barba și Peressutti, pe locul fostelor case cunoscute ca "Pomul Verde"¹¹².

În prezent, Palatul Ramuri este sediul Secției de Științele Naturii a Muzeului Olteniei. Unul dintre reprezentanții străluciți ai școlii de arhitectură fondate de Ion Mincu, Constantin Iotzu a continuat linia neoromânească a arhitecturii masive, cu acoperișul generos în pante, a fațadelor cu ferestre decorate cu ancadramente, profiluri și frize ornamentale¹¹³.

Palatul Ramuri se remarcă prin fațada sa deosebit de elegantă, cu elemente ale stilului neo-românesc îmbrățișat de arhitectul Constantin Iotzu și fiind construit în anii 1920, așadar în timpul apogeului de dezvoltare a stilului național, al fazei sale mature, care s-a manifestat până la sfârșitul acelei decade, când noile mode arhitecturale internaționale Art Deco și moderniste vor induce o criză de expresie în neoromânesc, marcând faza sa târzie.

Se remarcă numeroase elemente și decorațiuni ale fațade, precum elementele etnografice pictate de sub cornișă, coloanele scurte și arcurile trilobate ale balconului¹¹⁴. O altă caracteristică este observată în registrele de triptic ale deschiderilor în zid ale verandei, aluzii la trinitatea creștină.

În perioada 2005-2012 au avut loc modernizarea clădirii și organizarea expoziției permanente a Secției de Științele Naturii a Muzeului Olteniei, cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Dolj.

Pe fațada clădirii este montată o plăcuță cu textul:

"În acest imobil, Palatul "Ramuri", unde a fost sediul revistei "Ramuri-Drum Drept", și-a desfășurat activitatea Nicolae Iorga (1871-1940), istoric, scriitor, publicist și om politic, director al revistei."

¹¹² <http://www.monumenteoltenia.ro/editura-si-tipografia-ramuri-craiova/>

¹¹³ Adriana Botez-Crainic – *Op. cit.*, pag. 20

¹¹⁴ <http://www.monumenteoltenia.ro/editura-si-tipografia-ramuri-craiova/>

Foto: Cristian Floriganță

22. Școala Centrală de fete, azi Muzeul Olteniei

Fosta Școală Centrală de Fete din Craiova este o clădire monumentală din centrul orașului, situată pe str. Madona Dudu, nr. 14, vis-a-vis de Biserica Madona Dudu.

Clădirea actuală a fost concepută la cererea Epitropiei Bisericii Madona Dudu cu destinația de școală. Edificiul Școlii „Madona Dudu” a fost construit după planurile arhitectului Francisc Billek, cel care a elaborat și proiectul Teatrului Național din Caracal și devizele inginerului șef al județului, Carol Litarczek, prezentate Primăriei Craiova la 12 iunie 1905. Construcția clădirii, realizată cu fonduri de la Primăria Craiova și de la Ministerul Învățământului și Cultelor, a fost încheiată în anul 1906 și inaugurată cu prilejul jubileului a 40 de ani de domnie a Regelui Carol I¹¹⁵.

Întins pe o suprafață de 3.329 metri pătrați și pe patru niveluri de înălțime (subsol, parter, etaj și pod), imobilul este construit în stilul neoromânesc de la începutul secolului al XX-lea, cu influențe oltenesti în repertoriul decorativ.

¹¹⁵ <http://www.monumenteoltenia.ro/scoala-centrala-de-fete-azi-muzeul-olteniei-craiova/>

Elementele decorative sunt discrete, cu ancadrame la ferestrele parterului și coloane ce despart ferestre duble la etaj. Se regăsesc elemente decorative geometrizzate aplicate pe fațadă, cel de sub cornișă fiind o stea cu opt raze¹¹⁶.

Fațada principală are un pridvor ce acoperă intrarea principală în clădire, deasupra căreia se remarcă ca o particularitate panoul cu plăci ceramice, la etaj cinci ferestre despărțite de patru coloane, legate deasupra prin arce ce se închid într-o sugestie de floare de crin, iar deasupra un șir de ocnite cu discuri ceramice¹¹⁷.

Acoperișul este tip șarpanta, cu schele din lemn și învelitoare de țiglă, întreg ansamblul amintind de culele oltenești, prin simplitate și masivitate.

Interiorul a fost decorat cu stucaturi, în holul central existau pardoseli din mozaic cu motive decorative, treptele confecționate din piatră de Geoagiu, balustradele de fier forjat, la scara de onare mana curentă confecționată din lemn.

Clădirea a fost consolidată, resturată și modernizată de Consiliul Județean Dolj cu respectarea arhitecturii specifice.

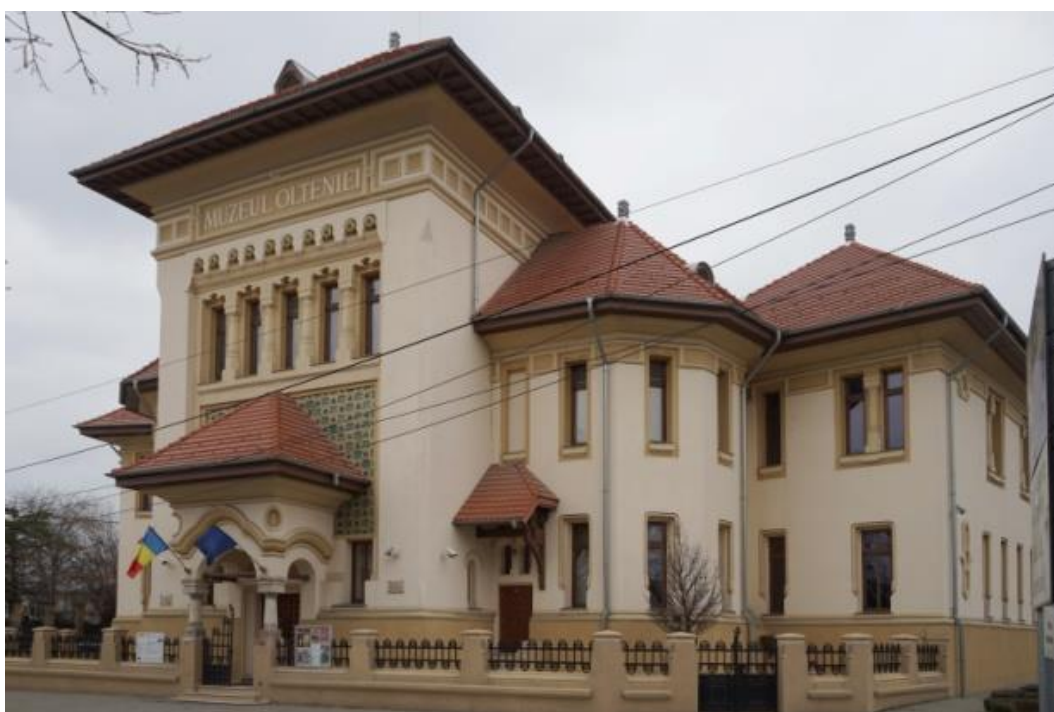

Foto: Cristian Floriganță

¹¹⁶ <https://www.case-frumoase.ro/muzeul-regional-al-olteniei/>

¹¹⁷ *Ibidem*

Foto: Cristian Floriganță

**Școala de fete Madona Dudu
(astăzi secția de istorie a Muzeului Olteniei)**

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

23. Colegiul „Carol I”

Clădirea Colegiului Național Carol I din Craiova este un monument de arhitectură de interes național, care adăpostește și Opera Română din Craiova (pentru o perioadă Teatrul Liric), fiind construită la sfârșitul secolului al XIX-lea pe locul vechiului edificiu al Școlii Centrale.

Fondată la 20 mai 1826 Școala Centrală de la Craiova, a doua școală națională medie din Principate, după Colegiul Sf. Sava din București, a funcționat inițial în chiliile Bisericii Madona Dudu. În 1832, vornicul lordache Otetelișanu, cumpără de la Barbu Știrbei un teren în centrul Craiovei pentru construirea unei clădiri de școală. Construcția începe în 1835, după planurile arhitectului catalan Xavier Vilacrosse și sub directoratul profesorului Ion Maiorescu finalizându-se în 1837, dar fiind grav afectat de cutremurul din 1838 va fi redat în folosință abia în 1842, respectiva clădire fiind immortalizată pe pânză în 1857 de pictorul Theodor Aman în tabloul “Hora Unirii la Craiova”¹¹⁸.

Actualul sediu a fost construit între anii 1893-1895 după proiectul arhitectului Thoma Dobrescu în stilul academismului francez – cu elemente neoclasice, cu rotundă principală mărginită de statui, ritmată prin coloane corintice.

În 1897 a fost dărâmată școala veche, care se afla aproximativ pe locul pe care se află acum bazinul de înot¹¹⁹.

Colțul cu rotundă, pe două nivele, a fost supraînălțat, păstrându-se aspectul inițial, prin adăugarea unui nou etaj, între anii 1923-1927. Se remarcă lucarnele și luminatoarele din acoperișul elansat din dreptul celor două intrări, cornișa reliefată. Tot atunci au fost montate pardoseli din mozaic de marmură, o scară principală din piatră stuc și marmură artificială cu coloane cu capiteli sculptate, iar interioarele au fost decorate cu frescă de pictorul Francisc Tribalski, pictură restaurată după cutremurul din 1977 și continuată cu Medalioanele Personalităților Liceului de pictorul Dumitru Budică¹²⁰. Mai sunt construite un stadion, o aripă nouă pentru internat, un bazin de înot, instalații sanitare moderne, ascensor și o librărie proprie.

Cutremurul din 1977 a afectat din nou clădirea, fiind propusă dărâmarea ei, dar a fost în cele din urmă renovată, proiectul a fost realizat la Institutul Politehnic Timisoara, iar lucrarea a fost executată de trustul de construcții din Craiova¹²¹.

¹¹⁸ <http://www.monumenteoltenia.ro/liceul-carol-i-craiova/>

¹¹⁹ *Ibidem*

¹²⁰ Magda Buce-Rădut – *Op. cit.*, pag. 178

¹²¹ <http://www.cnc.ro/memoria%20cladirilor.php>

Colegiul Național „Carol I”

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

24. Colegiul Frații Buzești

Colegiul Național „Frații Buzești” de astăzi a început modest – ca gimnaziu real de băieți, înființat de Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii Publice în 1882, ministru fiind P.S.Aurelian și a primit numele „Frații Buzești”, la 9 ianuarie 1910 prin ordinul ministrului Spiru Haret, devenind liceu în 1922 prin înființarea cursului superior.

Actuala clădire a fost începută în ziua de 16 noiembrie 1924, când ministrul Dr. C. Angelescu, a semnat actul comemorativ și a pus piatra de fundament a edificiului școlii, pe

fostul loc al familiei Haralambie la o sută de metri de Casa Băniei, reședința Marilor Bani ai Olteniei¹²².

În ceea ce privește construcția unele surse consideră ca ea s-a făcut după planurile arhitectului Mihai Mihalcea și ale inginerului Ștefan Băltăceanu¹²³, altele că autorii proiectului ar fi fost M. Mihalcea și N. Stănescu¹²⁴. Numitorul comun arhitectul Mihai Mihalcea (1887-1946), decorat cu Virtutea Aeronautică, Steaua și Coroana României, Crucea de război engleză.

Constructorii și antreprenorii au fost societățile „Edilitatea” și „F. Bulfon”, după terminarea lucrărilor în 1929, suma cheltuită fiind de 16.000.000 de lei pentru „excelente condițiuni de soliditate, confort și estetică”¹²⁵.

Se naște chiar o dezbatere în presă, făcându-se o comparație critică între costul acestui impunător și dotat liceu și cel al construirii etajului al doilea la Liceul „Carol I”. Lucrarea de supraetajare din anii 1923-1927 a costat 42.000.000 de lei, iar „meremetiseala ca fel de construcție și ca material întrebuințat”¹²⁶ era necorespunzătoare. În plus Liceul „Carol I” nu avea nici sală de sport și nici amfiteatru, care nu intraseră în costul lucrărilor! Că autorul articolului din 1930 avea din păcate dreptate avea să se constate 47 de ani mai târziu, când în urma cutremurului acel etaj atât de scump avea să sufere grave deteriorări.

Clădirea liceului „Frații Buzești” construită în stil neoromânesc va deveni una reprezentativă pentru Craiova. Holurile mari, sălile de clasă spațioase, pe trei nivele, laboratoarele, internatul, etc. impuneau respect, asemeni inscripției de la intrare „Fiat lux”.

Construcția liceului a fost definitivată după cel de-al doilea război mondial, atât sălile de clasă cât și sala de sport¹²⁷.

¹²² <http://vladimirrosulescu-istorie.blogspot.ro/2010/12/craiova-liceul-fratii-buzesti.html>

¹²³ Magda Buce Răduț – *Op. cit.*, pag. 180

¹²⁴ <http://vladimirrosulescu-istorie.blogspot.ro/2010/12/craiova-liceul-fratii-buzesti.html>

¹²⁵ Arhivele Olteniei, nr. 47-48, Craiova, ianuarie-aprilie 1930, pag. 90

¹²⁶ *Ibidem*

¹²⁷ <http://vladimirrosulescu-istorie.blogspot.ro/2010/12/craiova-liceul-fratii-buzesti.html>

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

25. Colegiul Elena Cuza

Clădirea „Colegiului Național Elena Cuza”, este sediul unei instituții de învățământ românesc de prestigiu, care are originea în înființarea la 1833 sau 1837 a Școlii Lazaro-Otetelișanu¹²⁸.

Boom-ul constructiv pe care-l cunoaște Craiova după Marea Unire, determină în 1924 autoritățile să hotărască ca „adevăratul centru al orașului” să fie sistematizat, conform proiectului din 1916, realizat de inginerul M. Colleanu și arhitectul I. D. Berindei, reactualizat de O. Hesselmann.

Clădirea „Colegiului Național Elena Cuza”, a fost construită după planurile arhitectului Nicolae Stănescu, frate cu bunicul poetului Nichita Stănescu, licențiat în drept și diplomat în arhitectură, arhitect-constructor și al edificiului Liceului „Sf. Sava” din București, inspector general al construcțiilor din Capitală.

Lucrările s-au realizat sub coordonarea inginerului D. Năsturaș în perioada 1928-1934. Pe 10 iunie 1928, s-a pus piatra de temelie a noii școli, după ce a fost cumpărat și dărâmat fostul imobil Mateescu, de pe strada „Jianu” cu suma de 3 milioane de lei, plus 150.000 de lei taxe către stat¹²⁹.

Imobilul reflectă tendințele generale manifestate în cadrul arhitecturii interbelice neoromânești, acompaniate de o estetică tot mai raționalistă a fațadelor. Este evidentă

¹²⁸ Theodor I. Ionescu – *Scurt istoric al învățământului particular din Craiova*, Tipografia Fulgerul, Craiova, 1906

¹²⁹ George Demetrescu Miulescu – *Centenarul Liceului de fete „Elena Cuza”*, Editura Ramuri, Craiova, 1936

caracteristica de monumentalitate, concepția despre un stil neoromânesc „descotorosit” de podoabe, în care expresivitatea, ca și în cazul clădirii Colegiului Național „Frații Buzești”, nu este dată în primul rând de decorație, ci mai degrabă de utilizarea materialelor și de compoziția fațadelor

Școala frumoasă care există până astăzi, cu două etaje și cele două aripi de clădire, la vremea respectivă, a costat 25 de milioane de lei, dintre care 12,5 milioane de lei au fost strânse din taxe și tot felul de donații, timp de șase ani, de către Comitetul Școlar, deoarece aflat în plină criză economică statul nu a mai putut să susțină finalizarea lucrărilor .

Când s-a terminat, în 1934, se afla în pragul centenarului, era una dintre cele mai frumoase școli – avea chiar și un Solarium „pentru cura de soare a elevelor” – și număra 480 de elevi¹³⁰. Aripa centrală cuprinde a construcției 6 săli de clasă, sală de festivități, cantină, iar aripa laterală 2 săli de clasă și sala de sport.

26. Școala Normală de Băieți - Facultatea de Mecanică

Fosta Școală Normală de Băieți din Craiova este o clădire monumentală, aflată pe Calea București, nr. 107.

Clădirea a fost construită între 1898 și 1901, având drept destinație sediu pentru Școala Normală din Craiova, pe Calea București, la nr. 165., arhitect fiind Constantin Băicoianu, iar antreprenori – italienii Ollivero și Albertazi. Inițiativa edificării imobilului a aparținut ministrului Spiru Haret care îl și inaugurează¹³¹.

Constantin Băicoianu (n. 1859 – d. 1929) a proiectat sau colaborat la construcția a numeroase edificii monumentale ale epocii: Ateneul Român, Banca Națională a României din București, Liceul „Roman-Vodă” din Roman, Liceul „Unirea” din Focșani, și a contribuit la refacerea ansamblului Mănăstirii Mihai Vodă din capitală¹³².

¹³⁰ *Ibidem*

¹³¹ Ilie Popescu Teiusan- *Istoricul Școalei în: Anuarul Școalei Normale de Învatatori „Stefan Velovan”, Craiova, 1870-1932*

¹³² <http://www.monumenteoltenia.ro/facultatea-de-mecanica-a-universitatii-din-craiova-fosta-scoala-normala-de-baieti/>

Constituind o construcție școlară de la finalul sec. al XIX-lea, cu arhitectură de tip clasic și elemente tradiționale din stilul românesc, clădirea Fostei Școli Normale de Băieți este un edificiu impunător, de dimensiuni monumentale, dispus pe trei niveluri (demisol, parte și etaj) pe un plan simetric față de verticala turnului central (intrarea din Calea București)¹³³.

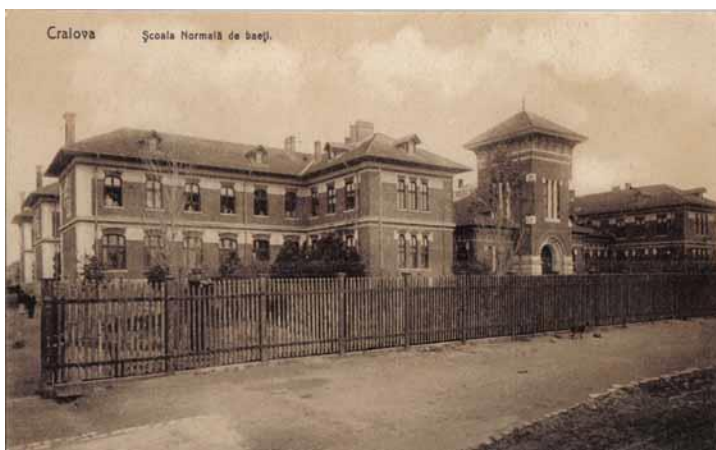
Autorul construcției gândind la finalitatea didactică a acestei instituții, a așezat-o la intersecția unor complexe curbe de nivel, construcția capătă, prin acesta, un plus de măreție, permițând privitorului, care a admirat-o din toate părțile, să aibă multiple unghiuri de vedere, fațadele fiind acoperite cu cărămidă aparentă, iar acoperișul edificiului este din țiglă. Se remarcă, la exterior, stucaturile ornamentale și decorațiunile pictate.

Tot pe fațada clădirii se află o placă de marmură ce comemorează activitatea la Craiova a lui Ștefan Velovan, promotorul unui curent nou în didactică și metodologie pedagogică -"velovanismul". Admirabilă ca inițiativă plăcuța devine amuzantă prin inexactitatea informației istorice oferite trecătorului și datorate fără îndoială unei greșeli de redactare: „În această clădire și-a desfășurat activitatea Ștefan Velovan (1802-1932), pedagog și publicist, întemeietor al Școlii de Aplicație din cadrul Școlii normale ce-i poartă numele, autor al unor valoroase lucrări cu conținut metodic și psiho-pedagogic.”

Foto: Cristian Floriganță

¹³³ *Ibidem*

Facultatea de Mecanică- fosta Școală Normală „Ștefan Velovan”

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

27. Școala Oteteleșanu

Școala Oteteleșanu este o clădire de patrimoniu aflată în centrul orașului Craiova, în imediata apropiere a Liceului “Carol I”. Edificiul a adăpostit Școala de fete Lazaro-Oteteleșanu, a doua școală din Craiova și prima școală centrală de fete din Țara Românească, o instituție de învățământ de prestigiu a cărei activitate s-a continuat cu cea a actualului Colegiu Național “Elena Cuza”¹³⁴.

Influențat de ideile iluminismului care i-au insuflat credința că un popor nu se poate ridica și o țară nu se poate moderniza decât prin „iluminare” prin știința de carte, prin școli, lordache Oteteleșanu și fratele său s-au preocupat de înființarea unor școli. Convinși de rolul hotărâtor al mamelor în formarea și educarea copiilor în primii ani de viață, au acordat o atenție specială învățaturii fetelor. Lor li s-a alăturat și vornicul Constantin Lazaro, care a donat case și terenurile moștenite de la răposata sa soție, împreună au edificat cu fonduri ale Epitropiei bisericii Sfântu Ilie o școală primară de fete, un pensionat după modelul apusean, prima școală de acest gen înființată în Craiova în care se predau și obiecte de educație practică: lucrul de mână, țesutul, torsul, canto și pian. Școala s-a numit Lazaro –

¹³⁴ <http://www.monumenteoltenia.ro/scoala-otetelesanu-craiova/>

Otetelișanu. Pentru funcționare, lordache i-a destinat fonduri de la Biserica Sfântu Ilie și de la Biserica Madona Dudu¹³⁵.

După moartea ctitorilor săi, în 1841, școala intră într-o etapă nu foarte comodă din punct de vedere financiar. Documentele epocii surprind strădaniile pe care urmașii fondatorilor, în speță Grigorie Otetelișanu, trebuie să le facă pe lângă episcopii Bisericii Maica Preceasta de la Dud (actuala Madona Dudu) pentru a dăruii fondurile pe care răposații ctitori le promisese. Se ajunge până la domnitorul Țării Românești pentru menținerea subvenției¹³⁶.

Localul institutului a fost construit din nou în 1871, ctitor fiind Constantin Otetelișanu, cel care i-a urmat ca ctitor lui Grigore Otetelișanu¹³⁷.

La 21 februarie 1921, un descendent al familiei Otetelișanu, Nicolae Cămărășescu Otetelișanu, a lăsat prin testament Bisericii „Sfântul Ilie” și Școlii Lazaro-Otetelișanu mai multe proprietăți, iar pe vărul său primar, Petre Otetelișanu, l-a investit cu drepturi ctitoricești, pentru a putea duce la îndeplinire toate cele hotărâte de el. Cu toate acestea, exproprierea a lipsit-o complet de moșii, cu greu mai putând face față cheltuielilor de întreținere a Școlii Otetelișanu¹³⁸.

28. Banca Națională a României-Filiala Dolj

Banca Națională a României – Filiala Dolj este găzduită într-un monument istoric de arhitectură de categoria «B», situat în centrul municipiului Craiova, pe Calea Unirii, nr. 6. Clădirea este situată lângă Casa Constantin Vălimărescu și vis-a-vis de Biserica evanghelică¹³⁹.

Clădirea a fost construită în 3 etape, prima între anii 1887- 1888 când se edifică o clădire ce se remarcă prin stilul arhitectural specific sfârșitului de secol XIX, ce combină

¹³⁵ George Demetrescu Miulescu – *Centenarul Liceului de fete „Elena Cuza”*, Editura Ramuri, Craiova, 1936

¹³⁶ *Ibidem*

¹³⁷ <http://www.monumenteoltenia.ro/scoala-otetelesanu-craiova/>

¹³⁸ Ioniță Apostolache – *Biserica „Sfântul Ilie” din Craiova – mândria familiei Otetelișanu în Lumina*, Craiova, 4 iunie, 2009

¹³⁹ <http://www.monumenteoltenia.ro/banca-nationala-a-romaniei-filiala-dolj/>

eclectismul european și neoclasicismul cu influențe Art Deco (stil neoclasic, baroc târziu și francez liber interpretat), construcție inițială în formă de I cu 2 niveluri (S, P, pod). A fost construită partea centrală cu cele două anexe laterale.

Lucrările s-au desfășurat sub atenta supraveghere a antreprenorilor Dimitrie Nedelcu și Domenico Costa, cei care se mai ocupaseră în 1885-1886 și de construcția sediului sucursalei Galați a instituției. Nedelcu mai participase la construcția Hotelului Casino Minerva și a Liceului Carol I din Craiova, în timp ce Costa avusese în grijă ridicarea Palatului Bursei (actuala Bibliotecă Națională) și Palatul Camerei (actualul Palat al Patriarhiei) din București¹⁴⁰.

A doua etapă, între anii 1930-1931, duce la finalizarea construcției pe partea de est, în zona centrală, fără subsol, partea din holul de intrare și windfangul fuseseră adăugate în 1926.

A treia etapă, 1956-1957, presupune construcția corpului atașat la vest (S, P, etaj), cu o structură în cadre¹⁴¹.

Clădirea impresionantă, cu o suprafață desfășurată de aproximativ 1.500 de metri pătrați, avea în sălile de la parter, unde au avut inițial loc activități cu publicul, un luminator susținut pe structura de fontă încastată în beton, iar holul central avea o înălțime de 7 metri.

Ușile au fost făcute pe comandă la cele mai prestigioase ateliere ale momentului în Europa, ușă realizată de casa HAFFNER, Paris, în 1891 - ușă produsă de Casa Radcliff & Horner, Londra în 1893¹⁴², pardoselile realizate din plăci ceramic albe și colorate respectând un design geometric, mobilierul comandat în acord cu funcțiunea spațiilor și a respectat stilul clădirii. Finisajul exterior era din cărămidă aparentă, iar soclul clădirii și scările placte cu granit.

Foto: Cristian Floriganță

¹⁴⁰ *Ibidem*

¹⁴¹ http://www.adrianspirescu.ro/proiecte/bnr_dolj/

¹⁴² *Ibidem*

29. Hotel și casino „Minerva”

Hotelul Minerva situat la întretăierea actualei străzi Kogălniceanu cu Unirii, aparținea locului de promenadă preferat al craiovenilor bogați.

Clădirea are cinci nivele, cu subsol înalt având destinație tehnică. Parterul are hol pentru recepții, restaurant, cayanou, cofetărie. Două etaje au camera de hotel, iar mansard este prevăzută cu spații de locuit.

Această clădire, proprietate a familiei Kirițescu¹⁴³, a fost construită între anii 1898 și 1903, după planurile arhitecților Thoma Dobrescu și craioveanului D. Nedelcu. Fiu al „maimarbașei” (starostele meșterilor zidari și dulgheri din București) Dobre Nicolau, format la Școala de Arte Frumoase din Paris, arhitectul Thoma Dobrescu proiectase deja în Craiova mai multe clădiri, cea mai importantă fiind cea a Liceului „Carol I”.

De această dată avea să spargă tiparele hotelul Minerva remarcându-se prin stilul arhitectonic mai puțin întâlnit în orașele românești, inspirat de arhitectura maură. Nu era la prima provocare, între anii 1893-1894, la rugămintea lui Bogdan Petriceicu Hașdeu, realizând planurile unei alte construcții unice și mai puțin cunoscute, castelul de la Câmpina¹⁴⁴.

Stilul de construcție al hotelului se bazează pe volumetrie și decoruri orientale – turnuri romantic fațetate la colțuri, cornișă cu frize în relief, picture cu motive geometrice și stelare, arabescuri colorate¹⁴⁵.

Holul central avea la intrare două fântâni arteziene, în jurul luciului de apă fiind plante ornamentale. La început cromatica era cu brunuri calde și auriu, coloanele imitai marmura roșie iar motivele orientale de pe pereți se repetau pe covor. În urma restaurărilor successive, dominant cromatică a devenit verdele și albastrul turcoaz¹⁴⁶. Lucrările în lemn au fost realizate de sculptorul craiovean Anghel Chiciu, absolvent a Școlii de Arte și Meserii din Craiova, asemeni lui Constantin Brâncuși, care se va pensiona ca profesor al acestei școli.

Sala maură și cofetăria, prin cadrul somptuos și decorative, eclipsau celelalte localuri ale protipendadei din jur: restaurantul Reagal, Cina, Imperial, Metropol¹⁴⁷- ”La Minerva se adună toată lumea bună!”, spunea o zicală din Craiova începutului de secol XX.

¹⁴³ Magda Buce Răduț – *Op. cit.*, pag. 104

¹⁴⁴ <https://arhivadearhitectura.ro/arhitecti/thoma-dobrescu/>

¹⁴⁵ Magda Buce Răduț – *Op. cit.*, pag. 105

¹⁴⁶ *Ibidem*, pag. 102

¹⁴⁷ *Ibidem*, pag. 103

Foto: Cristian Floriganță

Hotel și Casino Minerva

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

30. Palatul de Justiție - Universitatea din Craiova

Clădirea Universității din Craiova, construită inițial pentru a servi drept Palat de Justiție, este un monument de arhitectură de interes național fiind situată în centrul municipiului Craiova, pe str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 13, lângă Teatrul Național "Marin Sorescu".

Palatul de Justiție a fost ridicat pe locul Bisericii Gănescului, construită între 1752-1757, după anul 1836 fiind sediul Episcopiei, strada numindu-se în aceea perioadă strada Episcopiei.

Viitorul Palat de Justiție a fost proiectat în anul 1890 de către arhitectul Ion Socolescu, în stil neoclasic, inspirație a academismului francez din acel timp. Clădirea trebuia să fie impozantă, asemănătoare clădirilor centrale din restul Europei și după

accepțiunea regelui Carol I, care dorea să ridice România la nivelul statelor apusene¹⁴⁸ și a fost ridicată între 1894 și 1912.

Construcția s-a pliat perfect pe terenul denivelat (mai înalt în partea din față, înspre actuala str. A. I. Cuza, atunci str. Justiției, și mai jos în partea din spate, înspre actuala Calea București, atunci str. Știrbei Vodă, zonă cunoscută ca Valea lui Opincă), având 3 niveluri de înălțime (subsol înalt / demisol, parter și etaj).

Stilul neoclasic al clădirii este determinat de plastica arhitecturală a fațadelor. Gradarea raporturilor volumetrice pune în evidență décroșeurile terminate cu fronton, preluate și la extinderile ulterioare, realizate după proiectele arhitecților Iancu Atanasescu în anul 1945 și Petre Falcan în perioada 1975-1976. Pereții, din zidărie și planșee de beton au păstrat plastica arhitecturală exterioară în stil neoclasic, dar datorită înclinării terenului extinderile aveau cinci și șase nivele. Pe lateral spre Teatru, extinderea este marcată de existența lucarnelor doar pe acoperișul vechii clădiri.¹⁴⁹ În fața clădirii s-a aflat și o fântână arteziană, celebră întrucât era un loc de întâlnire preferat al studenților, care a fost desființată cu scopul asigurării fluentei circulației rutiere. Ritmul coloanelor corintice de pe fațada Universității este preluat și continuat prin coloanele simple, moderne, de la intrarea Teatrului Național și prin fragmentarea volumelor verticale ale nivelului superior cubist al clădirii.¹⁵⁰

Forma inițială a clădirii Palatului de Justiție era de patralater întretăiat pe mijloc de un corp central, care corespundea intrării principale. Aceasta era dominată de frontonul clasic, unde putea fi admirat un grup statuar reprezentând „Justiția legată la ochi”, înlăturat după 1948. Ulterior schimbării destinației clădirii, sub frontonul acesteia a fost amplasat cuvântul “UNIVERSITATEA”, scris cu majuscule în relief¹⁵¹. Intrarea principală –stereobatul antic – este o scară monumentală, iar colonada, după modelul clasicismului grec, are patru coloane cu caneluri și capitel corintic¹⁵².

În anul 1912 a avut loc o inaugurare parțială a clădirii, alta având loc în 1914, dată la care palatul avea 4 niveluri.

¹⁴⁸ <http://www.editie.ro/articole/special/istoria-universitatii-din-craiova-fosta-biserica-fost-palat-de-justitie.html>

¹⁴⁹ Magda Buce Răduț – *Op. cit.*, pag. 161

¹⁵⁰ *Ibidem*, p. 144

¹⁵¹ <http://www.monumenteoltenia.ro/palatul-de-justitie-azi-universitatea-din-craiova-rectoratul/>

¹⁵² Magda Buce Răduț – *Op. cit.*, pag. 163

Foto: Cristian Floriganță

Băilești

31. Casa Amza Pellea

Casă Memorială a lui Amza Pellea, se află Strada General Eremia Grigorescu 58, Bailesti, jud. Dolj. A fost inaugurată la Băilești în august 2008, an în care s-au comemorat 25 de ani de la moartea actorului.

Amza Pellea s-a născut în 3 aprilie 1931 la Băilești și este un reprezentant al Promoției de aur a teatrului românesc. A jucat roluri principale în filme ca "Mihai Viteazul", "Dacii", "Nemuritorii", "Atunci i-am condamnat pe toți la moarte", "Nea Mărin Miliardar" ș.a. A câștigat în 1977 premiul de interpretare masculină, la cel mai bun actor, la Festivalul Internațional de Film de la Moscova, pentru rolul său excepțional (Manlache Preda) din filmul Osânda. Acesta a murit la 12 decembrie 1983 în București. Proiectul a fost realizabil datorită localnicilor care au ajutat la amenajarea muzeului.

Casa este de culoare albă, "la fel ca în poveștile pe care mi le spunea", susține Oana, fiica marelui actor¹⁵³. Imobilul a fost construit în anul 1908 iar zona care se vizitează nu este foarte mare, cuprinzând două camere (dormitor și birou) și un hol.

Sunt de fapt două case într-una, una în care a copilărit marele actor și cea a faimosului personaj jucat de acesta, Nea Mărin. Până prin anii '50, la această adresă era un singur imobil, în care locuiau Amza Pellea ce bătrân, tatăl actorului, cu nevasta și cei cinci copii. Statul i-a confiscat sub pretextul neplății impozitului cele trei camere de la stradă și l-a lăsat proprietar doar peste cele cinci camere din spate ale imobilului. Acestea au fost cumpărate în 1966 de la moștenitori cu suma de 40 000 lei, deși în acte figurează suma de 25 000, de către Lazăr Chirea, actualul curator provozoriu al casei memoriale¹⁵⁴.

În fiecare încăpere sunt fotografii, tablouri, diplome și un număr de 25 obiecte personale, adunate cu truda băileștenilor împreună cu Oana Pellea, fiica acestuia. Obiectele

¹⁵³ <http://zigzagprinromania.com/blog/casa-memoriala-amza-pellea/>

¹⁵⁴ <http://m.jurnalul.ro/editie-de-colectie/amza-pelea/vecin-cu-gloria-318030.html>

sunt vechi, dar bine păstrate. Dintre acestea au fost amintim o scrumieră și o tabacheră, lanseta cu care a pescuit ultima oară actorul, două ceasuri oprite la ora morții acestuia precum și pălăria preferată a actorului.

Foto: Cristian Floriganță

Filiasi

32. Biblioteca "Anton Pann"

Biblioteca "Anton Pann" din Filiasi este situată pe Bd. Racoțeanu, nr.157, Filiași și este percepută ca un monument istoric, dat fiind faptul că aceasta funcționează în aceeași clădire în care a fost amenajată acum 79 de ani.

A doua ca mărime după Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman“, are ca punct de plecare activitatea de mecenat a familiei Filișanu.

Cele două școli, dintre care o școală pentru fete fondată în 1840, construite de familia Filișanu apar menționate în monografia, scrisă de medicul Ch. H. Laugier în anul 1910¹⁵⁵. Cinci ani mai târziu, în *Expunerea situațiunei județului Doljiu*, prefectul de atunci al județului, Constantin Popp, menționează despre comuna Filiași că „este înzestrată cu o bibliotecă”¹⁵⁶, funcționând probabil pentru elevi și profesori.

Anul 1935 este anul în care, odată cu deschiderea noului local de școală, învățătorul Nicolae Mitea are inițiativa înființării Bibliotecii pentru Popor „Anton Pann”, ea funcționând și astăzi în aceeași clădire.

¹⁵⁵ Charles Laugier – *Sănătatea în Dolj. Monografie sanitară*, Institutul de Arte Grafice „Samitca”, Craiova, 1910

¹⁵⁶ Constantin Popp - *Expunerea situațiunii județului Doljiu pe anul 1915 prezentată în Consiliul General Județean prezentată la deschiderea sesiunii ordinare de la 15 octomvrie 1915*, Institutul de Arte Grafice „Samitca”, Craiova, 1915

În procesul verbal datat 8 februarie 1937 apare prima informație referitoare la fondul de carte pe care-l deținea biblioteca, în el consemnându-se: „are un fond de carte de 2000 de volume”¹⁵⁷.

Dealtfel învățătorul Nicolae Mitea și-a folosit și fondul personal de carte pentru dotarea bibliotecii publice. În procesul verbal din iunie 1937 apar date privitoare la participarea cadrelor didactice la activitatea bibliotecii și activitatea culturală în general. La caracterizările făcute învățătorilor, printre altele se spunea despre el că „... ia parte la conducerea bibliotecii și la dezvoltarea muzeului etnografic, unicul din regiune”¹⁵⁸. În 1984, după ce fusese mutată în diverse locații, Biblioteca se reîntoarce în localul în care a fost înființată.

Calafat

33. Palatul Marincu

Palatul Marincu este un monument de arhitectură de interes local, situat în centrul orașului Calafat, ce găzduiește Muzeul de Artă și Etnografie din localitate. Edificiul a fost introdus în Patrimoniul Național, pe Lista Monumentelor Istorice, în anul 2003¹⁵⁹.

Aflat la 90 de kilometri de Craiova, în orașul Calafat, imobilul a fost proprietatea lui Ștefan Marincu, om bogat și primar al Calafatului în perioada 1911-1914, care l-a ridicat în memoria fiicei sale, Marioara, care la numai 13 ani a decedat de TBC. Piatra de fundație s-a pus în toamna anului 1904, lucrarea finalizându-se trei ani mai târziu, palatul fiind inaugurat în 1908.

A fost construit în stilul neoclasic francez, cu accente de baroc și rococo și cu influențe ale arhitecturii românești de la începutul secolului al XX-lea, după planurile

¹⁵⁷ Apud Dorina Braloșțițeanu - *Biblioteca orășenească „Anton Pann” Filiași. 80 de ani de activitate în Viața bibliotecilor*, aprilie 2015, pag. 104

¹⁵⁸ *Ibidem*

¹⁵⁹ <http://www.monumenteoltenia.ro/palatul-marincu/>

arhitectului francez Paul Gottereau, renumit la începutul secolului al XX-lea în România, unde a mai proiectat și Palatul Regal din București, Biblioteca Centrală Universitară, Casa CEC de pe Calea Victoriei și Palatul Jean Mihail, actualmente Muzeul de Artă din Craiova.

El se remarcă prin dimensiunile impresionante, dar și prin finețea detaliilor. Fațada bine proporționată este străjuită de câte două coloane de o parte și de alta a scării principale, în fața cărora veghează doi lei¹⁶⁰. Constructorii palatului Marincu au fost italienii Pietro Adotti, Georgetti, Traunero, aflați sub supravegherea arh. Constantin Rogalski¹⁶¹.

Construcția principală, subsol, parter, etaj și turla, însuma 48 de încăperi cu diferite destinații și o suprafață de 8.333 m.p pe trei niveluri. Acoperișul în părțile laterale ale clădirii a fost tivit de un îngust grilaj dantelat. Protuberanța cupolei centrale, de pe care țâșnește o fleșă lucitoare, micile cupole care acoperă cele două bovindouri rotunde din colțuri, ca și cea a turlei, au fost acoperite cu lamele de ardezie argintie. Efectul ansamblului -fleșe, grilaj, acoperișuri sclipind argintiu în soare, era deosebit. Lucarnele rotunde în general sunt dreptunghiulare la marea cupolă și bovindouri. Fațada palatului de culoare albă se deschide spre în afară, după modelul francez, cu mulțime de ferestre și uși-ferestre cu ancadrame frumoase. Orice element al fațadei a fost prilejul unei decorări cu stâlpișori, cornișe, brâuri, cartușe, coloane aparente, stucaturi, toate uvrajate cu migală și gust¹⁶².

Foto: Cristian Floriganță

34. Casa I.S. Drăgulescu - Primaria

Palatul Ioan S. Drăgulescu - actuala clădire a Primăriei din Calafat este o replică a Palatului Marincu, a fost construită odată cu acesta, în perioada 1904-1907.

Proprietarul clădirii a fost Ioan S. Drăgulescu, fost primar al Calafatului în două rânduri (1902-1903, 1905-1906), el scriind și o monografie a orașului, apărută în 1906, cu titlul: „Calafatul odinioară și astăzi”.

Familia Drăgulescu a dat doi primari ai orașului Calafat:

¹⁶⁰ *Ibidem*

¹⁶¹ *Ibidem*

¹⁶² <https://www.agerpres.ro/cultura/2014/09/11/destinatie-romania-palatul-marincu-din-calafat-trista-poveste-a-unei-mari-familii-11-37-49>

- Marin Drăgulescu în anii 1876-1878;
- Ioan S. Drăgulescu în anii 1902-1903 și 1905-1906.

Ultimul a scris și o monografie a orașului, apărută în 1906, cu titlul: „Calafatul odinioară și astăzi”. Dintre rudele lui I.S.Drăgulescu a făcut parte și marea scriitoare Zoe Verbiceanu, care a scris „De-ale lui Nastratin” și a tradus Francois Villon în limba română.

Aflat în concurență cu moșierul, primar și el Ștefan Marincu, Ioan S. Drăgulescu construiește între anii 1904-1907 palatul care îi poartă numele.

Nu cunoaștem numele arhitectului, dar se știe că imobilul este ridicat de compania lui Pietro Adotti (1872-1934), originar din Artegna (Friuli, Italia), care a emigrat în România în 1894. În portul dunărean, aflat în plină dezvoltare după construcția căii ferate ce îl lega de Craiova, compania lui Adotti a ridicat o serie de edificii publice și private ce au contribuit la modernizarea urbei: rezidența I. S. Drăgulescu, Hotelul «Marincu», Vila Ștefan Ioniță Marincu (actualul Muzeu de Artă și Etnografie), Liceul «Ferdinand I» (1912-1914), Vila Eracle Marincu (1911-1913) și biserica Sf. Nicolae.

Palatul Ioan S. Drăgulescu, este construit în stil eclectic, cu elemente având asemenea Palatului Marincu, accente de baroc și rococo și cu influențe ale arhitecturii românești de la începutul secolului al XX-lea.

Picturile care o decorează sunt opera pictorului favorit al Casei Regale a României, stabilit în Craiova, Francisk Tribalsky, precum și a fiicei acestuia, Freda, picturile ei păstrându-se până-n ziua de azi¹⁶³.

Foto: Cristian Floriganță

¹⁶³ <http://ziaruldecalafat.ro/cladirile-vechi-din-orasul-rozelor/>

Dăbuleni,

35. Biserica Sf Mare Mucenic Gheorghe

În centrul localității Dăbuleni se află Biserica „Sfântul Gheorghe“, care are două parohii. Biserica „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Dăbuleni a fost ridicată în perioada 1810-1817 prin „silinta și cheltuiala domnilor jupân Gheorghe și jupân Hagi Enuș“, după cum scrie în pisană de deasupra ușii de acces în biserică.

Hagi Enuș îndeplinea în această perioadă funcția de arendaș al moșiei Dăbuleni, arendată de la marele ban Grigore Brâncoveanu¹⁶⁴. Casa Hagi Enuș dispunea de o avere fabuloasă, reprezentanții ei, frații Constantin și Petru, fiind membri ai Eteriei, iar la Craiova, ei reprezentau o adevărată „bancă” neoficială, ocupându-se și cu cămătăria, lucru ce îl determină pe Tudor Vladimirescu, el însuși o victimă după ce împrumutase bani pentru armată, să ceară izgonirea lor. După înfrângerea revoluției în iunie 1821, filantropul Constantin Otetelișanu împrumută 13.600 taleri cu o dobândă de 7 taleri și jumătate pe lună, punându-și în schimbul banilor moșia Breasta, ca amanet¹⁶⁵.

Biserica „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Dăbuleni fost ridicată din caramidă arsă pe locul unei alte biserici mai vechi, de lemn. În curte s-au descoperit în anul 2002 multe rămășițe umane, probabil existând aici un vechi cimitir sau curtea bisericii slujind ca loc de îngropare a fostilor slujitori și familiilor acestora, acest lucru nestiindu-se însă cu precizie. În biserica din Dăbuleni, ctitorii sunt zugraviți în pronaos împreună cu familiile lor. Construcția bisericii este în formă de navă sau arcă, cu ziduri groase de cărămidă, fără turle, având un pridvor brâncovenesc cu coloane la intrare și pictură în frescă.

Biserica a fost pictată de Gheorghe Zugravu așa cum arată vechea pisanie scrisă în limba română cu litere chirilice: “Aceasta sfântă și dumnezeiască biserică ce se numește și se prăznuiește Sfântul Gheorghe, prin silinta și cheltuiala domnilor jupân Gheorghe și jupân Hagi-Enuș s-a zidit din temelie la leatu’ de la Hristos 1817”

Interiorul bisericii a fost pictat în 1946, între 1998 și 1999 a fost refăcut, iar în anul 2000 au fost executate o serie de reparații exterioare. Biserica a fost sfântită pe 21 septembrie 2002 de către Prea Sfântul Nicodim Gorjanul, episcop vicar al Craiovei¹⁶⁶. Biserica se află pe lista monumentelor istorice, Cod Monument: DJ-II-m-B-08255.

¹⁶⁴ <http://www.revistaortodoxa.ro/?p=1283>

¹⁶⁵ <http://crispedia.ro/craiova-timpul-revolutiei-de-la-1821-condusa-de-tudor-vladimirescu/>

¹⁶⁶ <http://www.gds.ro/Local/2005-11-19/Scurt+istoric+++Dabuleni++500+de+ani+de+atestare+documentara/>

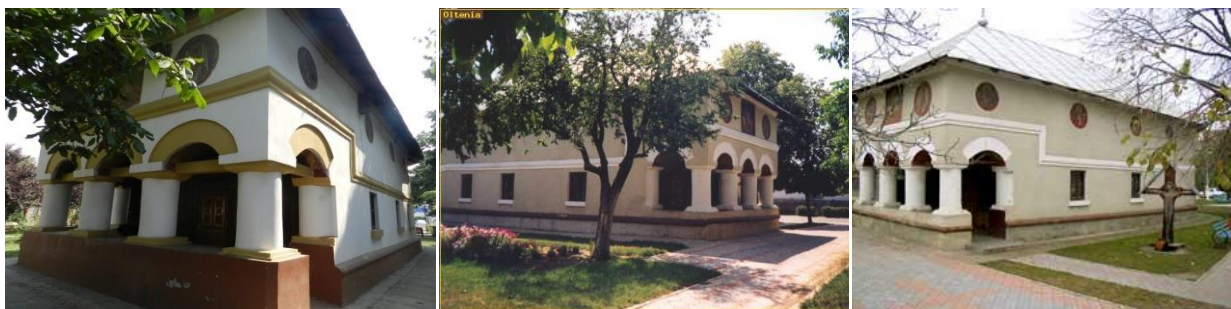

Foto: Cristian Floriganță

Segarcea

36. Domeniul Coroanei

Domeniile Coroanei Române a fost un fond de proprietăți care asigurau susținerea economică a curții regale. Au fost înființate prin legea din 9 iunie 1884 la inițiativa lui Ion Brătianu. Domeniile erau ale statului și nu puteau fi vândute decât prin lege. Administrarea și uzufructul lor reveneau Coroanei¹⁶⁷.

Impactul acestei decizii asupra întregii societăți a fost unul major, Domeniile Coroanei având un uriaș impact în modernizarea agriculturii și silviculturii.

Ele au fost administrate timp de aproape trei decenii de Ioan Kalinderu, urmat de Barbu Știrbei, Ernest Baliff și Dimitrie Negel . Pe un Domeniu erau la fel de importante atât plantațiile agricole, cât și calitatea vitelor din zonă, existența și menținerea locurilor de pășunat, prelucrarea laptelui, activități din care se determinau apoi aspecte legate de calitatea vieții celor care lucrau pe Domeniu – școli, biblioteci, pensii sau ajutoare¹⁶⁸.

Deși în herghelia înființată pe Domeniul Coroanei de la Segarcea s-a ameliorat în perioada interbelică Trăpașul Românesc, adevărată faimă a fost dată de vinurile produse aici. Grav afectată de valurile de filoxeră, viticultura românească și-a găsit o resursă pentru renaștere în școala de viță-de-vie înființată la Segarcea, unde au fost cultivate și înmulțite peste 60 de soiuri de struguri.

Între 1906 – 1908, pe baza proiectului a doi arhitecți români, Iosif Exner și Jean Pompilian, s-a ridicat crama, sub coordonarea lui Ștefan Făgădău. A fost una dintre primele construcții din beton armat din România purtând însemnele Coroanei: blazonul familiei regale și cununa de crini regali, care îi împodobeau intrarea.

¹⁶⁷ http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Domeniile_Coroanei_Rom%C3%A2ne

¹⁶⁸ <http://www.jurnaluldeafaceri.ro/domeniul-coroanei-segarcea-130-de-ani-de-traditie-si-istorie/>

Construită în formă de cruce greacă, aceasta folosea principiile vinificării gravitaționale, astfel încât intervențiile asupra vinului să fie minimale. Vinurile de aici au primit recunoașterea juriilor internaționale, ajungând să obțină medalii la Paris, în 1936¹⁶⁹. Domeniul viticol Segarcea se numără printre furnizorii actuali ai Casei Regale a României. Unul dintre vinurile produse la Segarcea poartă numele Alteței Sale Regale Principesa Margareta a României.

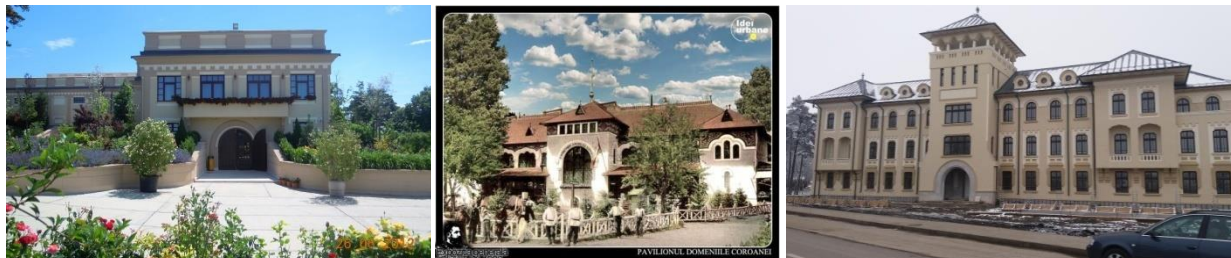

Foto: Cristian Floriganță

Bechet

37. Biserica „Sf. Gheorghe”

Alată pe strada Nicolae Titulescu, nr. 93, se află pe lista monumentelor istorice, Cod Monument DJ-II-m-B-08191¹⁷⁰.

Construcția bisericii a început în 1861 iar 10 ani mai târziu, în 1871, lăcașul de cult de caramida a fost sfințit cu hramul "Sf. Gheorghe". Biserica a fost ridicată la îndemnul părintelui Egumen Paisie, de la Mănăstirea Roaba (mănăstire aflată în Dolj, între comunele Căciulătești și Dobrești) și a fost finalizată cu sprijinul negustorilor Ion Ivanovici, Gheorghe Ghiorghovici și a primarului din acea vreme Păun Dinulescu. Lăcașul de cult a fost înălțat pe locul unei biserici de lemn, care se numea Sf. Troiță (ridicată la 1808 de Clucerul Șerban - localnicii îi spuneau "La Mănăstire").

Biserica are o lungime de 32 m și o lățime de 12 m și este construită în stil bizantin, în formă de cruce, având pictura în ulei. Pe devizul de lucrări al bisericii apare numele "maistorilor" Florea Șarpe și Staicu Croitoru și a "zugravilor" Dumitru Bătrânu și Florea Chiciu. Temelia este din bolovani de piatră, calcare cochilifonne și cărămida are două dimensiuni – 30 x 14 până la ferestre și 23 x 12 restul. Capela este o construcție nouă și s-a zidit pe temelia bisericii de lemn. Se crede că tot de egumenul de la Roaba. Însă e un punct de întrebare asupra datei. Dintr-o monografie a satului, din anul 1891, se vede că la biserica nouă slujea un preot și la cea veche un preot, fără a le spune numele. Până la 1876,

¹⁶⁹ *Ibidem*

¹⁷⁰ <http://www.bisericiromania.org/index.php?menu=BIA1&code=4438&criteria=&quick=&order=P.TOWN,C.NAME,P.NAME>

din însemnări pe sf. Cărti, se găsesc ca preoți slujitori la biserica nouă ca suplinitori Ion Pârjol din Zvorsca, Oprea Duculescu din Ascunsa și Marin Marinescu. În biserică se află un policandru cu 8 brațe de alamă galbenă terminat la bază cu un glob pe care este scris cu litere latine: dăruite de Florea Frășineanu 1870. Biserica, cu sf. Prestol foarte impunător complet din ciment 2 p 2 m, înalt de 1,20 și coloz pentru cor din lemn de stejar cu brad. Renovări la pictură nu s-au făcut.

În 1912, Alioane Marinescu și Vițu Popescu au adăugat un pridvor foarte impunător de 8 m lungime și 7 m lățime, cu antreu pe stâlpi zugrăvit în culoarea apei. Clopotnița era din stâlpi de stejar, înălțimea 10 m, iar locul pentru clopot era închis de jur împrejur cu scânduri. Era așezată în partea de miazăzi a bisericii, la colțul unui teren de formă pătrată, spre sud-vest. Mai întâi clopotnița a avut un clopot de 500 kg, pe care, din păcate, în primul război mondial, a fost ridicat de bulgari și așezat la ei în Rahova.

Foto: Cristian Floriganță

Case Monument

38. Conacul Otetelisanu – satul Benești

Conacul a fost ridicat de boierii familiei Otetelișanu la sfârșitul sec. al XVII-lea și începutul sec. al XVIII-lea, din zidărie masivă de cărămidă, reflectând îmbinarea armonioasă dintre elementele țărănești ale unei case și elementele de tip fortificații ale unei cetăți. Aceste elemente din urmă sunt meterezele de formă trapezoidală, prevăzute pe fiecare latură a culei, foarte largi spre interior și foarte strâmte spre exterior¹⁷¹.

Nu se știe cine a proiectat acest conac, dar din monografiile realizate de istorici, acesta a fost restaurat de arhitectul Iancu Atănăsescu.

Clădirea, de plan rectangular (11,85/11,98 m x 14,43), are la subsol grosimea de 80 cm, iar la parter – de 70 cm. Cărămida, bine arsă este îngustă, legată cu mortar de var obișnuit, cu rosturi mici¹⁷². Repertoriul decorativ al fațadelor este unul divers și bogat, specific epocii în care s-a zidit conacul. Brâul orizontal cu profil dreptunghiular care delimitează

¹⁷¹ <http://www.cesavezi.ro/obiective-turistice/2-Institutii-de-cultura/2379-Conacul-Otetelisanu>

¹⁷² <https://www.igloo.ro/conacul-otetelisanu/>

nivelul beciului de cel al parterului, panourile mari dreptunghiulare de pe fiecare latură, cornișa puternic profilată, arcurile în zimți de fierăstrău dispuse deasupra gârliciului și a ferestrei încăperii de sub foișor sunt câteva dintre elementele care reușesc să atenueze masivitatea volumului.

Gârliciul situat pe latura de vest a conacului reprezintă punctul de acces în beci, ale cărui trei încăperi sunt boltite și prevăzute cu uși masive din lemn de stejar cioplite dintr-un singur lemn¹⁷³.

Familia Otetelișanu și-a pus o puternică amprentă culturală în istoria României, dacă ar fi să-i amintim doar pe Ilie Otetelișanu care, în 1720 ctitoria frumoasa biserică Sf. Ilie din Craiova, pe frații lordache și Grigore care, în 1835, aici ridicau prima școală de fete, după model occidental sau pe Petrache Poenaru, membru al Academiei Române și cunoscut nu doar pentru invenția „condeiului portăreț fără sfârșit”, ci și pentru crearea Drapelului României și inițierea primului ziar românesc.

În timpul revoluției din 1821, conacul a fost jefuit de o trupă de arnăuți conduși de căpitanii Iova și Ienciu care luptau probabil de partea Eteriei, dar stăpânii conacului și bunurile au fost salvați de intervenția pandurilor, care i-au executat pe briganzi la o răscruce de drumuri.

Foto: Cristian Floriganță

39. Mănăstirea Coșuna Bucovăț

Este considerată, pe bună dreptate, cea mai veche biserică din întreaga Craiova și printre cele mai vechi din Oltenia. Data construirii Mănăstirii Coșuna sau Bucovățul Vechi este indicată diferit în mai multe izvoare, cea mai veche mărturie atestând zidirea ei în anul 1483.

Actuala biserică datează din anul 1572, din vremea domnitorului Alexandru al II-lea Mircea, când a fost ridicată de către Ștefan clucerul și fiul său, Pârvu, cu hramul Sfântul Ierarh Nicolae. Pomelnicul ctitoricesc redactat de Dionisie Eclesiarhul arată că, printre ctitorii care au înzestrat Mănăstirea cu moșii, se numără și Basarab Voievod (întâiul Basarab), iar

¹⁷³ *Ibidem*

Între principalii săi ctitori îi găsim pe Basarab cel Tânăr (1477-1482) și pe Neagoe Basarab (1512-1521)¹⁷⁴.

În prezent din vechea mănăstire s-a păstrat biserica, cu plan triconc, cu două încăperi anexe altarului, cu un pronaos dreptunghiular, a avut și un pridvor deschis, cu un acoperiș în pantă sprijinit pe stâlpi de zid.

Pe fațadele bisericii, elementul decorativ principal este brâul median în forma sa definitivă, caracteristic pentru „stilul muntenesc” din secolul al XVI-lea¹⁷⁵.

Ca un detaliu arhitectural specific, în Sfântul Altar, proscomidiarul este așezat în partea de miază-zi, iar nu în partea de miazănoapte, cum este tradiția. Biserica a fost zugrăvită, în fresca, la doi ani după zidirea ei. Caracterul de unicitate al acestui locaș de cult îl dă pictura Zodiacul, o pictură ce reprezintă fiecare zi din an cu sfântul respectiv acelei zile. Fresca policromă din altar și naos a fost realizată în 1574. Pronaosul s-a pictat mai târziu, în perioada 1579-1589, cu întreruperi în 1583-1585, când Pârnu îl însoțea pe Mihnea Vodă în exil. Este opera unui pictor mai puțin talentat.

Valoarea cultural-istorică a mănăstirii este dată de cronică murală aflată pe peretele vestic al pronaosului, scrisă în slavonă și descoperită în 1939, sub un strat de culoare, aplicat cu prilejul restaurării din 1873. A fost scrisă în 1574 și este cunoscută sub numele de *Cronica murală de la Bucovăț*. Pictorii de aici nu sunt cunoscuți, însă au fost remarcabili, iar studiile făcute de eminente cercetători în istoria artei, precum Carmen Laura Dumitrescu, vorbesc de cea mai curată exprimare a artei bizantine de la sfârșitul secolului al XVI-lea și printre cele mai importante pentru întreaga istorie și arhitectură¹⁷⁶.

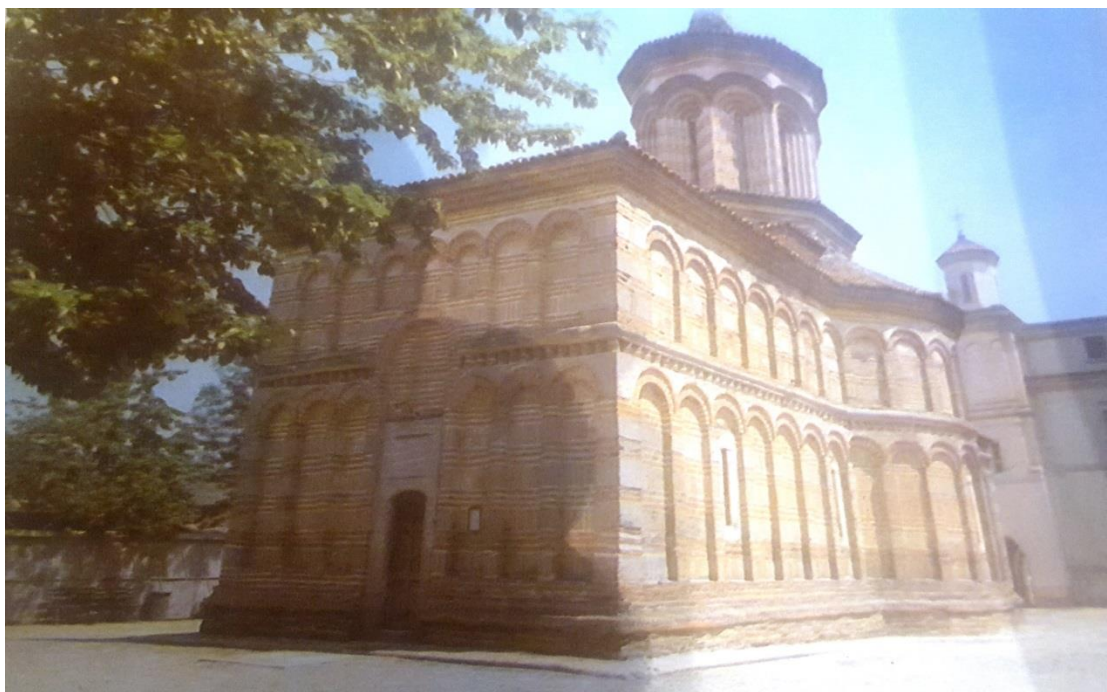

Foto: Cristian Floriganță

¹⁷⁴ *Marea carte a Craiovei*, Editura Sitech, Craiova, 2007, pag. 506

¹⁷⁵ *Ibidem*

¹⁷⁶ Carmen Laura Dumitrescu - *Pictura de la Bucovăț* în *Buletinul Monumentelor Istorice*, XL, București, 1971, pag. 63

Mănăstirea Coșuna-Bucovăț, construită în 1572

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

Ctitori ai Mănăstirii Coșuna- Bucovăț: Ștefan și fiul său Pârvu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

Ansamblu Mănăstirii Coșuna-Bucovăț

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

40. Cula Izvoranu - Geblescu

Cula Izvoranu-Geblescu, monument istoric de categoria A, din comuna Brabova, județul Dolj, Cod LMI: DJ-II-m-A-08200.

Figureaza ca valoare de patrimoniu cultural de nivel national și face parte din categoria culelor de dimensiuni mijlocii, fațada principală fiind cea sudică. Primul nivel are o singura odaie, iar următorul două care comunică cu cerdacul deschis.

Cula Izvoranu-Geblescu a aparținut boierilor Izvoranu și se presupune că a fost construită în perioada 1780-1790, apoi a fost vândută în anul 1841 familiei Geblescu.

O legend locală spune că nu ar fi fost vorba de un act de vânzare-cumpărare între cei doi moșieri, ci de un joc de cărți, câștigat de Geblescu, care i-a adus cula în proprietate¹⁷⁷. Odată intrat în posesia ei, Geblescu i-a construit un al treilea nivel cu foșor, cursive de lemn fiind adăugată la începutul secolului XX¹⁷⁸.

¹⁷⁷ Mirela Marinescu – *Cula Izvoranu – Geblescu pe marginea prăpastiei* în *Gazeta de Sud*, Craiova, 28 mai, 2016

¹⁷⁸ <https://www.facebook.com/Monumentalistul/photos/a.879662262172615.1073741841.248384871967027/1120297091442463/?type=3&theate>

Impresionează balcoanele din lemn, foarte frumoase și lucrate la o înălțime, atipică pentru culele din Oltenia. Metereze sunt prezente la nivelul etajului I, în dreptul scării. În interior atrage atenția grinda solidă, dar și ochiurile mici de geamuri. Câteva scări ne conduc spre primul nivel. Alte scări, mărginite de o balustradă de lemn, ne conduc spre nivelul superior¹⁷⁹. După ce a cumpărat-o, Radu Geblescu a lăsat-o fiului său Constantin, care, la rândul său, a dat-o zestre fiicei sale, Elvira, cu ocazia căsătoriei cu Filip Bibescu, fratele lui Anton Bibescu, care stăpânea podgoriile din Corcova.

Cula Izvoranu-Geblescu se află în proprietatea comunei Brabova și a fost preluată în administrarea Muzeului Olteniei Craiova, pentru a fi pusă în valoare. Proiectul „Restaurarea, consolidarea și promovarea monumentului istoric Cula Izvoranu-Geblescu“ are o valoare totală de 520.288,39 euro. Principalele lucrări incluse în proiect vizează consolidarea clădirii, într-o variantă care să păstreze autenticitatea construcției, restaurarea elementelor din lemn, metal și zidărie, reconstituirea cât mai fidelă a celor care nu mai pot fi restaurate, precum și executarea finisajelor interioare și exterioare, păstrându-se într-o măsură cât mai mare materialele originale¹⁸⁰.

41. Casa Jianu

A fost ridicată se pare către sfârșitul secolului al XVIII-lea de familia lui Hagi Stan Jianu. A fost refăcută în anul 1918 pe fundațiile vechi. Unul dintre fiii fratelui lui Hagi Stan Jianu, Amza Jianu, avea trei copii între care și Iancu Jianu, celebrul haiduc oltean.

¹⁷⁹ Mirela Marinescu – *Loc. cit.*

¹⁸⁰ <http://www.monitoruldeoltenia.com/cula-din-brabova-care-sta-sa-se-prabuseaca-va-fi-consolidata-printr-o-proiect-european-de-500-000-euro/>

42. Casa Coțofeanu

Clădită de familia Coțofeanu, pe două nivele la începutul secolului al XIX-lea, probabil în jurul anului 1818. Ultima renovare s-a realizat în anul 1896.¹⁸¹ Este monument istoric de importanță locală. Actualmente demolată și înlocuită cu un hotel.

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei

43. Casa Grigore Otetelișanu

A fost construită în anul 1800 de către unul dintre boierii de marcă ai Craiovei. Grigore a deținut poziția de Mare Clucer. A fondat alături de fratele său, Iordache, Școala de fete în anul 1837. În același an l-a sprijinit pe Constantin Lecca în înființarea primei tipografii din Craiova. Unul dintre marii oameni de cultură ai Craiovei. Biblioteca personală a fost una dintre cele mai mari din Craiova și din țară.¹⁸²

¹⁸¹ Firan Florea, Firescu Alexandru, *Op. cit.*, p. 70

¹⁸² <http://aman.ro/betawp/wp-content/uploads/personalitati/O/otetelisanu%20grigore.pdf>

Casa Otetelișanu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei

43. Casa pictorului Constantin Lecca

Datează din anul 1841. Este un monument de arhitectură de importanță locală. Este relevantă datorită faptului că în acest edificiu a funcționat prima tipografie din Craiova, unde a fost tipărită prima revistă craioveană, numită *Mozaicul*.¹⁸³ Aceasta este casa de zestre a soției sale, Victoria, născută Otetelișanu, sora sprijinitorilor săi, lordache și Grigore Otetelișanu. Este o construcție formată din subsol și parter. Această casă a fost vândută în anul 1857 fostului serdar Zamfir Broșteanu.

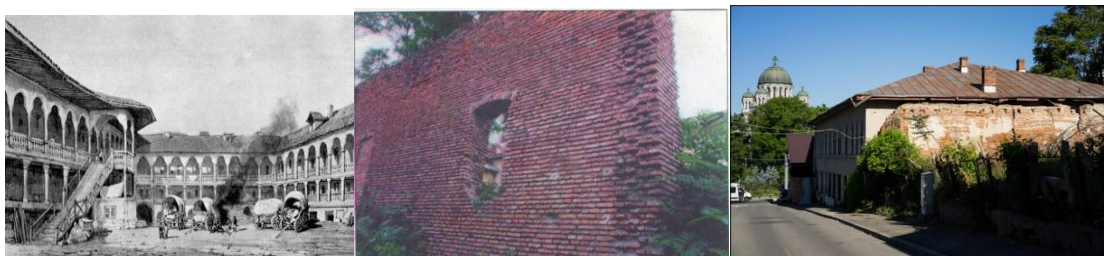
44. Hanul Hurezului

Denumirea venea de la instituția proprietară: Mănăstirea Hurezi. A fost numit și „Hanul Nemțesc” fiind folosit în timpul ocupației austriece.¹⁸⁴ Era o clădire fortificată, cu ziduri

¹⁸³ Firan Florea, Firescu Alexandru, *Op. cit.*, p. 70

¹⁸⁴ *Ibidem*, p. 71

înalte de 10 m și cu creneluri. În prezent se mai păstrează ruinele zidurilor principale. A fost ridicat în anul 1700 la îndemnul lui Constantin Brâncoveanu. În anul 1775 a fost renovat de Alexandru Ipsilanti. În 1889 zidurile sale au fost dărâmate. Anton Maria del Chiaro a lăsat o descriere detaliată a hanului, iar pictorul Barbu Iscovescu a pictat această zonă a orașului. Hanul avea o formă dreptunghiulară ale cărui laturi aveau 200 m. Poseda curți destinate reședințelor ocazionale ale domnitorului, „bolților”- adică prăvăliilor și locuințelor negustorilor, bursei, vămii, sediului Companiei orientale.

45. Casa Gheorghe Chițu¹⁸⁵

Casa Gheorghe Chițu a fost construită la începutul secolului XIX și a fost clădirea în care a locuit Gheorghe Chițu. Gheorghe Chițu (n. 24 august 1828, Ologa, județul Romanați – d. 24 octombrie 1897, Mirila, județul Romanați), om politic, jurist, a avut mai multe mandate de senator și deputat, ministru, primar al Craiovei între anii 1862–1864, membru titular al Academiei Române, colaborator la *Columna lui Traian*, condusă de B. P. Hașdeu. Tatăl său, un mic negustor de cojoace, știutor al limbii grecești, s-a refugiat din calea turcilor așezându-se cu familia în părțile Romanaților. Fiul a urmat școala primară și cea secundară la Craiova sub îndrumarea profesorului Ion Maiorescu.

Titular al Școlii comerciale din Craiova, care astăzi îi poartă numele, a predat aici dreptul comercial (octombrie 1878 – noiembrie 1891). Chițu a fost președinte al Societății pentru învățătura poporului român (iunie 1887 – iunie 1888). Pentru merite deosebite în dezvoltarea învățământului și culturii românești, a fost ales membru titular al Academiei Române pe 27 iunie 1879. Gheorghe Chițu s-a retras din viața publică în 1889 și a murit după o grea suferință pe 24 octombrie 1897, la vârsta de 69 de ani.

În anul 1897, ziarul *Românul* anunța că „la Craiova s-a constituit un comitet pentru ridicarea unei statui lui Gheorghe Chițu”, în semn de omagiu postum adus personalității de prim rang care a fost acesta.

¹⁸⁵ <https://audiotravelguide.ro/casa-gheorghe-chitu-craiova/>

46. Casa Geblescu

Este una dintre ele mai vechi case boierești din Craiova. A fost construită după anul 1700 de către familia Cristofi, care în anul 1900 intră în posesia familiei Geblescu. Este înălțată peste un parter boltit, cu ziduri groase ce respectă modelul românesc tradițional. Camerele se deschid în afară cu coloane simple iar absida poligonală, susținută de stâlpi de cărămidă, este un element de decor de inspirație balcanic-orientală.¹⁸⁶ În prezent este monument de arhitectură de interes local.

¹⁸⁶ Buce Răduț, Magda, *Trecutul în Craiova de astăzi*, Editura Sim Art, Craiova, 2008, p. 37

47. Casa Brăiloiu

A fost construită în secolul al XVIII-lea din cărămidă în stil românesc vechi.¹⁸⁷ Se păstrează aspectul arhitectural al fațadei cu verticalitate mică, pivniță cu boltă semicilindrică și parterul supraînălțat cu intrare centrală, pe mijlocul fațadei.

48. Casa Voicu

Este și în prezent locuință particulară. A fost construită în anul 1870, în stil popular cu elemente specifice românești.¹⁸⁸ Pridvorul este închis cu geamlâc traforat din lemn, având la bază friza cu colonete de lemn. Golurile se amplifică, arcuindu-se spre partea superioară a construcției.

49. Casa Petre Chițu¹⁸⁹

A fost construită în perioada 1850-1870 de familia Papazoglu. Ulterior a devenit proprietatea cunoscutului jurist craiovean Petre Chițu. Arhitectura este inspirată din tradiția populară, cu elemente românești. Are un pridvor închis cu geamlâc traforat de mici dimensiuni dar integrat armonios în ansamblul arhitectural. În prezent este grădiniță de copii,

¹⁸⁷ *Ibidem*, p. 39

¹⁸⁸ *Ibidem*, p. 41

¹⁸⁹ *Ibidem*, p. 42

iar aspectul său tradițional este deteriorat de renovarea fațadei la care s-au folosit geamuri termopan.

50. Locuință particulară din str. 13 septembrie, nr. 11¹⁹⁰

Este o casă boierească, construită înspre Târgul din Afară, în stil eclectic cu elemente neoclasice și ornamente neobaroce. Fațada este simetrică atât pe verticală cât și pe orizontală. Are două nivele de înălțime, cu ferestre înalte, încadrate cu elemente decorative vegetale și volute în relief, urmărind linia arcuită. Mijlocul clădirii este delimitat prin două perechi de coloane cu capitel floral și balconul cu suprafața ritmată de colonete.

Frontonul cu parcurs sinuos, de influență barocă, are un ornament în relief, cu decor antropomorf, frumos compus și executat artistic.

51. Locuințele din strada Olteț nr. 23, 25 și 27

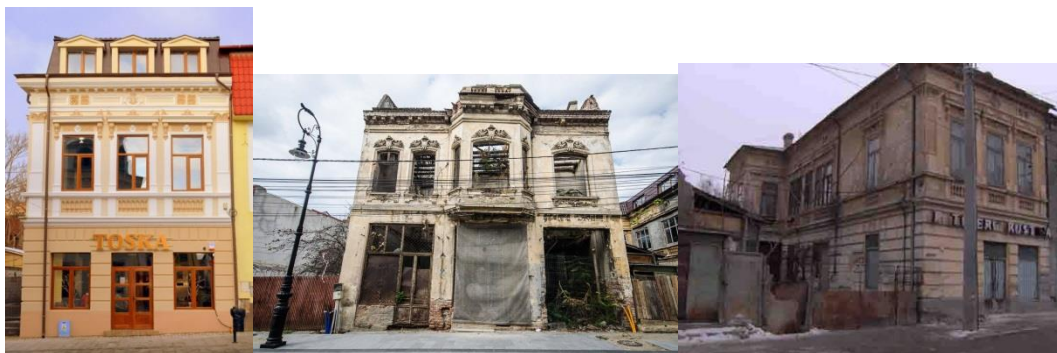
Este o construcție monumentală, cu o arhitectură rafinată ce denotă un echilibru inspirat între arta tradițională românească și curente arhitecturale ale vremii.

Locuința de la nr. 23 este construită după modelul caselor negustorilor bogați, care au chemat constructori străini pentru ridicarea unor edificii monumentale. De remarcat că amprenta arhitecților instruiți în marile școli occidentale a relevat individualitatea acestora însă grefată pe tezaurul arhitectural local. Astfel de construcții au adus un aspect aparte orașului care s-a bucurat de aprecierile călătorilor. Clădirea de la nr. 23 are depozite la subsol, spațiu pentru prăvălii la parter și locuință la etaj, ceea ce sugerează orientarea către

¹⁹⁰ *Ibidem*, p. 44

utilitarism a proprietarilor. Balconul stil loggie avansată și supraînălțată, mărește spațiul și lumina etajului, fiind și element de decor. Ornamentele sunt realizate în jurul ferestrelor de la etaj și sub cornișă, într-o friză modulată volumetric.

Locuința de la nr. 25 ornamentele exterioare sunt de influență neobarocă, cu forme încărcate, sinuoase, cu elemente florale îngeri, rozete, casetoane, pe fațade fiind menționați anii când au fost construite, dovada prezentă a vechimii lor, de o mare valoare documentară.¹⁹¹

52. Hotelul Palace¹⁹²

Este o clădire reprezentativă pentru Craiova. Era unul dintre cele mai celebre hoteluri din Craiova, ce oferea condiții confortabile de locuit. A fost construit pe locul vechilor case ce aparțineau familiei Samitca, în anu 1916, după planurile arhitectului Otto Von Hesselman. În clădire funcționa și sediul Băncii Olteniei. Clădirea emană o eleganță aristocratică. Situată la intersecția străzilor Unirii și A.I.Cuza, unele dintre cele mai importante din Craiova, este ridicată pe cinci nivele: parter înalt, trei nivele și mansardă cu camere de locuit. Acoperișul este prevăzut cu lucarne se îmbină într-o turlă ce depășește nivelul de înălțime general. Fațada este decorată în stil eclectic, cu influențe ale stilului spaniol Gaudi, cu art potcoavă și arc trilobat. Brâul sinuos de sub cornișă echilibrează consola de la etajul I, accentuând parterul retras. Holul principal, de pe colț, este decorat cu mozaicuri, picturi, stucaturi și vitralii.

¹⁹¹ *Ibidem*, p 62

¹⁹² *Ibidem*, p. 72

Hotel Palace

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

53. Hanul „La Cocor”¹⁹³

Denimirea acestei locații se datorează celor doi cocori ce erau ținuți în curte. A fost construit în mai multe etape în perioada 1836-1865, de către Petru Manea. A fost proiectat atât pentru a oferi găzduire, cât și ca loc de distracție. A îndeplinit și alte funcții, așa cum este menționat pe o placă de marmură, prin care se menționează că în acest loc a fost sediul Sindicatului Unite Locale. În fiecare duminică dimineața, în sala din spate aveau loc ședințe sindicale.

Este o construcție modestă, din cărămidă îngustă și cu tâmplărie arcuită la partea superioară, cu o fațadă simplă.

¹⁹³ *Ibidem*, p. 101

54. Casa Vercescu¹⁹⁴

Este o construcție ce se încadra în specificul constructiv ale străzii Unirii. Spre Parc, casele erau mari, elegante, aristocratice, cu ornamente numeroase și care îndeplineau funcții rezidențiale. Construcțiile realizate în această zonă erau orientate către semnalarea prestigiului social și poziției proprietarilor, fiind diferite de construcțiile din zonele comerciale, unde prin fiecare construcție s-a căutat asigurarea nevoilor rezidențiale și comerciale ale proprietarilor.

Casa General Doctor I.P.Vercescu este construită la sfârșitul secolului al XIX-lea în stil eclectic cu influențe neoclasiche cu o curte elegantă. Scopul construcției era de a fi o reședință boierească. Generalul Vercescu era medic chirurg ce a devenit celebru prin operația care îi poartă numele.

55. Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova

Această clădire a fost ridicată între anii 1848-1880 ca locuință a familiei Bibescu. Are elemente ale stilului neoclasic cu influențe austro-ungare. Fațada este originală, fiind determinată de organizarea volumetrică în trei părți: în mijloc, într-o desfășurare largă este intrarea cu scară și balcon deasupra, încadrat de cele două terase laterale, deschise, cu coloane ionice. A intrat în posesia familiilor Băicoianu și Săvoiu, iar actualmente este proprietatea Ministerului Public.

¹⁹⁴ *Ibidem*, p. 102

Sursa: http://pcacraiova.mpublic.ro/bir_pres.htm

56. Clădirea Poștei¹⁹⁵

Această clădire a fost construită între anii 1920-1925 în stil neoromânesc. În Craiova funcționa serviciul poștal încă din secolul al XVIII-lea. Cuvântul „Poștă” provine din cuvântul latin „Posita”, care înseamnă „a pune”, însemnând locul unde așteptau caii de schimb pentru diligențele care transportau corespondența. Acestea se mai numeau *poștalion*, iar în vechime *olac*.

În România, serviciul poștal era cunoscut încă din antichitate, iar în Evul Mediu serviciul poștal a fost organizat de domnitorul Barbu Știrbei, născut la Craiova. Curierii domnești se numeau *călărași* sau *lipscani* iar caii de *olac* erau cei pregătiți pentru schimb. Traseele de poștă cele mai frecvente erau București-Pitești-Craiova-Vârciorova. Primele mărci poștale românești sunt cele cunoscute sub denumirea „cap de bour” au apărut în anul 1858 în Moldova în timpul lui A.I. Cuza.

În anul 1869 diligențele au fost înlocuite pe linia ferată București-Giurgiu. În anul 1876 a fost introdusă și pe traseul București-Vârciorova, care trecea prin Craiova.

¹⁹⁵ *Ibidem*, p. 105

Sursa: <https://www.google.ro/search?q=direc%C8%9Bia%20regional>

57. Casa de pe Calea Unirii nr. 53¹⁹⁶

A fost construită în anul 1890, an trecut pe medalionul de pe fronton. Fațada are dimensiuni mici, dar este decorată pe o structură neoclasică cu ornamente baroce. Pilaștii cu volute ionice încadrează chipuri de înceri, lei, scoici și elemente florale, care sunt reluate apoi la ancadramentele de la ferestre, la fiza cu denticuli de sub cornișă și timpan.

¹⁹⁶ *Ibidem*, p. 106

58. Casa Zwillinger¹⁹⁷

Casa de la numărul 88 este construită la sfârșitul secolului al XIX-lea cu parte și etaj, în stil renașcentist italian, cu ornamente baroce: elemente vegetale, capete de leu, scoici și două altoreliefuri cu cap de femeie. La parter, lângă poarta de lemn masiv, este un medalion floral. Casa este construită la sfârșitul secolului al XIX-lea este impresionantă datorită ornamentelor în stil ionic și ale barocului italian și francez. Conform studiului "The Built Patrimony of the Jewish Community in Craiova", de prof. arh. Nicoleta Doina Teodorescu, Casa Zwillinger a fost construită pe trei niveluri (subsol, parter și etaj destinate locuirii), la care se adaugă un pod, accesul la acestea și la curtea interioară făcându-se printr-un gang.

O parte din corespondența trimisă de Wilhelm Zwillinger și soția sa fiului lor face parte din colecția de documente și artefacte din timpul celui de-al Doilea Război Mondial a avocatului Edward Victor, donată în 2011 Muzeului Holocaustului din Los Angeles.¹⁹⁸

59. Casele Glogoveanu (Primăria Veche)¹⁹⁹

În anul 1913 Primăria Craiova a cumpărat imobilul situat pe strada Brestei nr. 12 care s-a aflat în proprietatea familiei Glogoveanu. Până în anul 1912 Primăria a funcționat în clădirea aflată în partea de sud a English Park.

După reamenajarea caselor Glogoveanu și extinderea spațiului acestea au găzduit sediul Primăriei până în anul 1949.

Casa Glogoveanu a fost construită în anul 1720 de Matei Glogoveanu și soția sa Elena, pe locul unei construcții mai vechi. Este o clădire masivă cu ziduri groase, înălțată pe două nivele, simetrice față de corpul central, cu deschideri ample, pe arcadă semicirculară. În această clădire au locuit în călătoriile efectuate de-a lungul timpului personalități ale vieții

¹⁹⁷ *Ibidem*, p. 107

¹⁹⁸ www.monumenteoltenia.ro/casa-zwillinger-craiova/c

¹⁹⁹ Buce Răduț, Magda, *Trecutul în Craiova de astăzi*, Editura Sim Art, Craiova, 2008, p. 126

politice românești: Tudor Vladimirescu, Mihail Kogălniceanu, Alexandru Ioan Cuza, Regele Carol I.

În acord cu filosofia timpului, Matei Glogoveanu a poruncit realizarea unor tuneluri prin care să se poată evada atunci când locatarii sunt în pericol. Un sistem asemănător exista și la cula familiei din Glogova, situată pe malul râului Motru. Ieșirea din tunel era în actuala grădiniță Mihai Bravu.

CASA GLOGOVEANU

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

60. Palatul Elizei Alexandrescu și Capela din cimitirul Sineasca²⁰⁰

A fost ctitoria contesei Eliza Alexandrescu, un spirit filantropic de marcă al Craiovei. A ajutat numeroase organizații civile și caritabile ale timpului. S-a implicat în repararea Bisericii Petre Bojiu și a efectuat numeroase acte de binefacere. Înterținea anual 90 de copii săraci, iar timp de doi ani a plătit cantinele școlare pentru alți 20 de copii. Prin testament, un număr de 12 fete orfane urmau să fie întreținute în școală și înzestrate din veniturile moșiilor sale după moarte sa.

În memoria soțului său a ridicat o capelă în cimitirul Sineasca, al cărei proiect a fost premiat la expoziția din Karlsbad, Germania cu marele premiu. Această construcție a fost donată de sora sa Primăriei Municipiului Craiova în anul 1933.

²⁰⁰ <http://cetateabaniei.com/povestea-contesei-eliza-alexandrescu-din-craiova-si-a-palatului-disparut/>

A primit titlul de contesă de la împăratul Austriei Franz Ioseph. Noblețea sa s-a transmis și urmașilor, că nepotul său I.B. Georgescu, în calitate de primar al Craiovei și-a donat salariul de primar săracilor Craiovei ani de-a rândul, gest unic în Craiova.

Pe strada Unirii la nr. 132, contesa Eliza Alexandrescu a construit un palat cu 16 camere, dotat cu două saloane de primire, unul de mărime considerabilă și unui mai mic, intim, cu o estradă pentru concerte, cu finisaje rafinate și picturi celebre. După anul 1915, Palatul a devenit sediul Cercului Militar din Craiova.

În anul 1936 clădirea a ars în totalitate, rămânând doar câteva clădiri adiacente în care s-a amenajat restaurantul „Cina”.

61. „Casa Albă”²⁰¹

A fost construită ca o extensie aflată în proprietatea Băncii Comerțului. A fost amplasată la intersecția străzilor A.I. Cuza și Th. Aman. Se datorează planurilor arhitecturale ale lui Constantin Iotzu, arhitectul care a contribuit la finalizarea construcției Băncii Comerțului în urma decesului arhitectului inițial, Ion Mincu- promotorul stilului neoromânesc. A mai fost numit și *Palatul Nou*. Locul pe care este construită aparține lui I. Beligrădeanu, iar șantierul a durat până anu 1926.

Având în vedere preferințele investitorilor timpului, șeful de șantier a fost cunoscutul inginer G. B. Peressutti, al cărui nume se află menționat pe pereții clădirii.

Evoluția tehnicilor de construcție de la începutul secolului al XIX-lea datorate unor noi materiale precum fierul și betonul armat, apoi prefabricatele, au oferit noi posibilități

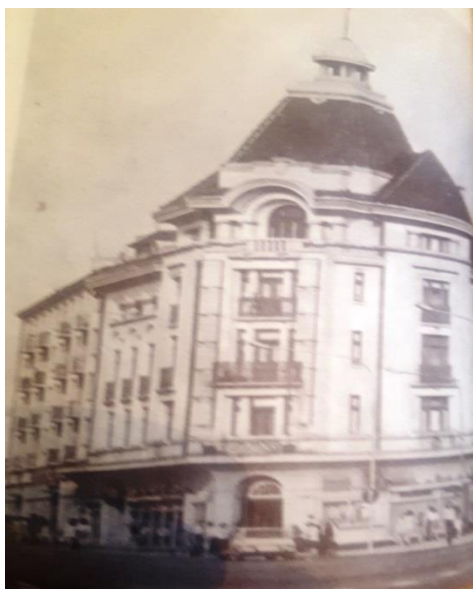
²⁰¹ *Ibidem*, p .134

constructorilor și arhitecților. Sub influența Școlii de la Bauhaus spațiile vor fi raționalizate și standardizate în stilul blocurilor de locuințe. Astfel, impozanta construcție numită „Casa Albă” sau „Palatul Nou” a fost prima clădire construită pe principiile unui bloc de locuințe.

Constantin Iotzu a respectat tradiția clădirilor cu destinație comercială, ce presupunea parter cu înălțimi mari, destinate găzduirii mai multor magazine, iar peste acestea au fost prevăzute trei etaje de locuințe distribuite în jurul unei curți interioare de dimensiuni echilibrate în raport cu mărimea construcției.

Îmbinarea celor două laturi ale clădirii pune în valoare punctul de la intersecția celor două străzi. Marginile acestuia sunt tăiate la 45 de grade pentru a se amortiza impactul asupra vederii trecătorilor prin intersecție și integrarea armonioasă din punct de vedere estetic. Privirea este ghidată către înălțimi prin punerea în evidență a colțului clădirii printr-o succesiune de turlă piramidale, care fac legătura spațială între turla înaltă a Prefecturii și cupola Universității.

Fațada este simplă, cu ornamente ce țin de stilul neoromânesc sugerat de arcadele semicirculare grupate, ca o mărturie de credință a lui C. Iotzu, unul dintre urmașii lui Ion Mincu în promovarea unui stil arhitectural specific românesc.

„Casa Albă”

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

62. Teatrul Național „Teodorini”²⁰²

Dezvoltarea economică și comercială a orașului Craiova s-a manifestat și în domeniul artelor și culturii. Creșterea dimensiunilor orașului, formarea unor elite locale, atracția de capital și antreprenori și județ și întreaga regiune, alături de investițiile unor boieri luminați în educația tineretului indiferent de clasa socială, au favorizat formarea și dezvoltarea unei categorii sociale de iubitori de artă și cultură în orașul Craiova. Astfel, în jurul anului 1850 orașul a intrat într-o nouă etapă a dezvoltării mișcării culturale prin stabilirea în oraș a familiei de artiști Maria și Teodor Teodorini.

Aceștia conduceau o trupă de artiști considerată „convenabilă” pentru orașul Craiova. Alături de trupa Teodorini se remarcă artista Aristița Romanescu. Primele spectacole au fost *Duelurile* de Costache Caragiale, *Piatra din casă* de Vasile Alecsandri și *O noapte furtunoasă* de I.L. Caragiale.

În anul 1850 s-a construit pe strada Justiției un așezământ de cultură care avea să găzduiască diferite reprezentații artistice. Teatrul Național a fost construit în stil neoclasic, primind numele lui Teodor Teodorini, directorul acestuia. Din păcate clădirea a fost distrusă de un incendiu în anul 1927.

Sursa: <http://www.operacraiova.ro/ro/istoric/>

63. Teatrul Național „Marin Sorescu”²⁰³

Mișcarea culturală din Craiova a fost afectată de incendiul din anul 1927. Aceasta nu a încetat să existe, dar activitatea artistică s-a derulat în spații improvizate: între anii 1927-1932 activitatea teatrului s-a desfășurat în sala cinematografului *Modern*, iar între anii 1933-

²⁰² *Ibidem*, p 136

²⁰³ *Ibidem*, p. 138

1973 în sala de spectacole a Colegiului Carol I, care a fost denumită ulterior Teatrul Liric „Elena Teodorini”, iar în prezent poartă denumirea de *Opera Română Craiova*.

Sistematizarea orașului a continuat în anul 1969 prin construirea modernei clădiri a Teatrului Național, numit astăzi Teatrul Național „Marin Sorescu”, după numele marelui om de cultură oltean. Această clădire a fost terminată în anul 1973, incluzând și amenajarea spațiului din jur. A fost construit pe locul Pieței Alimentare, care dădea orașului un aspect pregnant oriental. Planurile de construcție au fost realizate de arhitectul Alexandru Iotzu.

Sursa: De la I, Mvelam, CC BY-SA 3.0,

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2464435>

64. Casa „Elena Farago”²⁰⁴

În centrul orașului Craiova, în aceeași curte cu sediul central al Bibliotecii Județene “Alexandru și Aristia Aman” se află casa în care a locuit poeta Elena Farago, reprezentantă strălucită a literaturii române și a vieții culturale craiovene.

Numită directoare a Fundației “Alexandru și Aristia Aman” în septembrie 1921, poeta a condus timp de peste trei decenii destinele acestui lăcaș de cultură, având contribuții

²⁰⁴ Material existent pe <http://aman.ro/casa-memoriala-elena-farago/>

deosebite în ceea ce privește regulamentul de organizare și funcționare al bibliotecii, fișarea cărților și ținerea unei evidențe corecte de aranjare a publicațiilor în rafturile bibliotecii, de completare a colecțiilor prin achiziții și donații.

După preluarea conducerii fundației, poeta s-a mutat în casa care putea “servi drept locuință personalului în serviciul bibliotecii și muzeului” conform testamentului Aristiei Aman. Aici a trăit și a creat până la sfârșitul vieții sale.

În casa memorială se păstrează cărți, documente, fotografii, scrisori, mobilier și alte obiecte care au aparținut poetei și familiei sale.

Casa Elena Farago

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

65. Biblioteca Alexandru și Aristia Aman²⁰⁵

Este un așezământ de cultură de prim rang al orașului. Acesta se datorează generozității familiei Aman. Alexandru Aman, fratele pictorului Theodor Aman, împreună cu soția sa, născută Lăceanu. Provenind din familii înstărite, cei doi au dobândit o avere însemnată, însă nu au avut copii. Și-au donat întreaga avere pentru realizarea unui cămin cultural, prin „Fundația Aman”, aflată sub patronajul Primăriei Craiova. Aceasta a fost inaugurată la 21 decembrie 1908 în prezența Ministrului Instrucțiunii Publice- Spiru Haret.

Păstrând dorința donatorilor, din anul 1950 clădirea capătă o importanță deosebită pentru oraș, devenind *Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”*.

Fondul de carte inițial a fost constituit din cărțile ce aparțineau familiei Aman. În timp, colecția de cărți s-a îmbogățit prin achiziții și donații ale unor personalități de seamă, precum donația bibliotecii personale a fostului primar al Craiovei Nicolae P. Romanescu.

Arhitectura inițială a clădirii a suferit modificări de-a lungul timpului. Astfel, ornamentele de pe fațadă au dispărut, iar gardul frumos, din fier, a fost înlocuit cu un gard din plasă de sârmă.

Această casă a aparținut familiei Lăceanu, din care provenea cea care mai târziu a devenit Aristia Aman. A fost construită în perioada anilor 1870-1880, în stilul palatelor florentine. Este o clădire patrulateră, pe două nivele, decorată cu pilaștri cu capitel corintic. Deasupra portalului principal al intrării a fost dispus frontonul cu timpan și reliefuri și acroteră. Ferestrele au arcade semicirculare la parter și patreulate la etaj. Poarta cu deschidere dublă susține blazonul cu coroană, fiind realizată, la fel ca și gardul și feronieria din interior, în stil Art Nouveau.

Biblioteca din această clădire a fost condusă peste 30 de ani de poeta Elena Farago (1878-1954) care a locuit în curte, în casa care acum a devenit *Muzeul Elena Farago*.

²⁰⁵ Buce Răduț, Maria, *Op. Cit.*, p 144

Casa Lăceanu, actualmente sediul Bibliotecii „Alexandru și Aristia Aman”

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

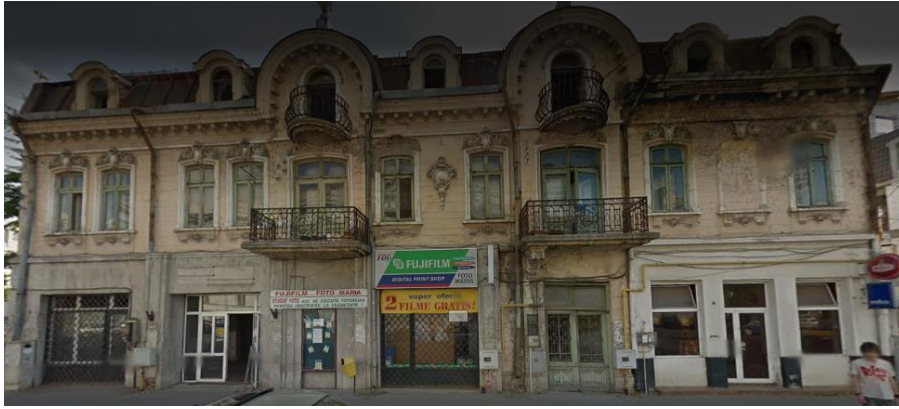
66. Teatrul pentru copii și tineret „Colibri” (Teatrul de Păpuși)²⁰⁶

Teatrul de păpuși a avut prima reprezentație în anul 1949 cu piesa *Iliuță și coșarul*. În prezent clădirea necesită reparații datorită vechimii și degradărilor suferite în urma cutremurelor.

A fost o casă de negustori bogați, cu prăvălii spațioase la parter și locuințe la etaj, construită în stil eclectic cu elemente de art Nouveau: feronerie, balustrade de lemn forjat, scară interioară și balcoane.

Fațada, pe trei nivele are mansardă cu ferestre ornamentate. Intrarea centrală are deasupra un medalion floral în relief, încadrat de două arcade semicirculare. Balcoanele din fier, sunt pătrate la primul etaj și circulare deasupra.

²⁰⁶ *Ibidem*, p. 168

67. Parcul „Nicolae Romanescu”

Se află în partea de sud a orașului. Mai este cunoscut și sub alte denumiri, utilizate în diferite perioade de timp: *Parcul Independenței*, *Parcul Poporului* sau *Parcul Bibescu*. Este amplasat pe o moșie ce aparținea familiei Bibescu pe care erau construite pavilioane, bănci, sere care îi ofereau o valoare estetică deosebită. Această proprietate a fost cumpărată de administrația orașului cu scopul realizării unui parc. Însă proiectul este inițiat în anul 1898 datorită implicării primarului de atunci Nicolae P. Romanescu.

Astfel, la începutul anului 1899 s-a hotărât amenajarea unui parc public, inaugurat în anul 1903, eveniment la care a fost invitat regele Carol I, primul ministru D.A. Sturdza și prefectul Iulian Vrăbiescu.²⁰⁷

Inaugurarea s-a realizat cu mare fast și bucurie, organizându-se jocuri de artificii, iluminat cu ghirlande cu lămpi incandescente și lampioane etc. Dimensiunile evenimentului au fost atât de mari că acesta a căpătat importanță națională.

Proiectul parcului aparține arhitectului peisagist Edouard Redont, care a coordonat lucrările de amenajare a parcului între anii 1901-1903. În realizarea lucrării a fost ajutat de fratele său arhitectul Joules Redont și de arhitectul peisagist Emil Pinard. Proiectul prevedea amenajarea parcului în stil romantic astfel încât acesta să pară natural.

Calitatea muncii arhitecților a fost dovedită de medalia de aur obținută la *Expoziția Universală de la Paris* din anul 1900, unde a fost prezentat proiectul parcului.²⁰⁸

Aspectul actual al parcului este impresionant. Arbori înalți, de grosimi considerabile, un lac de mari dimensiuni și alei ce permit circulația de la un capăt la altul, completate de grădina zoologică, pavilioane și bănci oferă clipe de relaxare de neuitat în mijlocul naturii.

²⁰⁷ Buce Răduț, Maria, *Op. cit.*, p. 210

²⁰⁸ *Ibidem* p. 212

Pentru realizarea parcului s-au plantat 50 000 de puiți de arbori și arbuști ornamentali, ce proveneau din mai mult de 250 de specii aduse din diverse zone geografice, amplasați în funcție de înălțime, culoarea frunzelor, perioada de vegetație, astfel încât în fiecare perioadă a anului să existe o specie care, prin culoarea florilor sau a frunzelor să predomină.²⁰⁹

Arhitectura urmează principiile de realizare a unei atmosfere romantice. În parc s-a construit un *Pod suspendat* de factură romantică, care este o extensie a *Castelului Fermecat*. Arhitectura celor două construcții sugerează o atmosferă de poveste. Cursul apei este traversat de mai multe poduri ce imită stânci, trunchiuri de copaci, cascade, insule pentru lebede, debarcader și chioșcuri și terase.

Podul suspendat este cea mai spectaculoasă construcție din parc.²¹⁰ A fost proiectat de Edouard Redont și realizat de firma Sohyer din Paris din anul 1902. *Castelul Fermecat* completează cadrul romantic cu ruine, creneluri, donjon, ziduri groase sau crăpate.²¹¹

Aspectul romantic și arhitectura deosebită, de calitate recunoscută prin medalia primită, plasează Parcul Romanescu printre cele mai celebre din Europa. Acesta este plasat lângă Parcul Versailles din Franța, Parcul Poncio din Italia sau Parcurile München și Frankfurt din Germania.

Podul suspendat

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Parcul_Nicolae_Romanescu_din_Craiova.jpg

²⁰⁹ *Ibidem*, p. 212

²¹⁰ *Ibidem*, p. 219

²¹¹ *Ibidem*, p. 220

Castelul fermecat

68. Cula Cernătești²¹²

Cula este construită de boierii Cernătești în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Având inițial două nivele, culei i se aduc modificări în etape ulterioare de construire, adăugându-i-se al doilea etaj, cu cursiva din lemn. Ajunsă în ruină, cula este restaurată la sfârșitul anilor 60 ai secolului XX, fiind transformată în muzeu sătesc de învățătorul Nicolae Pârvulescu.

Cula are plan compact, dreptunghiular. Are trei nivele. La parter, cu un acces separat din exterior, se află beciul. Printr-o scară interioară se realizează accesul la nivelele superioare, unde se află încăperile de locuit. La etajul II cula are o cursivă din lemn, care o înconjoară pe trei laturi. Pe latura de Vest, atașată culei, se află o anexă sanitară accesibilă de la nivelul etajului I. Un masiv contrafort sprijină cula în colțul de SE. Metereze sunt prezente la nivelul parterului și al etajului I.

În prezent cula se află într-o stare de degradare avansată, necesitând eforturi pentru renovarea acesteia și reintroducerea în circuitul turistic și cunoașterii istorice.

²¹² <http://www.kule.ro/cule/dolj/item/cula-cernatestilor>

Sursa: <http://www.kule.ro/cule/dolj/>

69. Cula Poenaru²¹³

Se află amplasată în satul Almăj din comuna Ișalnița. Nu se află în circuitul public fiind transformată în școală din anul 1962. Pe moșia sa din satul Almăj, boierul Barbu Poenaru construiește o culă, în anul 1764 și o biserică închinată Sfinților Voievozi, terminată în anul 1789. Vechea pisanie în piatră de deasupra intrării în culă consemnează: *B(arbu) P(oienaru) v(el) po(stelnic), l(eat)1764*. Cula avea două nivele, la etaj aflându-se un cerdac cu stâlpi de lemn. În anii 1801 și 1844, cula este incendiată, pierzând etajul, care nu mai este refăcut. În anul 1904, boierul Gheorghe Poenaru dăruiește cula primăriei pentru a fi transformată în școală. Culei i se adaugă inițial o sală de clasă, care extinde în plan orizontal volumul vechii construcții. Extinderile continuă în anii 1938-1939 și 1956.

În prezent nucleul alcătuit din vechea culă este complet înglobat în clădirea școlii, care îl cuprinde de trei laturi. În prezent, ceea ce a mai rămas din Cula Poienarilor este înglobat în clădirea școlii din localitate: o încăpăre de mari dimensiuni, de formă pătrată, cu latura de circa 8 metri și un coridor în care se afla scara de acces la etaj. Această încăpăre este foarte înaltă, fiind acoperită cu o calotă cu lunete pe toate laturile, decorată cu stucaturi și medalione pictate.

În imediata vecinătate a fostei cule se află Biserica "Sfinții Voievozi", ctitoria aceluiași Barbu Poenaru care a construit cula, ridicată în perioada 1787-1789. Lângă cele două monumente istorice, în centru localității, se află Monumentul Eroilor din Almăj.

²¹³ <http://www.kule.ro/cule/dolj/item/cula-poenaru>

Sursa: <http://www.kule.ro/cule/dolj/>

70. Conacul Coțofenilor²¹⁴

Este construit în stil tradițional românesc, cu pridvor și coloane arcuite, construit în jurul anului 1610. În prezent se află într-o stare avansată de degradare. Se află la o distanță de 18 km de Craiova în comuna Coțofenii din Față.

Este un monument de arhitectură semnificativ din punct de vedere al caracteristicilor constructive și din punct al importanței familiei Coțofeanu. Are 10 camere, o bucătărie, 2 băi și o suprafață utilă de 261 m². Are un beci de șase metri înălțime.

Conacul este celebru și datorită faptului că aici s-a turnat filmul „Tănase Scatiu”, un film important pentru cinematografia românească, fiind o ecranizare a romanului cu titlul omonim scris de Duiliu Zamfirescu.

Sursa: http://arhitectura-romaneasca.blogspot.ro/2009/06/conacul-cotofenilor-din-cotofenii-din_04.html

²¹⁴ http://arhitectura-romaneasca.blogspot.ro/2009/06/conacul-cotofenilor-din-cotofenii-din_04.html

71. Conacul Cornea Brăiloiu²¹⁵

Se află amplasat în satul Negoiești din Comuna Melinești. A fost construit de Cornea Brăiloiu în perioada 1695-1705, unul dintre marii bani ai Craiovei în timpul lui Constantin Brâncoveanu. A fost utilizat ca sediu pentru *Schela de foraj Melinești*, iar în prezent nu mai are nicio funcție.

Sursa: <http://www.monumenteuitate.org/ro/monument/686/Negoiesti-Cornea-Brailoiu>

72. Mănăstirea Maglavit²¹⁶

În zonă n-a fost în trecut viață monahală, dar după întâmplările lui Petru Lupu s-au așezat aici câțiva călugări, iar pe malul Dunării – o mică obște de călugărițe. Aici, „la buturugă”, unde a început să slujească un călugăr, era și un stareț cu numele de Nicanor.

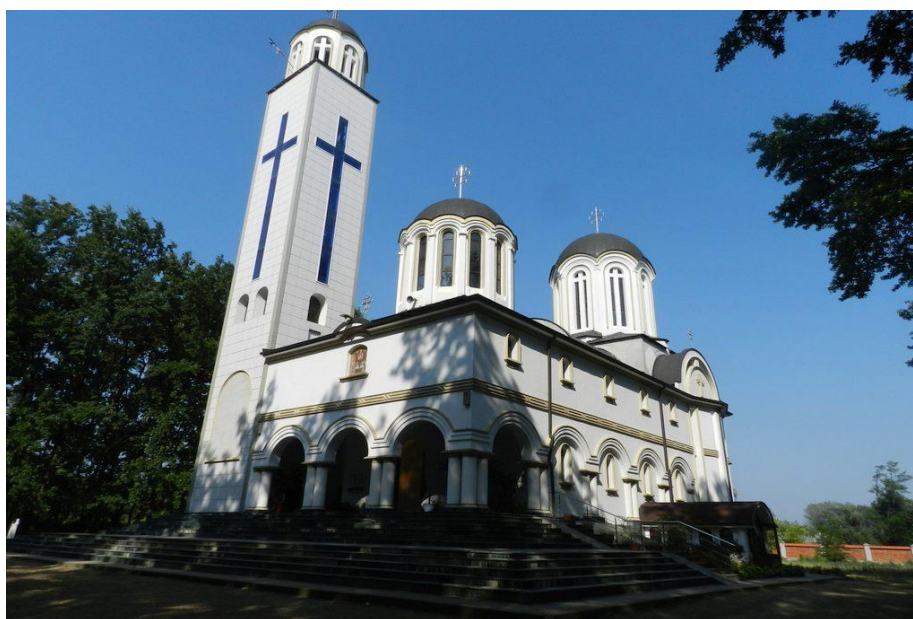
Tot atunci, a început construirea unei mari biserici cu scopul de a perpetua mesajul Maglavitului și a îl răspândi. Biserica mare din zid de cărămidă a fost plănuită și proiectată pe piloni pentru a fi ferită de apele Dunării. În prezent, datorită construirii unui dig, apa nu mai

²¹⁵ <http://www.monumenteuitate.org/ro/monument/686/Negoiesti-Cornea-Brailoiu>

²¹⁶ <https://audiotravelguide.ro/manastirea-maglavit-maglavit/>

amenință biserica. Ridicarea bisericii a început în 1936 și s-a continuat, dar în mai mică măsură, până în 1940. După 1990, s-a închis subsolul și parterul cu cărămidă, constituindu-se astfel locul pentru slujbe. În 2010, în urma întrunirii Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Craiovei, s-au luat mai multe hotărâri privind reorganizarea și dinamizarea vieții monastice din județele Dolj și Gorj. IPS Irineu, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei, a binecuvântat și a consfințit stareții și starețele alese.

Astfel, în baza temeiului nr. 955/2010, Mănăstirea Maglavit a fost transformată din mănăstire de călugări în mănăstire de maici după ce Protosinghelul Valentin Vladimir Dărăngă, fostul stareț al Mănăstirii Maglavit, a fost numit în demnitatea de mare eclesiarh al Catedralei mitropolitane „Sfântul Dumitru” din Craiova.

Sursa: <https://audiotravelguide.ro/manastirea-maglavit-maglavit/>

73. Casa Dumitru P. Arsenie²¹⁷

Casa Dumitru P. Arsenie a fost ridicată în anul 1878. În casa din Calafat a locuit până în 1927, împreună cu familia sa – soția, fiica, nepoata cu soțul și strănepoata. După anul 1927 casa a aparținut unităților de frontieră.

Dumitru P. Arsenie, originar din Grecia, insula Mykonos a devenit unul dintre consilierii primarului Calafatului. Ulterior, a fost numit vicepreședinte al Băncii Calafatului, ctitor al Bisericii Sf. Nicolae. De asemenea, a fost unul dintre cei mai mari susținători ai Bisericii Grecești și al cultului aferent. A sprijinit spitalele de campanie ale Reginei Elisabeta.

²¹⁷ <https://audiotravelguide.ro/casa-dumitru-p-arsenie-calafat/>

Prima atestare documentară păstrată, referitoare la Calafat, datează din 1424: Vama de la Calafat, care în secolele XV-XVI devine punctul de tranzit cel mai important pentru comerțul Țării Românești cu Peninsula Balcanică. O altă atestare documentară datează din vremea lui Basarab cel Tânăr-Țepeluș (noiembrie 1477 – septembrie 1478). Acesta, la 3 aprilie 1480, întărește Tismanei, unde era stareț Matei, vama de la Calafat cu târgul, ca și alte vămi și bălți. Din 30 aprilie 1502 datează un alt hrisov, dat de Radu cel Mare (1495-1508), care întărește Tismanei, al cărei egumen era Ioanichie, „vama de la Calafat, ca să fie de ocină și de ohabă și să ia vama de la Calafat”.

Tot din primii ani ai secolului al XVI-lea datează alte două hrisoave domnești, prin care se întărea mănăstirii Tismana vama de la Calafat. La 26 iunie 1508, Mihnea I cel Rău întărește mănăstirii vama de la Calafat, care a fost a Tismanei încă de la bătrânii domni, iar la 1 mai 1510, din Târgoviște, Vlad cel Tânăr o dă ieromonarhului Ioanichie și călugărilor de la Tismana. La 10 mai 1523, Vladislav al III-lea, dă poruncă mănăstirii Tismana „ca să fie volnici călugarii din Sfânta mănăstire Tismana să-și ia vama de sare de la Vadul Vidinului de la valahi”, iar un an mai târziu, tot acesta, întărea egumenului Istratie și călugărilor Tismanei „vama de la Calafat cu târgul și balta Bistreț cu vamă”, ca și altele, „pentru că le-au fost vechi și moșteniri de la bătrânii domni”. Asemenea acte de danie, sau mai exact de reîntărire a stăpânirii asupra vadului de la Calafat, au mai fost date de către Moise Vodă (12 mai 1529) și Mircea Ciobanul (26 aprilie 1547), Petru cel Tânăr (17 aprilie 1568). Din cercetarea documentelor epocii, rezultă că în secolele XIV–XVII Calafatul constituia punctul terminus al unui drum comercial important, cunoscut și sub numele de „Drumul sării”, poziția lui geografică oferind condiții optime pentru desfășurarea unui activ comerț de tranzit. De aici produsele excedentare ale Țării Românești ajungeau în Peninsula Balcanică, până pe țărmurile Adriaticii și tot pe aici, mărfurile negustorilor turci și greci pătrundeau în Muntenia și mai departe, în Transilvania și Ungaria. Prin vama de la Calafat se trimiteau în Imperiul Otoman mari cantități de cereale, vite, cai, oi, pește, sare, vin, ceară, miere, cherestea. Prin același punct intrau în țară obiecte de îmbrăcăminte și podoaba, stafe orientale, covoare, mirodenii. Importanța care se acorda Calafatului în secolele XVII–XVIII era determinată și de faptul că, fiind așezat în fața Vidinului și la răscruce de drumuri, prin el se scurgeau mărfurile ce veneau sau plecau din părțile de apus ale Bulgariei, Macedoniei, vestul Serbiei și chiar de mai departe, în Ragusa și Salmatia. Tot de la Calafat se putea face ușor legătura cu Craiova, pe unde trecea principalul drum comercial care străbătea Oltenia de la est la vest (București – Pitești – Slatina – Craiova – Cernet – Varciorova).

Casa Dumitru P. Arsenie

Sursa: <https://audiotravelguide.ro/casa-dumitru-p-arsenie-calafat/>

74. Mănăstirea Segarcea²¹⁸

Pe moșia Segarcea, s-a ridicat un mic schit, din lemn, în vremea lui Negru-Vodă. Mai apoi, în anul 1547, pe moșie a fost ridicată biserica de zid, închinată [Adormirii Maicii Domnului](#). Aceasta a fost zidită în stil muntenesc, având o turlă pe naos, și o alta pe pridvorul deschis, de formă patrulateră.

În anul 1600, în timpul voievodului Mihai Viteazul, biserica a fost înconjurată și întărită cu ziduri masive din cărămidă, construite în formă de cruce.

Mănăstirea Segarcea se prezenta ca o cetate fortificată, drept pentru care era folosită ca loc de popas, de comercianții de sare, care mergeau spre Dunăre. De asemenea, în timpul atacurilor otomane, locuitorii din zonă se ascundeau în incinta mănăstirii, închizând porțile cele mari.

În perioada de stăpânire austriacă (1716-1739), Mănăstirea Segarcea a ars aproape în întregime, biserica având și ea mult de suferit. Abia pe la mijlocul secolului al XIX-lea, călugării din Alexandria au refăcut biserica, făcând și anumite modificări, precum anularea zidului dintre pronaos și naos.

În data de 11 decembrie 1863, odată cu secularizarea averilor mănăstirești, prin actul semnat de Alexandru I. Cuza, așezământul monahal din Segarcea a fost scos de sub

²¹⁸ <https://audiotravelguide.ro/manastirea-segarcea-segarcea/>

posesia Patriarhiei de Alexandria, moșia acesteia trecând în posesia statului. Nu după multă vreme, mănăstirea a fost desființată, iar biserica acesteia a început a fi folosită ca biserică de parohie. Începând cu anul 1884, o parte din averea mănăstirii a fost dăruită regelui Carol I, fiind transformată în domeniu regal viticol.

Mănăstirea Segarcea are și astăzi o incintă dreptunghiulară. Pe laturile de sud și de vest se mai observă, în zid, urmele pereților perpendiculari, care compartimentau zona chiliilor. Poarta monumentală a mănăstirii, decorată în stil neo-baroc, a fost zidită în anul 1903.

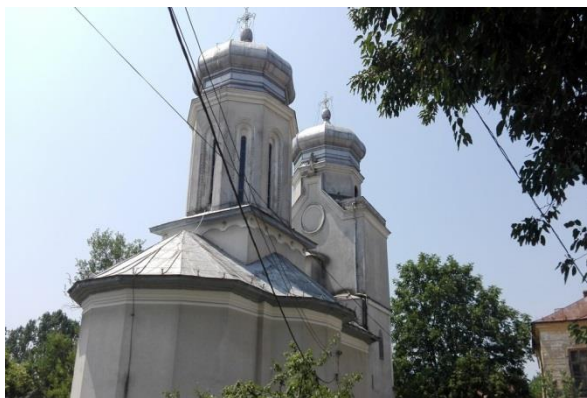
De mari dimensiuni, biserica este zidită în formă de cruce, fiind împărțită în Altar, naos cu turlă, pronaos și pridvor deschis, peste care se înalță un turn-clopotniță. În partea vestică a naosului se observă încă cele două nișe laterale, acoperirea acestui spațiu fiind realizată printr-o boltă semicilindrică. Între naos și pronaos se află inițial un zid plin, care a fost demolat, la restaurarea din anul 1862.

Pronaosul este acoperit cu o calotă pe pandativi.

Intrarea în turnul-clopotniță de deasupra pridvorului se face printr-o ușă aflată pe peretele nordic al pronaosului, care cuprinde, în grosimea sa, și prima rampă de acces la acesta. Podul pronaosului a fost fortificat.

Pridvorul este acoperit cu o boltă semicilindrică transversală. El este deschis pe trei laturi, deschiderile având arcade în segment de cerc, sprijinite pe coloane octogonale din zidărie, cu parapet înalt. Cele două niveluri originare ale turnului cuprind, fiecare, câte două încăperi. Un al treilea nivel, de plan octogonal, cuprinde camera clopotelor. Ferestrele au fost modificate în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, deschiderea actuală, în acoladă, mascând parțial pe cea inițială, vizibilă din interior.

Exteriorul bisericii este lipsit de profile, cu excepția soclului, a brâului și a cornișei, care sunt toate adăugări din secolul al XX-lea.

75. Casa memorială Henri Catargi, Scăiești

Henri Catargi s-a născut pe 6 decembrie 1894 la București și a urmat mai întâi cursurile Facultății de Drept la Sorbona, în Franța.

În paralel, între anii 1919 – 1922, a studiat pictura la Academia Julian și la Academia Ranson din Paris sub îndrumarea lui Maurice Denis, Edouard Vuillard, Felix Vallotton și Roger Bissie, lucrând în atelierelor conduse de Andre Lhote și Marcel Gromaire.

În cadrul instruirii sale a realizat mai multe reproduceri după operele lui Poussin expuse la Louvre.

Prima expoziție personală a pictorului a avut loc la Paris, în 1922, după care artistul a început să își câștige faima atât în Europa, cât și în România, expunând la București, dar și la Moscova, Belgrad, Praga, Berlin, New Delhi, Cairo, Londra și Tokyo.

Primele sale lucrări sunt în principal naturi statice și peisaje austere, în care așezarea planurilor și adâncimea spațiului încercau să realizeze un efect tridimensional, în spiritul noului realism al anilor '20.

A fost preocupat, în timpul anilor '20, mai ales de culoare, deși paleta cromatică abordată era limitată la cafeniu, ocru și alb, incluzând și o gamă largă de griuri, verde și roșu închis.

A renunțat apoi, după 1930 la ascetismul cromatic pentru un lirism sobru și discret bazat pe tonuri calde. Culoarea nu ascunde în totalitate schița tabloului.

A realizat numeroase desene și schițe în cerneală, acuarelă și creion (o parte din schițe s-au aflat la acest Muzeu memorial Henry Catargi din Scăiești, acum aflându-se în custodia Muzeului de Artă Craiova).

De-a lungul vieții, Henri Catargi a creat și numeroase desene și schițe în cerneală, acuarelă și în creion, iar în ultima perioadă a vieții, guașe cu un colorit proaspăt.

Pe parcursul activității artistice, Catargi a participat la numeroase expoziții personale și de grup, atât în țară, cât și peste hotare, lucrările sale fiind expuse la București, dar și în Moscova, Belgrad, Praga, Berlin, New Delhi, Cairo, Londra și Tokyo.

Artistul plastic care este recunoscut mai ales pentru peisajele sale și pentru reprezentările de figuri feminine s-a stins din viață în anul 1976, la București.

76. Muzeul satului Maglavit²¹⁹

Muzeul satului Maglavit a fost inaugurat pe data de 09 septembrie 2013 și a fost realizat din obiecte donate de oameni. S-a mers din poarta în poarta și s-au strans obiecte de la locuitori.

Muzeul a fost amenajat în câteva săli de la parterul Căminului Cultural și reunește obiecte tradiționale, lăzi de zestre, mobilier, război de țesut, diverse documente și acte vechi care vorbesc despre istoria comunei.

Cea mai importantă sală de expoziții este cea în care este redată camera lui Petrache Lupu. Cei care trec pragul acestei odăițe se trezesc într-o cameră din lumea satului, în care se află un pat din lemn sculptat și acoperit cu velințe de lână, lucrate în casă. O lampă cu gaz, o ladă de zestre încărcată cu macaturi, ștergare și perne, precum și o valiză din nuielă completează interiorul țărănesc. Obiectele care amintesc de Petrache Lupu sunt câteva și toate au fost donate de familia acestuia.

Pe perete se află o icoană mănăstirească mare, care ar fi aparținut acestuia, precum și o candelă din metal gravat care a fost recuperată din subsolul vechii biserici.

Ea a fost atribuită lui Petrache Lupu, ca și bastonul ciobănesc, sculptat în lemn, care, de asemenea, a fost recuperat și este expus acum celor care sunt curioși să ia contact cu câteva lucruri contemporane acestui om despre care se spune că este un sfânt și face

²¹⁹ <https://audiotravelguide.ro/muzeul-satului-maglavit/>

minuni. Acesta avea anumite deficiențe încă din naștere, mai ales în ceea ce privește vorbitul. Acesta l-ar fi văzut pe Dumnezeu, ca un „moș”, lângă o salcie. I-a spus ciobanului că oamenii trebuie să se pocăiască, și ca el trebuie să transmită mesajul preotului din sat. Viziunea s-a repetat timp de trei ori, în trei vineri consecutive. Din acel moment, viața ciobanului și a comunei avea să fie alta. Mii de oameni au venit în pelerinaj la Maglavit. Ologii aruncau cârjele, orbii își recăpătau vederea, oamenii muți începeau să vorbească, etc. Decenii în sir apoi, numele lui Petrache Lupu, respectiv acela al comunei doljene Maglavit, au fost sinonime cu „minunea divină” și cu vindecările miraculoase săvârșite aici. Dar și cu afluența puhoaielor de pelerini. În vara anului 1935, într-o singură zi, zece trenuri suplimentare supraîncărcate au pornit din Craiova pentru a transporta pelerini la Maglavitul situat la 15 kilometri de Calafat.

Petrache Lupu a trăit între 14 octombrie 1907 și 14 decembrie 1994. Petrache Lupu a trăit aproape 90 de ani. Se spune că pe vremea comuniștilor ar fi fost săltat de multe ori. Fostul cioban a fost privit de oameni ca un trimis al Domnului. Deși Biserica Ortodoxa a rămas circumspectă cu privire la povestea lui Petrache, Sătenii au reușit să construiască o mănăstire pe locul unde Petrache ar fi avut viziunile.

În celelalte încăperi ale muzeului se află obiecte de ceramică și din metal, un război de țesut, costume și cărți vechi, toate donate de locuitori ai comunei.

77. Mausoleul familiei Fiișanu, Filiași²²⁰

Mausoleul-capelă a fost construit între 1865-1868 de arhitectul Theofil von Hansen, responsabil și cu extraordinara capelă de pe domeniul Stirbey din Buftea. La o privire mai atentă, cele două estetice construcții se aseamănă foarte mult. Cea din Dolj a fost ridicată în stil neogotic cu influențe italiană.

Clădirea este ridicată de către Dimitrie Filisanu, un boier ce a marcat evoluția acestui oraș, devenind o adevărată personalitate istorică.

Arhitectul s-a inspirat în ridicarea mausoleului de un model francez.

Ansamblul istoric este alcătuit din mausoleu, înconjurat de un zid de incintă. Deși în mod normal nu se poate intra în incinta clădirii, se poate trece foarte ușor prin zidul spart ce înconjoară mausoleul.

Dimitrie Fiișanu, om cu minte luminată și un suflet plin de o curată și adevărată pietate către Dumnezeu, oțelit din fragedă copilărie în lupta pentru apararea vetrei strămoșești și a credinței, și-a pus viguros amprenta pe istoria localității Filiași. Peste timp, după 260 de ani (în 1896) un alt Fiișanu, și tot Dimitrie, ctitorește la Filiași un splendid edificiu, Capela Fiișanu. Lucrată cu meșteri francezi, această capelă este moștenirea de suflet a Smarandei și a lui Dimitrie Fiișanu, lăsată locuitorilor acestei așezări, care se mândresc că în acesta localitate s-au născut și au trăit asemenea oameni. Fiișanu, Dumitru, om politic, filantrop (N. 1808 Craiova – m. 27 mai 1883), Tatomirești (îngropat în capela familiei din Filiași), urmaș al lui Dumitru Fiișanu I a participat la revoluția de la 1848, Unirea Principatelor din 1859.

A avut rangurile de serdar (1839), paharnic (1841), mare agă (1850). În anul 1839 era președintele Magistratului Craiova. După declanșarea revoluției de la 1848 a fost numit cîrmuitorul județului Dolj.

A făcut parte din comisia privind eliberarea robilor țigani, pentru cele cinci județe ale Olteniei. În anul 1859 a fost ales deputat din partea județului Mehedinți unde avea proprietăți. Își aduna cărți în bibliotecile de la Craiova și București, despre a căror valoare se vorbește și în prezent. A înzestrat cu cărți ctitoriile familiei sale din Bâlta, Tatomirești, Filiași. Capela construită de el la Filiași, ce a rezistat timpului, a devenit monument istoric al țării. S-a preocupat de construirea unui spital la Filiași care a fost organizat, după decesul său, în conacul familiei sale de la Filiași, donat statului cu clauză testamentară.

²²⁰ <https://audiotravelguide.ro/mausoleul-familiei-filisanu-filiasi/>

78. Casa Cioroianu, Craiova²²¹

Casa Cioroianu este una dintre clădirile incluse în lista obiectivelor turistice a județului Dolj, fiind construită la începutul secolului al XX-lea.

Adrian Mihai Cioroianu s-a născut la data de 5 ianuarie 1967, în municipiul Craiova. A urmat cursurile Facultății de Istorie de la Universitatea București (1988-1993), masteratul în istorie („Diplome d’Etudes et des Recherches Approfondies”) la Universitatea Laval din Quebec, Canada (1996-1997) și cursuri de doctorat în istorie la Universitatea Laval din Quebec, Canada (1997-2002), finalizate prin susținerea tezei cu titlul Mitul, Imaginea și Cultul liderului în România comunistă. De asemenea, a fost și bursier al Colegiului Noua Europă (2001-2002).

²²¹ <https://audiotravelguide.ro/casa-cioroianu-craiova/>

79. Casa Poenaru Craiova²²²

Casa Poenaru a fost construită în 1890 -1895 de antrepriza italiană Adotti și a aparținut unei familii care avea mari proprietăți funciare, Constantin Poenaru.

Familia deținea întinse moșii la Căpinteni (Florești), Poiana de Sus, Slamoșa, Leu, Broscari, Dobra (Mehedinți). În urma căsătoriei magistratului Constantin Poenaru cu fiica lui Nicolae Căncea, Aurora, domeniile primului s-au extins, adăugându-se și cele de la Malu Mare, Cetate, Coșoveni, Calafat, dar și imobile din Craiova.

Clădirea somptuoasă a fost ridicată cu ajutorul arhitecților Ion Mincu, I. D. Berindei și Duiliu Marcu.

Ion Mincu, născut în 1852 în Focsani, județul Vrancea, unde își începe formarea intelectuală, înconjurat de un peisaj arhitectonic influențat de stilul brâncovenesc, caracterizat de construcții bogat ornamentate, cu scări exterioare și bolte, așa cum este, de exemplu, Palatul Mogoșoaia. Absolvent al Școlii Naționale de Poduri și Șosele din București, proaspătul inginer Ion Mincu decide să plece la Paris, unde studiază la Școala de Arte Frumoase și este remarcat pentru talentul său de arhitect, obținând premiul Societății Centrale a Arhitecților Francezi.

În atmosfera de efervescentă culturală care se năștea în România, existau două curente culturale: împrumuturile din alte culturi și promovarea și afirmarea valorilor naționale. Către acest din urmă curent cultural înclină și Ion Mincu, care se hotărăște să revină în țară, pentru a promova un nou stil arhitectonic, inspirat de elemente specific românești. Stilul pe

²²² <https://audiotravelguide.ro/casa-poenaru-craiova/>

care îl va crea și promova arhitectul Ion Mincu poartă denumirea de stil neoromânesc, îmbinând în principal elemente din:

- arhitectura rurală, de unde preia elemente ca foișorul și cerdacul
- arhitectura veche românească, de unde preia elemente ca ornamentația exterioară bogată și coloanele scurte
- arhitectura bisericească, de unde preia elemente ca planimetria curții interioare și folosirea stucăturii

Clădirea este un monument în care se întâlnesc (în exterior) elemente ale stilului baroc (francez) târziu și neoclasic francez iar în interior stilurile baroc târziu și rococo.

Din Holul Mare de Onoare pleacă o scară de marmură în formă de T care permite, pe laturile de est și vest, accesul spre demisol. În stânga și în dreapta scării sunt două oglinzi mari din cristal de Veneția. În capătul acesteia se afla Salonul de Onoare, accesul făcându-se printr-o ușă largă, în patru canate. De aici se poate trece în celelalte camere prin uși ornamentate.

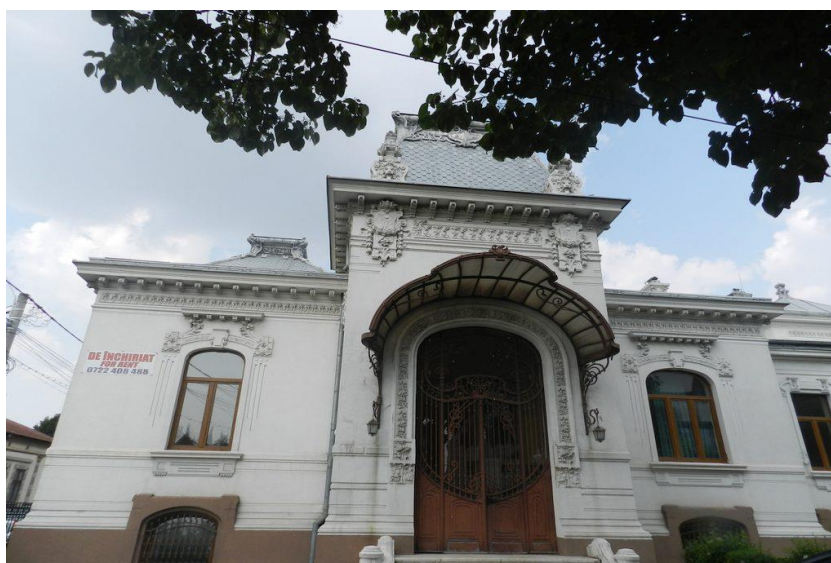

80. Casa Mirică, Craiova

Casa este construită în anul 1898, arhitect fiind Dimitrie Maimarolu, născut la 21 august 1859 la București.

După o pregătire în atelierul profesorului Julien Guadet (1834-1908), în august 1881 intră la Școala de arte frumoase din Paris, obținând diploma de arhitect în 1885 și obținând dreptul de practică în România. Ulterior, este numit arhitect în Ministerul de Interne, unde va lucra până în februarie 1892. În 1887 este avansat, devenind arhitect-șef.

Între 1886-1887 arhitectul Maimarolu se ocupă de Palatul comunal din Tecuci, devenit astăzi Casă de cultură. La 23 mai 1898 i se comandă proiectul Școlii nr. 1 profesionale de fete din București.

81. Casa Traian Demetrescu, Craiova²²³

Pe 3 noiembrie 1866 se naște la Craiova Traian Rafael Radu Demetrescu, el fiind al doilea copil al lui Radu Dumitru și al Ioanei Anica. Familia lui „Tradem” făcea adesea donații bisericii Sfântul Gheorghe Vechi, care se află și acum peste drum de Casa de Cultură a Municipiului Craiova, dar s-a remarcat și prin donațiile efectuate pentru Războiul de Independență. Mama lui Traian s-a implicat activ în ajutorul acordat în acest război, făcând parte din Comitetul pentru administrarea și privegherea spitalelor de răniți. Copilăria și-a petrecut-o la Craiova și la Caracal, unde se aflau bunicii din partea tatălui.

²²³ <https://audiotravelguide.ro/casa-traian-demetrescu-craiova/>

82. Casa Dr. Mendel, Craiova²²⁴

Casa Dr. Mendel este una dintre clădirile incluse în lista obiectivelor turistice a județului Dolj, fiind construită la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Originea numelui actual al orașului este subiectul multor controverse și plutește în legendă; singurul lucru care se poate spune cu certitudine este că numele vine de la slavonescul „kral” (rege, crai).

83. Casa Cănciulescu, Craiova²²⁵

Casa Cănciulescu din Craiova, monument istoric de arhitectură din secolul XX, situat la intersecția străzilor Simion Bărnuțiu și 24 Ianuarie, vizavi de Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”, este o bijuterie arhitecturală ce ascunde între pereții săi povești de mult scrise.

Sursa: <http://www.monumenteoltenia.ro/category/dolj/>

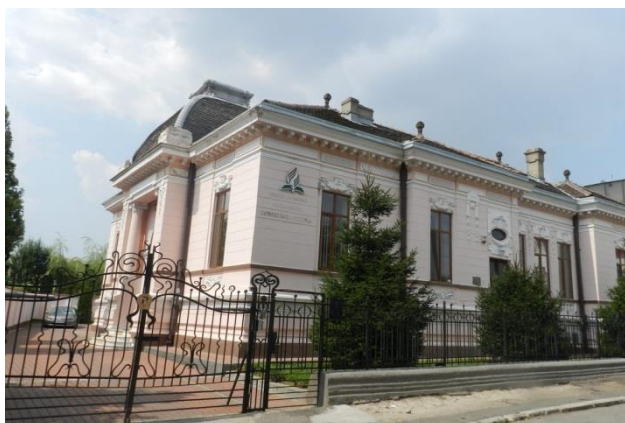
²²⁴ <https://audiotravelguide.ro/casa-dr-mendel-craiova/>

²²⁵ <http://www.gds.ro/Local/2015-01-17/istorii-ascunse-intre-pereti-vechi-casa-canciulescu,-o-bijuterie-arhitecturala/>

84. Casa Pencioiu, Craiova²²⁶

Monumentul istoric, Casa Pencioiu, a fost cumpărat în cursul anului 2003. Situată în zona centrală a orașului, în imediata apropiere a Bisericii Adventiste Craiova 1 și a fostului sediu al conferinței, clădirea din strada Mitropolit Firmilian 18 s-a dovedit a fi locul ideal, ce răspunde întru totul nevoilor actuale ale bisericii adventiste din zona Olteniei.

În clădire a locuit D.G. Pencioiu, avocat, critic literar și traducător român. A îndeplinit temporar funcția de primar al orașului Craiova (1918), în timpul ocupației germane.

85. Casa Gabrielescu, Craiova²²⁷

Casa Grigore Gabrielescu este un monument istoric de arhitectură aflat în apropierea zonei centrale a orașului Craiova, pe str. Brândușa, la numărul 14. Clădirea este situată vis-a-vis de Secția de Istorie-Arheologie a Muzeului Olteniei (fosta Școală Centrală de Fete) și în imediata vecinătate a Bisericii Sf. Nicolae – Brândușa. Construită la mijlocul secolului al XIX-lea, casa a preluat numele tenorului Grigore Gabrielescu.

Sursa: <http://www.monumenteoltenia.ro>

²²⁶ <https://audiotravelguide.ro/casa-pencioiu-craiova/>

²²⁷ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-grigore-gabrielescu-craiova/>

86. Monumentul funerar, Ulysse Boldescu, Craiova²²⁸

Monumentul funerar al lui Ulysse Boldescu, operă a sculptorului francez Theodore Riviere, este situat în Cimitirul Sineasca din Craiova. Ulysse Boldescu a fost primar al orașului Craiova în mai multe rânduri, fiind responsabil pentru o serie de inițiative care au schimbat fața orașului și au îmbunătățit condițiile de trai ale craiovenilor.

Sursa: <http://www.monumenteoltenia.ro/monumentul-funerar-al-lui-ullise-boldescu-craiova/>

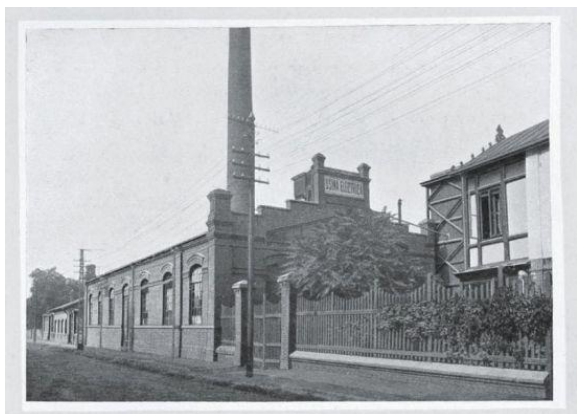
87. Sala de sport. Fosta uzină electrică din Craiova²²⁹

Fosta Uzină Electrică, azi Sala Sporturilor "Ion Constantinescu", este o clădire în stil industrial situată în zona centrală a municipiului Craiova. Ea a fost construită în anul 1896 de

²²⁸ <http://www.monumenteoltenia.ro/monumentul-funerar-al-lui-ullise-boldescu-craiova/>

²²⁹ <http://www.monumenteoltenia.ro/category/dolj/>

societatea germană A. E. G. (Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft), care câștiga atunci concesiunea exclusivă a luminatului orașului pe termen de 40 ani. După aproape un an, la 14 (26) octombrie 1896, Uzina Electrică era pusă în funcțiune, fiind concesionată firmei A. E. G. din Germania pe termen de 40 ani. Uzina, condusă de Ing. A. Nicolau B. Stern, era echipată cu generatoare A. E. G., antrenate cu trei mașini cu abur cu puterea totală de 450 CP: prima mașină antrena două generatoare de câte 60 kW, iar celelalte două antrenau fiecare câte un generator (dinam) de 100kW. Generatoarele furnizau energie electrică de curent continuu de 120 V ce asigura iluminatul pe 30 de străzi, printre care Unirii, Lipscani și Carol I, printr-o rețea de iluminat public cu 636 de lămpi. Lucrările de verificare și punere în funcțiune a întregii rețele s-au finalizat la data de 28 decembrie 1896. La acea dată, Craiova devenea al șaselea oraș care avea uzină electrică proprie, după Timișoara (1884), Caransebeș (1889), Băile Herculane și Satu Mare (1892) și Sighetul Marmației (1894).

88. Monumentul funerar al lui Jean Mihail, Craiova²³⁰

Monumentul funerar al lui Jean Mihail, situat în cimitirul Ungureni din Craiova, în imediata apropiere a monumentului funerar al familiei Mihail, îl înfățișează pe Ioan C. (Jean) Mihail, de numele căruia se leagă mare parte din istoria Palatului Jean Mihail – azi Muzeul de Artă din Craiova.

²³⁰ <http://www.monumenteoltenia.ro/monumentul-funerar-al-lui-jean-mihail-craiova/>

89. Monumentul funerar al lui N. Mihail, Craiova²³¹

Monumentul funerar al lui N. Mihail este un cavou construit în 1896 în stil ionic grecesc de sculptorul român Carol Storck. Monumentul este străjuit de doi lei maiestuoși din bronz, turnați la atelierul Antoine Durenne din Paris. Cavoul adăpostește trupurile membrilor uneia dintre cele mai cunoscute și importante familii din Craiova secolelor XIX-XX: familia Mihail. Monumentul funerar al lui N. Mihail se află în cimitirul Ungureni din Craiova, lângă alte monumente funerare aflate pe lista monumentelor istorice, bustul lui Jean Mihail și monumentul funerar al familiei Vorvoreanu.

90. Fabrica Florica, Craiova²³²

²³¹ <http://www.monumenteoltenia.ro/monumentul-funerar-al-lui-n-mihail-craiova/>

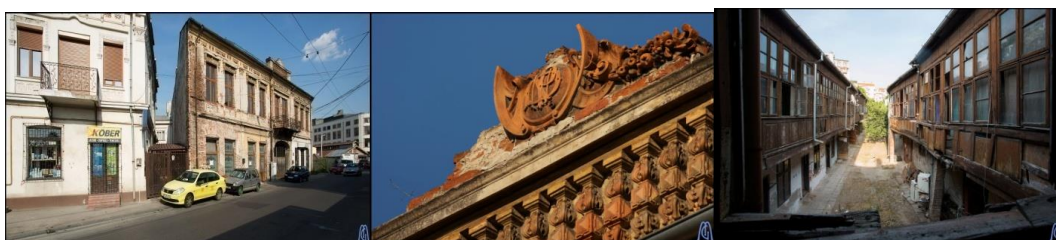
²³² <http://www.monumenteoltenia.ro/fabrica-florica-craiova/>

Fabrica Florica din Craiova, situată la intersecția dintre străzile Păltiniș și Șerban Vodă, este una dintre cele mai cunoscute clădiri în stil industrial din oraș, declarată monument istoric. Construită în urmă cu peste 120 de ani, fabrica a produs de-a lungul timpului substanțe chimice și îngrășăminte agricole, cosmetice și lumânări ce au fost comercializate în toată țară.

91. Hanul Puțureanu, Craiova²³³

Hanul Puțureanu este o clădire de patrimoniu situată în centrul istoric vechi al orașului Craiova, în Piața Veche (Piața Elca), în apropiere de importante monumente și obiective turistice – fosta Școală Centrală de Fete (azi Muzeul Olteniei), Biserica Madona Dudu, Hanul Hurezi, Fântâna Purcarului, Catedrala Sf. Dumitru și Casa Băniei. Edificiul, ridicat de negustorul Niță D. Puțureanu, este un minunat ansamblu cu arhitectură de han specifică secolului al XIX-lea, ajuns, din păcate, într-un stadiu avansat de degradare.

92. Biserica Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil, Craiova²³⁴

Așezată nu departe de centrul vechi negustoresc al orașului Craiova, pe str. Frații Buzești, nr. 2 (și vis-a-vis de Casa Cănciulescu), Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil este un lăcaș de cult ridicat pe temelii din secolul al XVI-lea, când ar fi fost construit de membrii neamului boieresc al Buzeștilor. În prezent, biserica-monument poartă trei hramuri

²³³ <http://www.monumenteoltenia.ro/hanul-putureanu-craiova/>

²³⁴ <http://www.monumenteoltenia.ro/biserica-sf-arhangheli-mihail-si-gavriil-craiova/>

(hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, hramul Sfinților Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Gură de Aur și hramul Izvorul Tămăduirii) și este unul dintre cele mai importante lăcașuri de cult din zona centrală a municipiului Craiova.

93. Biserica Sf. Ilie, Craiova²³⁵

Biserica Sf. Ilie este unul dintre cele mai importante lăcașuri de cult din zona centrală a municipiului Craiova și însemnat paraclis mitropolitan. Situată în imediata vecinătate a străzii Lipscani, principala arteră comercială a centrului vechi negustoresc al orașului, și a Palatului Administrativ, biserica actuală a fost construită pe locul unei biserici mai vechi, ridicată în secolul al XVIII-lea de boierii Otetelișeni.

94. Biserica Sf. Nicolae – Dorobăntia, Craiova²³⁶

²³⁵ <http://www.monumenteoltenia.ro/category/dolj/page/3/>

²³⁶ <http://www.monumenteoltenia.ro/biserica-sf-nicolae-dorobantia-craiova/>

Biserica Sf. Nicolae – Dorobăntia este un monument arhitectural și religios din Craiova, situat pe str. Al. Odobescu, nr. 1, în apropierea Bisericii Madona Dudu și a Școlii Centrale de Fete (azi Muzeul Olteniei). Biserica, ce poartă hramul Sf. Nicolae (6 decembrie), are o vechime de peste 2 secole, fiind ridicată în anii 1782-1793 și refăcută ulterior.

95. Biserica Sf. Apostoli, Craiova²³⁷

Biserica Sf. Apostoli este un monument arhitectural și religios de valoare deosebită din Craiova, situat în apropierea zonei centrale, pe str. Sf. Apostoli, la nr. 1. Biserica, ce poartă hramul Sf. Apostoli Petru și Pavel (29 iunie), este una dintre cele mai vechi din oraș, fiind ridicată în secolul al XV-lea – începutul secolului al XVI-lea și refăcută ulterior. Înfațișarea actuală, într-un stil arhitectural unic, tradițional muntenesc, datează de la mijlocul secolului al XIX-lea.

96. Casa Schina, Craiova²³⁸

Casa Schina din Craiova, supranumită “Micul Luvru”, este un monument istoric de arhitectură aflat în apropierea zonei centrale a orașului. Clădirea este situată pe Calea Unirii, la numărul 70, lângă Casa Feraru și vis-a-vis de Casa Teodoru. Construită la sfârșitul secolului al XIX-lea în stil renascentist, casa a aparținut doctorului Constantin Schina, despre care se spune că a fost o perioadă medicul șef al Craiovei.

²³⁷ <http://www.monumenteoltenia.ro/biserica-sf-apostoli-craiova/>

²³⁸ <http://www.monumenteoltenia.ro/>

97. Casa Căncea, Craiova²³⁹

Casa Căncea este un monument istoric de arhitectură din municipiul Craiova, pe Calea Unirii, la numărul 74. Clădirea, construită la mijlocul secolului al XIX-lea, este situată pe partea dreaptă a străzii, conform sensului de circulație (coborând dinspre Hotel New York înspre Parcul Nicolae Romanescu).

Clădirea își ia numele de la familia de arendași Nicolae Căncea, care a deținut-o de-a lungul timpului (nu știm cu certitudine dacă imobilul a fost și construit de familia Căncea). Nicolae Căncea provenea, la rândul său, dintr-o familie de arendași, el și fratele său, Vasile, primind în 1893 moștenire de la tatăl lor, Teodor Căncea, moșiile Cetate și Ulmul, o casă în Craiova (str. Abundenței, nr. 9), o casă în Calafat și moara de la Cetățuia. De-a lungul anilor, Nicolae și-a sporit averea, el fiind arendașul moșiei Sumașul (Coșovenii de Jos, Dolj) și deținând întinse moșii în județele Mehedinți (Slașoma, Broscari, Dobra, Balta Verde, Bălăcița-Vardinița (Gvardenița), Voloiac) și Dolj (Malu Mare, Cetate, Coșoveni, Glod-Vârâți, Livezi, Leu, Secui, Ghindeni, Fărcaș, Sălcuța) și imobile în Craiova și Calafat.

²³⁹ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-cancea-craiova/>

98. Casa Englezu, Craiova²⁴⁰

Casa “Englezu”, edificiu istoric aflat în apropierea zonei centrale a oraşului Craiova, pe Calea Unirii, la numărul 80, a fost construită în secolul al XIX-lea. Clădirea este situată pe partea dreaptă a străzii, conform sensului de circulație (coborând dinspre Biserica Mântuleasa înspre Parcul Nicolae Romanescu), chiar înainte de grădina de vară a Cinematografului Patria. La fel ca un număr mare de case din centrul Craiovei (casele Eskenazy și Zwillinger de pe Calea Unirii, Casa Eskenazy de pe str. Știrbei Vodă, Casa dr. Mendel de pe str. Simion Bărnuțiu), și Casa “Englezu” aparține patrimoniului civic construit de influența comunitate evreiască ce a înflorit în Craiova în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea.

²⁴⁰ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-englezu-craiova/>

99. Casa Boicescu, Craiova²⁴¹

Casa Boicescu, edificiu aflat în centrul orașului Craiova, pe Calea Unirii, la numărul 44, a fost construită la sfârșitul secolului al XIX-lea. Clădirea este situată pe partea dreaptă a străzii, conform sensului de circulație (coborând dinspre Hotelul New York înspre Biserica Mântuleasa), lipită de Casa Eskenazy și vis-à-vis de Casa Diamantopol.

100. Casa Eskenazi, Craiova

Proprietate a familiei Eskenazy, Casa Eskenazy a fost construită la sfârșitul secolului al XIX-lea în centrul orașului Craiova, și se află pe Calea Unirii, la numărul 42. Clădirea este situată pe partea dreaptă a străzii, conform sensului de circulație (coborând dinspre Hotelul New York înspre Biserica Mântuleasa), vis-à-vis de Casa Diamantopol. Casa Eskenazy face parte dintr-un șir de case în regim închis de construcție (case înșiruite), construcții asemănătoare sau identice construite la dreapta-stânga unui perete comun, după un plan simetric. Ceea ce este specific pentru această construcție este faptul că a fost ridicată de către și pentru doi proprietari, după cum arată și plăcuțele ce indică faptul că găzduiește două clădiri monumente istorice: în dreapta, la numărul 42, este Casa Eskenazy, iar în stânga, la numărul 44, se găsește Casa Boicescu.

²⁴¹ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-boicescu-craiova/>

III. Specificul arhitectural al județului Dolj.

La granițele marilor imperii

Curentele de gândire și simbolistica acestora s-a perpetuat de-a lungul diferitelor țări în timp. Chiar dacă din punct de vedere politic Doljul, ca și întreaga țară, nu se bucurau de libertate, totuși, această năzuință se regăsește prin racordarea la cultura țărilor cu influență într-un anumit timp și care erau simboluri ale progresului, democrației și libertății. Astfel, apariția unor noi .

Împrejurările care favorizează apariția și propagarea caracterelor artei baroce, care au contribuit la transformarea stilului renascentist pentru a-l face să alunece spre cel baroc,

sunt de ordin istoric, psihologic și estetic. În prima jumătate a secolului al XVI-lea se produce mișcarea de reformare a Bisericii, pe fondul atmosferei de neliniște religioasă ce domină sfârșitul Evului Mediu și a incapacității clerului de a o gestiona. Barocul apare în Italia de unde s-a răspândit în restul Europei, adaptându-se gustului public, particularităților locale și temperamentului artiștilor. Denumirea stilului artistic, baroc, provine dintr-un termen de origine iberică, care desemna perlele asimetrice. Termenul a fost mai întâi folosit pentru a desemna construcțiile arhitectonice caracterizate prin linii lipsite de simetrie, de echilibru, extinzându-se ulterior asupra tuturor creațiilor artistice realizate în acest stil. Denumirea, utilizată în sens peiorativ, apare în secolul al XVIII-lea, într-o vreme în care simpatiile esteticienilor erau îndreptate spre stilul clasic și servea pentru a evidenția disprețul față de operele veacului al XVII-lea.

Stilul rococo sau rocaille apare în prima jumătate a secolului al XVIII-lea în Franța ca răspuns la stilul din vremea lui Ludovic al XIV-lea, dominat de rigoare și o anumită rigiditate pompoasă. Denumirea stilului apare în secolul al XIX-lea și este utilizată în sens peiorativ pentru a marca lipsa de considerație față de creațiile din veacul anterior care contraveneau principiilor artei clasice. Acest stil a afectat mai puțin arhitectura, fidelă gustului clasic, și mai mult decorația ale cărei linii întortocheate aminteau de cochiliile scoicilor. Picturile de pe lambriurile din saloane abundă de arabescuri, ghirlande sau peisaje exotice, iar mobilele apar curbate și sculpturile capătă un aspect teatral. Perioada în care se manifestă a fost considerată una de tranziție, anumite caractere ale epocilor anterioare păstrându-se, dar începând să fie experimentate și idei noi care vor ajunge la maturitate în perioada următoare.

Clasicismul a contribuit la propagarea valorilor legate de stat și de principiile nobile redescoperite prin lecturarea autorilor antici. Morala clasică, preocupată de unitate, ca o consecință a impactului filosofiei raționaliste caracterizată prin promovarea spiritului universal și a rigorii, se fundamentează pe onoare, calitate sufletești și disponibilitatea pentru sacrificiu. Inspirat inițial din valorile morale ale cavalerilor și aristocraților, clasicismul se adresează spiritului întregii societăți, indiferent de categoria socială și de religie, încercând să impună o morală universală. În opoziție cu asimetriile și ornamentațiile bogate ale stilului rococo, clasicismul reprezintă o alternativă, stimulată de redescoperirea armoniei operelor de sorginte italiană cu care artiștii intră în contact direct, prin vizitarea Italiei, sau indirect, prin cercetarea lucrărilor maeștrilor italieni.

Clasicismul în estetică a reprezentat tendința de simplitate, claritate, logică și echilibru, în care orice om, de oriunde ar fi, să se poată recunoaște. Într-o operă clasică sunt evitate complicațiile inutile, contrastele puternice, excesele, detaliile multiple, care ar fi putut să îngreuneze receptarea mesajului artistic. Clasicismul își fixează sursele de inspirație în antichitate, concepția clasică, care pretindea că este expresia studiului întregii omeniri,

răspunzând dorinței de universalitate a trăitorilor celei de-a doua jumătăți a secolului al XVIII-lea.

Curentul artistic din prima jumătate a secolului al XIX-lea care a afirmat valori și concepții contrarii celor promovate de clasicism a fost romantismul, a cărui patrie o reprezintă Franța. După epoca în care producțiile artistice au fost nevoite să se conformeze ordinii, disciplinei, rațiunii, ideilor clare ce formau fundamentul clasicismului, romantismul aduce libertatea de exprimare a sensibilității, emoția, accentuarea rolului imaginației.

Denumirea curentului aparține secolului al XVII-lea și este de origine engleză.; inițial, termenul nu se aplica literaturii și artei romantice, ci desemna aspectele din natură care impresionau prin caracterul lor tragic și prin faptul că predispuneau la tristețe. Elementele ce definesc romantismul nu au apărut odată cu secolul al XIX-lea, revanșa sentimentului asupra rațiunii, libertatea exprimării pasiunilor, cultul pentru natură și pentru ruine fiind prezente încă de la finele secolului al XVIII-lea, în plină epocă a clasicismului. De altfel, delimitări foarte stricte între cele două stiluri nu pot fi făcute pentru că, la același artist (ex. Ingres, Delacroix) se constată existența elementelor clasice și a celor romantice în același timp, în aceeași lucrare.

Revenirea la sentimentul religios, la dragostea pentru natură, la predilecția pentru formele tensionate, amintesc de caracterul tumultuos al barocului, căruia romantismul îi adaugă noi valențe, concretizate în preponderența culorii în raport cu forma și predominarea imaginarului față de realitate. De aici locul acordat visului, fantasticului și tendința romanticilor de a se refugia într-un trecut ușor idealizat, reprezentat de Evul Mediu. Atrăși de diferențele dintre popoarele europene și restul lumii, romanticii se apleacă asupra geografiei ținuturilor mai puțin cunoscute, spre moravurile popoarelor primitive sau necivilizate, incluzând în tematica picturală elemente aparținând Asiei, Africii, celor două Americi.

Romantismul, curent artistic care nu a cunoscut aceeași intensitate pe continent și a îmbrăcat diferite forme de manifestare, a atras prin exagerări și prin pasiunea pentru libertate, refuzul burgheziei din secolul al XIX-lea, care nu dorește să se transforme în consumatoarea unor asemenea produse artistice. De altfel, a doua jumătate a acestui secol aduce importante schimbări care se reflectă și în numărul creațiilor artistice, mai redus acum, când, burghezia preluând puterea politică, nu se va implica la început în susținerea artelor. Regresul marelui mecenat, odată cu declinul aristocrației și cu reducerea importanței curților princiare, asociat cu implicarea sporadică a burgheziei în gestionarea activităților artistice au dus la limitarea manifestărilor de acest gen, care se văd o perioadă lăsate în seama guvernării și a instituțiilor publice.

Finanțarea artei se rezumă la plata comenzilor statului și la premiile decernate de academiile de profil. Spre sfârșitul secolului se constată chiar tendința apariției producției industriale a obiectelor de artă, care devin o marfă ca oricare alta.

Reacția antiromantică ia forma realismului, apărut după 1850 în țări în care revoluția industrială se produsese timpuriu. Fondatorul școlii realiste franceze, **Gustave Courbet** (1819-1877), pictor al scenelor sociale, își desăvârșește tehnica studiind tablourile olandezilor, spaniolilor și pe ale italienilor secolului XVII, care erau expuse la muzeul Luvru. Pânzele lui, exemplu elocvent pentru creații care nu se conformau regulilor impuse de Academie, sunt ilustrații ale vieții reale, familiare artistului. Inspirat mai ales din traiul sătenilor din Ornans, locul său natal, Courbet refuză să picteze scenele mitologice sau alegoriile agreate de Academie, întrebându-se: „Cum aş putea picta îngeri, când nu am văzut nici unul, niciodată?” În această situație nu este surprinzător că lucrările lui (*Întâlnirea*, *Izvorul*, *Marină*, *Atelierul*) au fost refuzate în Salonul oficial și la Expoziția Universală din 1855.

În pofida rezervelor cu care sunt primite lucrările, Courbet are meritul de a nu fi renunțat la maniera originală de interpretare a scenelor și de a fi demonstrat că orice subiecte, și cele luate din viața cea mai umilă, pot fi tratate cu prestigiul, pasiunea și însușirile picturale întâlnite doar la genul istoric. Așadar, subiectul devenea într-o operă de artă un element secundar, priceperea artistului fiind cea care condiționează calitatea unei lucrări.

Mișcarea de avangardă nu trebuie însă privită ca un tot, un întreg omogen și uniform. Există mai multe curente diferite, uneori de-a dreptul opuse, care scot însă la lumină anumite lucruri comune chiar dacă orice nou curent sfârșește prin a fi considerat la un moment dat conformist și prin aceasta depășit. Poate cel mai vizibil numitor comun este critica, adesea disprețuitoare, furioasă și distructivă, făcută societății burgheze și academiilor sale de artă, juriilor, expozițiilor și premiilor consacrate.

Impresionismul, curentul artistic care încheie secolul al XIX-lea, care își propusese să depășească convențiile impuse de Academiiile de artă, a fost ținta acuzelor venite din partea criticilor și a consumatorilor de artă. Aceștia considerau că prin noile modalități de abordare a subiectelor și prin tehnicile inovatoare, impresionismul distruge formele, acesta fiind rezultatul final la care se ajungea prin analiza extremă a culorii și redarea luminii prin tonuri. Curentele artistice ale secolului al XX-lea (cubismul, fovismul etc.) au încercat să inoveze concepțiile, tehnica picturală, abordarea subiectelor și tematica compozițiilor, în conformitate cu schimbările epocii, iar unele dintre elementele introduse de ele au intrat în contradicție cu cele propuse de impresioniști, apărând chiar ca reacții la acest curent artistic.

Curentul Art Nouveau reprezintă stilul francez de la 1900, care descria toate formele de artă de la granița secolelor XIX-XX. Este o chintesență a vervei intelectuale și spiritului franțuzesc, impunând în arhitectura publică decorațiunea veselă, dinamică și deschisă, indiferent dacă era vorba despre cafenele, restaurante, hoteluri, teatre, cazinouri etc.

Art Nouveau (arta nouă) a depășit rapid granițele Franței. Mișcarea a avut două centre principale de iradiere: orașele Paris și Nancy. Primul a polarizat și difuzat arta

franceză și nu numai, în timp ce la Nancy s-a creat o adevrată școală de arhitectură, mobilier și decorațiuni.

Trăsăturile generale ale acestui curent arhitectural și artistic se regăsește în liniile curbe elegant caligrafiate, cu un repertoriu formal inspirat cu precădere din lumea vegetală și cu tendințe proprii simbolismului. Ultima trăsătură este aproape nelipsită în toate formele de expresie Art Nouveau. Animatorul principal al artei 1900 a fost Siegfried Bing, implicat într-o anumită măsură în dezvoltarea și difuzarea ei. Chiar denumirea curentului vine de la denumirea companiei sale, iar pavilionul din cadrul expoziției universale de la Paris a purtat acest nume, ceea ce l-a încoronat drept animator al acestui curent artistic.

Însă cel mai important reprezentant al arhitecturii pariziene 1900 a fost lyonezul Hector Guimard care a ornat atât castelul Beranger cât și stațiile de metrou din Paris cu motive ale unor flori de metal, sticlă opalescentă și lumină. Alți arhitecți importanți ai acestui curent au fost Jules Lavirotte, Jean Baptiste Larrivé etc.

Stilul Art Déco, ce se regăsește la numeroase clădiri de patrimoniu din Craiova începutului secolului al XX-lea, este o mișcare decorativistă, cunoscută și sub numele de „Stil 1925”, ce a cuprins între 1910-1930 în Europa și SUA un mare număr de ramuri, de la arhitectură la mobilier, până la modă și spectacole. Stilul Art Déco se situează între finele artei 1900 și perioada afirmării puritarismului geometric, epurat de orice ornamentație, de tip Bauhaus sau Le Corbusier. El reprezintă de fapt o ultimă formă de supraviețuire a *artei 1900*, dispusă pe două direcții principale, profund contradictorii. Prima continuă la un nivel superior tendințele funcționaliste, de expresie geometrică, pe liniile școlii de arhitectură de la Viena sau a celei de la Glasgow, suferind totodată influențele cubismului. Această orientarea a fost ilustrată cu deosebire în Franța, în lucrările arhitecților și decoratorilor Pierre Chareau, René Herbst, Marcel Dufresne sau Francis Dourdain, cât și în cele ale bijutierilor și aurarilor Raymond Templier și Jean Puiforçat etc. A doua direcție, a însemnat în ultimă analiză un fel de travesti cubist al stilului floral 1900. Ea a fost foarte plastic formulată în manifestul expoziției din 1925 „...un obiect util trebuie să fie decorat...”. Exacerbarea acestei tendințe a creat o decorație încărcată cu motive greoaie și ieșit din scară-flori colțuroase sau fructe uriașe de piatră, așezate direct pe structura arhitecturii sau obiectului. Principalele izvoare ale stilului s-au aflat la Viena, atât în arhitectura și decorația elvilor lui Otto Wagner cât și, mai ales, în activitatea Atelierelor vieneze pe care Giulia Veronesi le socotea „absolut centrul real și simbolic al mișcării”. Sursele germane au influențat la rândul lor arhitectura, decorația, grafica publicitară și design-ul epocii, aducând în atenție spiritul aplicativ german.

În încercările de a contura un stil arhitectural modern și național, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Ion Mincu și urmașii săi au căutat să creeze un stil specific românesc inspirat din arhitectura tradițională. Acest demers s-a dovedit a fi anevoios datorită necorelării formelor vechi, tradiționale cu cerințele actuale ale arhitecturii moderne.

Dezvoltarea orașelor și localităților românești nu mai presupuneau limitările medievale ale construcțiilor, relativ simple și cu un regim de înălțime destul de redus. Astfel, stilul neoromânesc s-a pretat foarte bine unor vile, școli, cule cu dimensiuni maxime cât ale unui palat brâncovenesc. Clădirile înalte, de mari dimensiuni, construite din beton armat, cu parter înalt, cu unul sau mai multe etaje, realizate după modele Art Nouveau sau Jugendstil, permiteau combinarea diferitelor tipuri de decorațiuni, dintre care cele tradiționale își regăseau locul și utilitatea cu siguranță.

Vechile realizări arhitecturale din zona Doljului, cu note specific locale și bizantine, se încadrează în vastul ansamblu cultural și politic consecvent promovat de domnitorii români la marginea lumii islamice.

Arhitectura acelor vremuri, de tip feudal, concepută și realizată într-un orizont cultural tradițional, a fost influențată de curentele europene: bizantine, romanice, gotice.

Primele construcții civile, rurale, urbane ajunse până la noi datează din secolul al XVII-lea. Cele mai vechi au dispărut atât din cauza materialelor perisabile de construcție (preponderent lemnul), cât și a distrugerilor la care au fost supuse. Astăzi, din construcțiile medievale, mai bine conservate sunt cele religioase, ocrotite de întreaga societate și în fața cărora și tătarii aveau o frică superstițioasă.

Una dintre cele mai importante funcții ale orașului, aceea de centru comercial – meșteșugăresc, a fost strâns legată de drumurile urmate de negustori și de marile târguri periodice. Aceste circumstanțe istorice, adăugate la alți factori, pe fondul unei creșteri demografice apreciabile în secolul al XVII-lea, au dus la dezvoltarea unor așezări rurale în Oltenia către stadiul de oraș. Specificitatea aceasta a fost remarcată de Nicolae Iorga, care vorbind despre geneza orașelor românești, distinge „un al treilea tip, acela al târgurilor oltene” care au evoluat „în mijlocul satelor reunite”, unde câțiva negustori de țară, și-au întocmit prăvăliile în case țărănești²⁴².

Stadiul în care se aflau orașele în tot cursul secolelor XVII-XVIII, cel semiagrar, se poate evidenția prin aceea că în Craiova, cel mai mare centru urban din Oltenia. Mahalalele s-au păstrat până în secolul al XIX-lea complet izolate una de alta prin terenuri, vii și locuri virane.

Economia regiunii și a Craiovei a consemnat în secolele XVII și XVIII dese traume datorate unor evenimente istorice nefericite. Echilibrul demografic a avut de suferit la sfârșitul sec.XVIII datorită transformării orașului în teatru de război, datorită epidemiilor și incendiilor. Putem aminti aici distrugerile și invaziile repetate ale cetelilor de pasvangii de peste Dunăre (soldații pașei Vidinului, Pazvan-Oglu) în 1799, 1800, 1801). Mahalalele cele mai vechi au apărut în teritoriul rural din jurul orașului, de unde acesta își dobândea produsele necesare

²⁴² Nicolae Iorga – *Orașele oltene și mai ales Craiova pe pragul vremurilor nouă*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1925

pieții. Pentru acest teritoriu în documente s-a folosit termenul de hotar sau moșie. Perimetrul acestei moșii a Craiovei a fost hotărnicit în anii 1761, 1855 și 1890²⁴³.

În cadrul lui, extinderea orașului a fost un proces continuu. Vechiul nucleu al așezării, a fost, până la sfârșitul secolului al XVII-lea, în jurul bisericii Sfântul Dumitru, apoi s-a extins către nord-est.

Către sfârșitul secolului al XVII-lea, în Craiova s-au conturat străzile, piața (bazarul și bolțile), locul târgului și al bălciului, beilicul, centrul său fiind circumscris în zona Caselor Băniei și a marelui han, cunoscut sub numele de hanul mănăstirii Hurez²⁴⁴.

Aceste două mari construcții laice sunt cele mai vechi exemple de arhitectură urbană ale Craiovei. Se adaugă mai multe fântâni vechi celebre, printre care:

- Fântâna Popova (mai este cunoscută și sub numele de Fântâna Basarabeștilor). Aceasta există încă de la începutul secolului al XVII-lea, fapt reieșit dintr-un act datând din anul 1613. Astăzi ea se înfățișează ca un edicul pe plan pătrat, cu coloane adosate în cele patru colțuri, cu trei nișe mari în care sunt fixate pisaniile de la 1615 și 1915 și alte nișe mici sub formă de arcaturi trilobite și acoperiș de șită. Această construcție reprezintă o sinteză admirabilă de arhitectură laică și bisericească a secolelor XVII-XVIII.
- Fântâna Jianu, aflată în Grădina Botanică, construită în jurul anului 1800 de boierul Hagi Stan Jianu, unchiul lui Iancu Jianu. Este unul dintre cele mai importante obiective turistice din Craiova care pe vremuri era un popas pentru cărușarii care își adăpau animalele și tot de aici sacagii luau apa pe care au vândut-o în oraș până în anii 1904-1905.

²⁴³ *Marea carte a Craiovei*, Editura Sitech, Craiova, 2007, pag. 521

²⁴⁴ *Ibidem*

Fântâna Jianu în trecut și în 1975

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

- Fântâna Purcarului, a fost construită în 1818 de jupânul și negustorul de porci Pavel Teodor și Kir (jupânul) Marin Bulucbașa. Sub inscripție se găsește fixată în zid o piatră pe care se află simbolul morții și care se presupune că ar provenit de la o altă construcție.

Fântâna Purcarului

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (îmage de arhivă)

Întinderea orașului s-a reflectat în conturarea schemei stradale și înmulțirea mahalalelor, piețelor hanurilor, cârciumilor, pivnițelor, hotelurilor, etc.

Arhitectura urbană craioveană din secolul al XVIII-lea s/a perpetuat și în primele decenii ale secolului al XIX-lea. O împărțire a ei se poate face, fie după criteriul structurii sociale a orașenilor, fie după cel al funcționalității. La fel ca în alte orașe ale țării se disting trei grupe de arhitectură: cea a caselor boierești, a caselor negustorilor și a caselor țărănești²⁴⁵.

Analiza clădirilor selectate evidențiază că cele mai reprezentative clădiri ale județului Dolj sunt de inspirație franceză, renașcentiste, baroc, rococo, academist franceze, art deco, neoclasice, eclecticice, neoromânești etc. Nu au fost uitate nici stilurile brâncovenesc și clasic românesc și pot fi observate în anumite cazuri influențe bizantine.

²⁴⁵ *Ibidem*, pag. 524

Denumirea de Stil brâncovenesc sau de artă brâncovenească caracterizează istoriografia română de arhitectură și arte plastice în Țara Românească din timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714). Deoarece această epocă a influențat în mod hotărâtor evoluțiile de mai târziu, termenul se folosește prin extensie și pentru a descrie operele de artă din vremea primilor Mavrocordați, până către 1730.

În această epocă, domnitori precum Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu, Nicolae Mavrocordat, mitropoliți ca Varlaam, Theodosie, Antim Ivireanu, episcopi ca Ștefan Mitrofan, stăreți ca arhimandritul Ioan de Hurezi, Ilarion de Cozia și erudiți ca frații Greceanu, Radu Popescu, Constantin Cantacuzino realizează în același timp o amplă operă de reactualizare a tradiției bizantine. La curtea domnească a avut loc o adevărată Renaștere bizantină.

Stilul brâncovenesc reprezintă un sincretism între tradiții artistice locale, valahe, bizantine și alte influențe orientale și forme occidentale, ale Renașterii, cum ar fi școala italiană.

Stilul arhitectural brâncovenesc este recunoscut astăzi că fiind "primul stil românesc". Principalele caracteristici ale stilului sunt: elementele de pietrărie prelucrată artistic; relieful accentuat prin tehnică "à jour" atât în sculptarea pietrei, cât și în prelucrarea artistică a lemnului, predomină motivele vegetale: acantul, vrejuri, strugurii, floarea soarelui.

Istoricii de artă caracterizează uneori stilul prin analogie cu renașterea apuseană, datorită structurilor sale clare, raționaliste, dar exuberanța lui decorativă permite și folosirea termenului de Baroc brâncovenesc. Exemple remarcabile ale stilului sunt palatele ridicate în epoca brâncovenească mai ales în apropierea unor pânze de apă, în cadrul unor incinte rectangulare. Poarta și anexele gospodărești sunt îndeosebi situate pe latura opusă reședinței, care este organizată pe 2 niveluri, deasupra unor pivnițe înalte. Soclul clădirilor include de obicei și parterul. Palatele au pe latura dinspre curte un foșor cu scară, pe latura dinspre lac o loggie. Dotate cu aducții de apă, cu băi și grupuri sanitare, reședințele domnești ofereau un confort nemaîntâlnit până atunci. Întreaga artă a secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea poartă pecetea stilului brâncovenesc.²⁴⁶ Sinteza dintre arta tradițională românească, elementele bizantine și venețiene se concretizează într-un stil arhitectonic specific și cu o identitate proprie. Acest stil a fost utilizat atât pentru construcția bisericilor cât și pentru construcția unor locuințe. În primul caz, grija deosebită pentru perpetuarea credinței strămoșești se regăsește în refacearea și renovarea periodică a bisericilor, indiferent de vitregiile vremurilor. Astfel bisericile păstrează stilul clasic de odinioară, chiar dacă de-a lungul timpului au fost aduse numeroase modificări. Elementele care conferă identitate sunt: ancadramentele florale, pridvoarele sprijinite pe coloane, stema

²⁴⁶ Georgescu, Titu, Bărbăcioru Constantin, Firan Florea (coord.), *Istoria Craiovei*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1977, p. 28

cu vulturul bizantin etc. Câteva lăcașuri de cult păstrează și astăzi identitatea tradițională: bisericile „Sf. Ilie, construită în 1720 de vornicul Ilie Otetelisanu și marii negustori ai orașului; Biserica *Tuturor Sfinților*, ce datează din anul 1700; Biserica Sf. Gheorghe Vechi construită în anul 1730 sau mănăstirea Obedeanu construită în anul 1747.”²⁴⁷ Analiza stilistică a acestor edificii evidențiază că maeștri celebri ai timpului, precum Vucașin Caragea- meșter pietrar și Pîrvu Mutu- zugrav, au îmbinat o bogată gamă coloristică „în suprapunerea *imaginilor* laice cu cele religioase, în dimensionarea spațială a personajelor (în sculptură personajele individuale sunt înfățișate în proporții mărite în comparație cu sculpturile brâncovenești în general).”²⁴⁸ Menținerea stilului brâncovenesc poate fi interpretată ca o formă de rezistență față de ocupația austriacă. Într-o încercare de a înlocui ortodoxismul, austriecii au construit între 1718-1720 o biserică catolică la Craiova. De asemenea, ascensiunea negustorilor și a micilor meșteșugari face ca preferințele pentru stilul clasic românesc să fie o formă de opoziție față de marea boierime aflată sub influența fanarioților. Astfel, arhitectura de un anumit tip avea rolul de a transmite ostilitatea localnicilor față de orice formă de dominație. Apariția și formarea clasei de mijloc spre sfârșitul secolului al XVIII-lea s-a făcut cunoscută și din punct de vedere al preferințelor arhitecturale. Într-o ritm lent modernizarea orașului a început undeva în perioada anului 1780. Persoanele înstărite ale orașului (boieri, negustori, meșteșugari, funcționari) au contribuit cu sume de bani și mână de lucru la amenajarea străzilor cu poduri de bârne și extinderea rețelei de fântâni pentru asigurarea apei potabile.

Ulterior²⁴⁹ s-au demarat activități de asigurare a iluminatului public cu păcură. În anul 1811 s-au pus bazele oficiului poștal. În această perioadă este construit și spitalul Obedeanu, instituție ce atrage medici de o bună calitate profesională apreciați și de vizitatorii străini ai orașului²⁵⁰ precum „ofițerul și istoricul rus Dimitrie Banțăs, o rudă îndepărtată a lui Dimitre Cantemir, aflat în 1808 la Spitalul militar din Craiova și tratat de un medic local.”

Aristocrația formată din boierimea tradițională a orașului, completată de clasa de mijloc, aflată în ascensiune din punct de vedere economic și cu aspirații de natură socială și culturală, devin principalele forțe sociale promotoare ale reformelor. Dezvoltarea relațiilor „comerciale și culturale cu occidentul, difuzarea ideilor revoluției franceze, prezența consulatelor și a refugiaților străini, mai ales francezi, au exercitat o puternică influență în procesul de formare intelectuală și politică a multor reprezentanți ai Craiovei.”²⁵¹ Conform aceleiași surse aflăm că spre sfârșitul secolului al XVIII-lea un emigrant francez, care a vizitat Craiova, menționa că boierii vorbesc limba franceză dar păstrează portul și jocurile de

²⁴⁷ *Ibidem*

²⁴⁸ *Ibidem*

²⁴⁹ *Idem*, p. 29

²⁵⁰ *Ibidem*

²⁵¹ *Ibidem*, p. 30

societate orientale. Sursele istorice amintesc despre începutul secolului al XIX-lea caracterizat de creșterea numărului de francezi care se vor ocupa de educația copiilor de boieri și negustori. De asemenea, cultura franceză este intens promovată prin literatură.

Evoluția orașului a fost consemnată de călătorii timpului. Astfel, pentru Chesarie de la Râmnic, un cărturar celebru al timpului că „orașul reprezintă u important nucleu demografic și de continuitate, în ciuda faptului că în epoca sa s-au manifestat tendințele de dominație economică și politică exercitată de marile imperii ale epocii. Dionisie Ecclesiarhul- un alt mare cărturar- a copiat documente vechi existente în bisericile Craiovei, iar în hronograful său relevă numeroase episoade din istoria orașului în timpul războaielor ruso-austro-turce și a invaziilor turcești, încât lucrarea sa reprezintă o sursă de informații deosebit de prețioasă pentru cunoașterea istoriei orașului.”²⁵²

Constatăm că în istoria orașului au existat etape de dezvoltare cu durate ciclice. Invaziile otomane au afectat în mai multe rânduri orașul, care a fost distrus de jafuri și incendii. Însă de fiecare dată orașul și-a regăsit vitalitatea prin efortul populației de a o lua de la capăt. Existența unor elite, inițial cele boierești, care au jucat importante roluri militare și politice de-a lungul timpului, susținute ulterior de apariția și dezvoltarea clasei sociale a comercianților și meșteșugarilor a constituit garanția reluării ciclurilor de dezvoltare după distrugerile suferite de oraș. Astfel, arhitectura poate fi considerată o formă de protest și de exprimare a sentimentelor locuitorilor orașului și un simbol al năzuințelor acestora.

Arhitectura obiectivelor religioase a fost însă conservată datorită calității construcțiilor inițiale și a implicării de refacere a acestora în urma distrugerilor sau a degradărilor datorate trecerii timpului. Acestea au devenit mesaje peste timp pentru generațiile actuale. Monumentalitatea edificiilor construite în condiții vitrege este parte constitutivă a identității românești, perpetuată de-a lungul timpului de generații întregi de înaintași. Credința ortodoxă a rămas un sprijin al spiritualității românești, iar sacralitatea incubată de bisericile românești a fost scutul de care românii au avut nevoie în vremuri de restriște. Având în vedere specificul artei sacre românești considerăm că nici o prezentare a obiectivelor monumentale din județul Dolj

Mănăstirea Jitianu este situată în partea stângă a șoselei naționale Craiova-Calafat,, în perimetrul Balta Verde. Biserica mănăstirii este construită în perioada 1654-1658 fiind considerată o ctitorie a lui Constantin Șerban. Aceasta a fost construită pe ruinele unei biserici de mici dimensiuni ce i se datorează lui Mircea cel Bătrân, reconstruită în secolul al XVI-lea de jupâneasa Maria din Obeda. Conform altor surse aceasta a fost o ctitorie a a doamnei Bălașa soția voievodului Constantin Basarab Cîrnul. Biserica a fost restaurată în 1717 de către Petre Obedeauu, un descendent al familiei fondatoare.²⁵³

²⁵² *Ibidem*, p. 30

²⁵³ Firan, Florea, Firescu, Alexandru, *Craiova*, Editura Sport Turism, Craiova, 1982

Ansamblu interior al Mănăstirii Jitianu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

Conform descrierii lui Paul de Alep, care a realizat una dintre cele mai vechi descrieri ale bisericii, reținem următoarele descrieri: „Fațada bisericii prezintă două rânduri de ocnite oarbe, separate printr-un brâu median dințat. Ocnitele și stâlpii sunt încadrate de cărămidă roșie, dând ritmicitate și voiciune fațadei.”²⁵⁴ Valoarea arhitecturală este completată și de evenimentele istorice. De-a lungul timpului mănăstirea Jitianu a găzduit trupe destinate apărării orașului, iar Dionisie Eclesiarhul a locuit aici pe perioada în care a scris condicile Jitianului, Bucovățului și Obedeanelui, precum și „cronograful Țării Românești”. Astăzi, în interiorul mănăstirii este adăpostită o bogată colecție muzeistică, cu piese de o deosebită valoare istorică, artistică și documentară.

²⁵⁴ *Ibidem*, p. 74

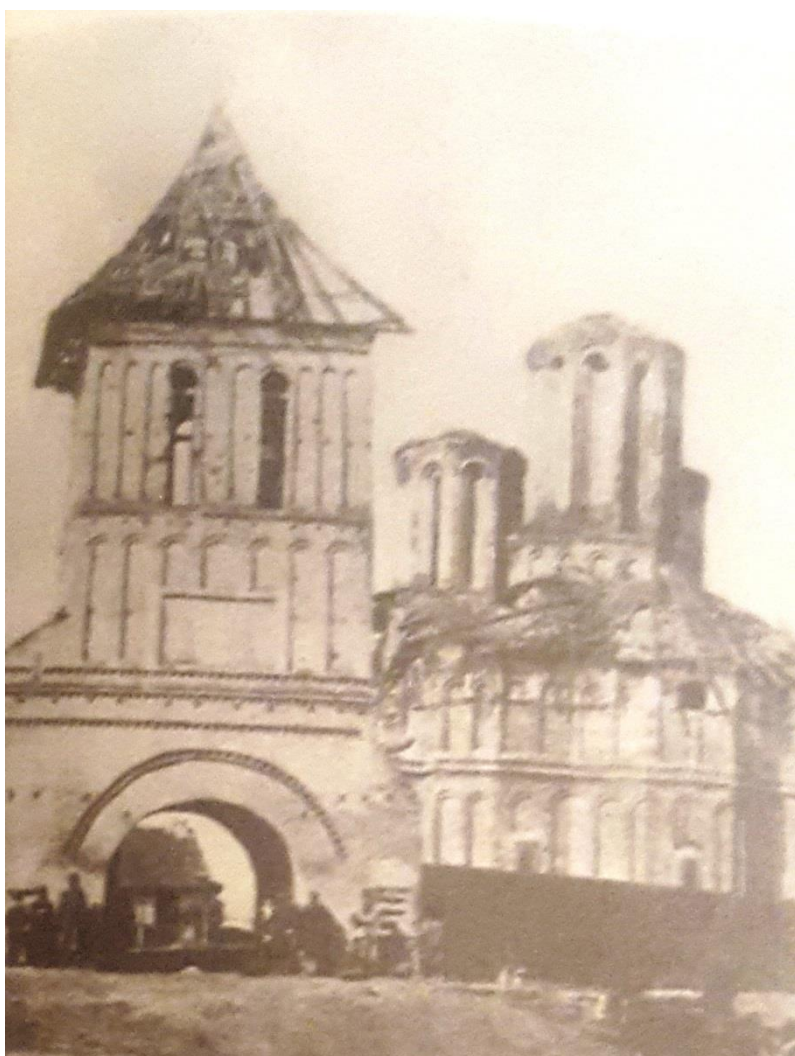
Mănăstirea Jitianu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

Biserica Sf. Dumitru este principalul reper religios al oraşului. Numită Biserica domnească în trecut sau Băneasa, se află în apropierea Casei Băniei. Are o vechime considerabilă, iar realizarea arhitecturală este remarcabilă. Referitor la acest aşezământ, Ion

Heliade Rădulescu aprecia că „Cetatea Craiovei și Biserica Băneasa sunt noduri ce nu lasă să se rumpe firul istoriei.”²⁵⁵

Conform unor istorici, primul edificiu religios care a fost realizat pe acest loc datează din jurul anului 1000 e.n. Această concluzie s-a datorat vestigiilor găsite în vechea fundație. Denumirea „Băneasa” favorizează ideea că biserica mai veche datează din timpul lui Barbu Craiovescu. În pisania din 1652 se meționează că Matei Basarab a restaurat o biserică ruinată aproape în totalitate, fapt care atestă că actuala construcție este suprapusă peste una mai veche. Domnitorul Constantin Brâncoveanu „reface chenarele ferestrelor în stilul timpului; Constantin Obedeanu o restaurează în 1723, iar boierii din familia Argetioanu în 1774.”²⁵⁶

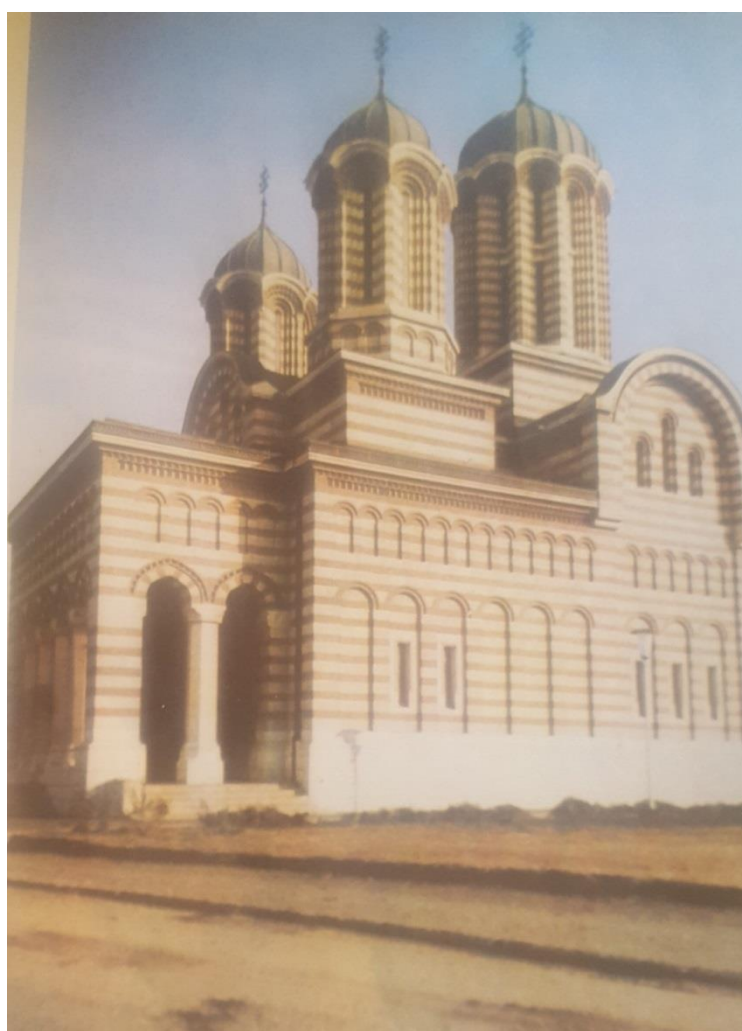
Biserica Sf. Dumitru înainte de renovarea realizată de André Lecomte de Noüy

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

²⁵⁵ *Ibidem*, p. 74

²⁵⁶ *Ibidem*, p. 74

Cutremurul din anul 1840 a deteriorat grav biserica ce a fost închisă până în anul 1889. Lucrările de restaurare au fost reluate în anul 1889 sub conducerea arhitectului André Lecomte de Noüy, care a refăcut din temelie întreaga construcție dându-i forma de acum, fără a respecta, însă, stilul vechi. Același arhitect a fost cel care s-a ocupat de renovarea bisericilor de la Curtea de Argeș și Trei Ierarhi din Iași. Pictura bisericii a durat destul de mult, fiind finalizată în anul 1933 după un parcurs de trei etape. Aceasta a fost realizată de pictorii francezi Menpiot și Boriès. Din vechea biserică au mai rămas pisania și un medalion frescă aflat în custodia Muzeului Olteniei.²⁵⁷

Biserica Sf. Dumitru

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

²⁵⁷ *Ibidem*, p. 75

Biserica Sf. Împărați Constantin și Elena, numită și Biserica Obedeanu, a fost construită de paharnicul Constantin Obedeanu și fiul său serdarul Petre Obedeanu, între anii 1748-1753. Detaliile arhitecturale conțin planul trilobat, cu pronaos lărgit, pridvor închis și două turle. De-a lungul timpului au fost realizate mai multe modificări. În 1840-1841 a fost distrus ancadramentul de piatră cu motive brâncovenești, modificându-se aspectul bisericii. Pictura interioară a fost realizată de către Pătru Zugracul sub îndrumarea ui Constantin Lecca. De-a lungul timpului biserica a fost suferit lucrări de restaurare în diferite grade de profunzime, suferind diferite modificări în concordanță cu perioadele intervenției.²⁵⁸

Biserica Obedeanu făcea parte dintr-un ansamblu inițial ce indica zona drept un reper esențial al orașului: aici existau o mănăstire și chilii ale călugărilor, un azil, un spital, iar mai târziu aici a fost înființată și prima școală românească din Oltenia.²⁵⁹

Școala și Biserica Obedeanu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

Biserica Mântuleasa a fost construită din piatră și cărămidă de vistiernicul Barbu Știrbei, împreună cu „rufetul” (breasla) croitorilor. A fost construită pe locul unei biserici de

²⁵⁸ *Ibidem*, p. 75

²⁵⁹ *Ibidem*, p. 75

lemn ridiată de Despina, soția vornicului Strâmbeau. Arhitectura este de tip gotic, iar pictura este renașcentistă, datorată lui ostin Petrescu.²⁶⁰

Biserica Sf. Nicolae Belivacă a fost construită între anii 1786-1794 de negustorii Hristea Belivacă și Mihai Socolescu. A fost construită pe locul unei biserici mai vechi din lemn. Pictura bizantină se păstrează până în prezent. Ca un specific al locului, pe peretele de sud este pictat Tudor Vladimirescu, îmbrăcat în costum oltenesc în postură ecvestră. Biserica a fost reparată de mai multe ori de-a lungul timpului, păstrându-se linia inițială. Pictura lui Tudor Vladimirescu este probabil cea mai veche existentă și singura realizată în perioada în care conducătorul revoluției de la 1821 a locuit la Craiova.

Biseria Sf. Nicolae Belivacă

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

Biserica Sf. Ilie a fost clădită în anul 1720 de vornicul Ilie Otetelișanu. A fost refăcută de-a lungul timpului fiind afectată destul de grav în urma cutremurului din 1838. Între anii 1840-1841 a fost pictată de pictorul craiovean Constantin Lecca. A fost refăcută în anul 1893

²⁶⁰ *Ibidem*, p. 76

după planurile arhitectului Springer. Pictura în ulei îi aparține lui Gh. Tătărescu, iar portretele ctitorilor sunt realizate de C. Ioanid.²⁶¹

Biserica Madona Dudu care a mai purtat și denumirea de „Maica Precista de la Dudu” datorită legendei privitoare la ridicarea ei. Aceasta spune că într-un dud, ce exista pe locul altarului actualei biserici, s-a găsit o icoană a Maicii Domnului. Aici a funcționat o perioadă vechea școală de la Obedeanu devenit din 1826 Școala centrală. Prima biserică a fost ridiată la inițiativa lui Hagi Gheorge Ion și a lui Constantin Fotescu între anii 1750- 1756. În 1801 a ars parțial, în 1831 a fost afectată de cutremur și reclădită în anul 1844. Pictura a fost realizată de Gh. Tătărescu. A fost dărâmată în anul 1913 și reconstruită între anii 1928-1938 după planurile arhitecților Ion Traianescu și Sterie Becu.

Biserica Madona Dudu

Sursa: *Craiova 1975*- Album omagial realizat cu ocazia a 500 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei (imagine de arhivă)

Arhitectura bisericească și implicarea elitelor locale în construirea și întreținerea bisericilor dovedesc existența unor valori caracteristice. Mai mult, deși în anumite cazuri au existat cazuri de distrugere totală a bisericilor, cele mai multe construite din lemn, acestea au fost reconstruite din materiale mai trainice. Intervențiile realizate semnifică interesul ctitorilor

²⁶¹ *Ibidem*, p. 77

pentru îmbunătățirea calității așezămintelor cu fiecare intervenție. Implicarea unor arhitecți de renume și a unor pictori celebri sunt dovezi ale împletirii credinței vechilor locuitori ai orașului cu patriotismul. Deși invaziile și distrugerile au fost periodice, totuși, craiovenii au construit de fiecare dată noi edificii reprezentative pentru oraș sau le-au refăcut pe cele vechi, dovedind un spirit comunitar de excepție, indiferent de vitregiile vremurilor.

BIBLIOGRAFIA

- Badea L, Ghenovici Alexandru, *Județul Dolj*, Editura Academiei RSR, București, 1974
- Braloștițeanu, Dorina - *Biblioteca orășenească „Anton Pann” Filiași. 80 de ani de activitate în Viața bibliotecilor*, aprilie 2015,
- Botez-Crainic, Adriana - *Arta românească modern și contemporană*, editura Sigma, București, 2000
- Buce Răduț, Magda - *Trecutul în Craiova de astăzi*, editura Aius, Craiova, 2017
- Croitoru Gabriel, *Orașele din Oltenia în lumina unor documente cartografice și narrative (1700-1845)*, Anuarul Institutului de Cercetări Socio-umane „C.S. Nicolăescu Ploșor”, nr. XIII/2012
- Firan Florea, Firescu Aexandru, *Craiova*, Editura Sport Turism, București, 1982
- Georgescu, Titu, Bărbăcioru Constantin, Firan Florea (coord.), *Istoria Craiovei*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1977
- Tudor Dumitru, *Oltenia romană*, 1942
- Tudor Dumitru, *Tabula Imperii Romani. Drobeta, Romula, Sucidava*, Editura Academiei RSR, București, 1965
- Sacerdoțeanu, A., *Oltenia medievală*, Oltenia- fond familial, Arhivele Naționale Istorice și Centrale, Biroul de Arhive Medievale, fonduri personale și colecții, 1943
- Antonescu, Petre - *Clădiri, construcții, proiecte și studii*, Editura Tehnică, București, 1963
- Deaconu, Luchian - *Craiova 1898-1916. Saltul la urbanismul modern*, Editura Sitech, Craiova, 2001
- Teodorescu, Sidonia – *Mari arhitecți bucureșteni. Ion D. Berindey*, Editura Vreamea, București, 2014
- A.N.R., Fondul Ministerul de Interne – Divizia comunală, dosar 17/1853, fila 5
- G. Mil. Demetrescu – *Actul de cumpărare a parcului Bibescu din anul 1853 în Arhivele Olteniei* an I, decembrie 1922, nr.4,
- Radu Augustin, Victor Pârlac, Simina Radu-Bucurenci - *Scoala de Artă „Cornetti”*, Editura Ars Docendi a Universității din București, București, 2001
- Arh, Dj., Prim. Craiova, dos. 14/1909, f. 17-23
- Raluca Liani Banu – *Figuri din trecutul Buzăului – dr. Dumitru N. Vernescu (1866-1937)*, în *Opinia*, Buzău, 30 mai 2017
- Marinescu, Mirela – *Tezaurul lucrărilor de artă ale Craiovei în Gazeta de Sud*, Craiova, 16 noiembrie 2013
- Mirela Marinescu – *Bijuteriile arhitecturale ale Craiovei se transformă în ruine în Gazeta de Sud*, Craiova, 12 februarie, 2014

Mirela Marinescu – *Personalități din trecut: inginerul care a îmbogățit arhitectura Craiovei*, în *Gazeta de Sud*, Craiova, 24 ianuarie 2015

Mirela Marinescu – *Casele din centrul vechi al Craiovei- istorisiri din negura vremii* în *Gazeta de Sud*, Craiova, 3 octombrie, 2015

Rădulescu, Mihai Sorin - *Familia Pleșia* în *Ziarul financiar*, 20 august 2003

Mihaela Criticos, Ana-Maria Zahariade – *Modelul francez în arhitectura românească* în *Dilema veche*, nr.157, 9 februarie, 2007

Cristina Gabriela Popescu – *Albert Galleron- arhitectul Ateneului* în *Ziarul financiar*, București, 28 ianuarie, 2006

Duiliu Marcu – *Arhitectură*, Editura Tehnică, București, 1960

Cristian Lascu – *Cutremurul cel mare* în *National Geographic Romania*, augst 2005

Marea carte a Craiovei, Editura Sitech, Craiova, 2007

Adrian Nicoale Petcu – *Biserica „Sfânta Treime” din Craiova la începutul secolului trecut* în *Lumina*, Craiova, 10 decembrie 2013

Nicolae Iorga – *Orașele oltene și mai ales Craiova pe pragul vremurilor nouă*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1925

Mihai Sorin Rădulescu - *De neamul Chinteștilor* în *Ziarul financiar*, București, 17 septembrie, 2003

Album omagial: Craiova 500, Craiova, 1975

Aldezir Marin – *Lupta pentru bunurile din Casa Barbu Drugă nu s-a încheiat* în *Gazeta de Sud*, Craiova, 10 august, 2015

Laura Moțîrlîche – *Casa Rusănescu pregătită să devină Muzeul Craiovei* în *Cuvântu Libertății*, Craiova, 8 decembrie, 2017

Ion Pătroi, Vladimir Osiac, Virgil Joița – *Istoria ilustrată a Craiovei*, Editura AIUS, Craiova, 1997

Theodor I. Ionescu – *Scurt istoric al învățământului particular din Craiova*, Tipografia Fulgerul, Craiova, 1906

George Demetrescu Miulescu – *Centenarul Liceului de fete „Elena Cuza”*, Editura Ramuri, Craiova, 1936

Ilie Popescu Teiusan- *Istoricul Școalei în: Anuarul Școalei Normale de Învatatori „Stefan Velovan”*, Craiova, 1870-1932

Arh, Naț. Ale României, fond Prim. Craiova - serviciul tehnic

Arhivele Olteniei, nr. 47-48, Craiova, ianuarie-aprilie 1930, pag. 90

George Demetrescu Miulescu – *Centenarul Liceului de fete „Elena Cuza”*, Editura Ramuri, Craiova, 1936

Ioniță Apostolache – *Biserica „Sfântul Ilie” din Craiova – mândria familiei Otetelișanu* în *Lumina*, Craiova, 4 iunie, 2009

Charles Laugier – *Sănătatea în Dolj. Monografie sanitară*, Institutul de Arte Grafice „Samitca”, Craiova, 1910

Constantin Popp - *Expunerea situațiunii județului Doljiu pe anul 1915 prezentată în Consiliul General Județean prezentată la deschiderea sesiunii ordinare de la 15 octomvrie 1915*, Institutul de Arte Grafice „Samitca”, Craiova, 1915

Carmen Laura Dumitrescu - *Pictura de la Bucovăț în Buletinul Monumentelor Istorice*, XL, București, 1971

Mirela Marinescu – *Cula Izvoranu – Geblescu pe marginea prăpastiei în Gazeta de Sud*, Craiova, 28 mai, 2016

Nicolae Iorga – *Orașele oltene și mai ales Craiova pe pragul vremurilor nouă*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1925

*** *Cronica lui Mihai Viteazul, în Istoria Țării Românești (1290-1690). Letopisețul Cantacuzinesc*, București, Editura Academiei R. P. Române, 1960

Surse online

Baza de date *Tempo-Online*, <http://statistici.insse.ro/shop/>- prelucrare date

<http://www.mitropoliaolteniei.ro/?p=2940>

<http://www.gds.ro/Local/2007-12-08/Palatul+Vorvoreanu/>

<http://vladimirrosulescu-istorie.blogspot.ro/2012/05/craiova-parcul-bibescu-azi-nicolae.html>

Vestitorul românesc, București, nr.73, 287-288

<http://vladimirrosulescu-istorie.blogspot.ro/2012/05/craiova-parcul-bibescu-azi-nicolae.html>

<http://aman.ro/casa-dianu/>

<http://www.monumenteoltenia.ro/>

<http://fjphotoagency.ddt.ro/index.php/statui-Craiova-din-cimitire/Stoilov-Simion-general-1841-1901>

<http://icsu.ro/istoric/>

[http://adevarul.ro/locale/craiova/craiova-muzeul-arta-pierdut-21-opere-](http://adevarul.ro/locale/craiova/craiova-muzeul-arta-pierdut-21-opere-1_50bd3ed37c42d5a663c8fc2a/index.html)

[1_50bd3ed37c42d5a663c8fc2a/index.html](http://adevarul.ro/locale/craiova/craiova-muzeul-arta-pierdut-21-opere-1_50bd3ed37c42d5a663c8fc2a/index.html)

<https://craiovadeieri.wordpress.com/2017/12/07/vila-lucilla/>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Jean_Negulescu

<https://www1.agerpres.ro/cultura/2014/09/13/destinatie-romania-craioveanul-jean-negulescu-unul-dintre-regizorii-de-succes-ai-hollywood-ului-postbelic-10-55-20>

<https://www.case-frumoase.ro/muzeul-regional-al-olteniei/>

<http://www.cnc.ro/memoria%20cladirilor.php>

http://www.adrianspirescu.ro/proiecte/bnr_dolj/

<https://arhivadearchitettura.ro/arhitecti/thoma-dobrescu/>

<http://www.editie.ro/articole/special/istoria-universitatii-din-craiova-fosta-biserica-fost-palat-de-justitie.html>

<http://zigzagprinromania.com/blog/casa-memoriala-amza-pellea/>

<http://m.jurnalul.ro/editie-de-colectie/amza-pelea/vecin-cu-gloria-318030.html>

<https://www.agerpres.ro/cultura/2014/09/11/destinatia-romania-palatul-marincu-din-calafat-trista-poveste-a-unei-mari-familii-11-37-49>

<http://ziaruldecalfat.ro/cladirile-vechi-din-orasul-rozelor/>

<http://www.revistaortodoxa.ro/?p=1283>

<http://crispedia.ro/craiova-timpul-revolutiei-de-la-1821-condusa-de-tudor-vladimirescu/>

<http://www.gds.ro/Local/2005-11-19/Scurt+istoric+-+Dabuleni+-+500+de+ani+de+atestare+documentara/>

http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Domeniile_Coroanei_Rom%C3%A2ne

<http://www.jurnaluldeafaceri.ro/domeniul-coroanei-segarcea-130-de-ani-de-traditie-si-istorie/>

¹<http://www.bisericiromania.org/index.php?menu=BlA1&code=4438&criteria=&quick=&order=P.TOWN,C.NAME,P.NAME>

<http://www.cesavezi.ro/obiective-turistice/2-Institutii-de-cultura/2379-Conacul-Otetelisanu>

<https://www.igloo.ro/conacul-otetelisanu/>

****Marea carte a Craiovei*, Editura Sitech, Craiova, 2007, pag. 506

<https://www.facebook.com/Monumentalistul/photos/a.879662262172615.1073741841.248384871967027/1120297091442463/?type=3&theate>

<http://www.monitoruldeoltenia.com/cula-din-brabova-care-sta-sa-se-prabuseaca-va-fi-consolidata-printr-o-proiect-european-de-500-000-euro/>